

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2 — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO
PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.— po razšaljenih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor Grajski trg št. 7. Telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 63.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Francoski umik na nove postojanke

Nemci poročajo o nadaljnem prodiru Maginotove črte, preko Amerike pa prihaja vest, da so Francozi izpraznili ves utrjeni pas do švicarske meje — Celodnevna seja francoske vlade — Anglija izjavlja, da se bo v vsakem primeru borila dalje

Berlin, 16. jun. br. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo popoldne naslednje vojno poročilo:
Na vseh frontah od Kanala do švicarske meje je nemška vojska v zmagovitem pohodu in sovražno cenzile. V zasledovanju sovražne vojske v smeri proti Loiri tekmujejo motorizirani in nemotorizirani oddelki v ogromnih pohodih in čisto prehitavajo umikajočega se sovražnika. Število ujetnikov stalno narašča.

Napadi letalskih sil, ki si sledijo v valovih, so bili izvršeni na železnice in ceste ter na oddelke sovražnika, ki se umika proti Loiri, z močnimi učinki. Jugovzhodno od Pariza in ob gornji Marni so močni odskopi in motorizirani oddelki na široki fronti na pohodu proti jugu. Visoka planota Langres je prešarčena. Na ta način so bile prečkane smeri za umik s posarja in od Rena odhajajočih francoskih vojnih sil. Trdnjava Verdun in vse njene utrdbe so bile izveževane. Tudi močne utrdbe na področju okrog Longueva so bile zavzete. Na posarjski fronti je bila Maginotova linija med Saint Avoldom in Sarlaboom predirna. Vzhodno od Kolmara je bil prekorčen Ren v široki fronti.

Skupine lojalnih letal in protiletalsko tonaštvo so uspešno podpirale pridiranje vojske. Bojna, strmeljavska in lovška letala so v ostalem tudi na vseh frontah v velikem obsegu bombardirala zveze sovražnika z zaledjem. Na mnogih krajih so bile razpršene kolone na pohodu ter z bombami razdejane železniške proge. Okrog 30 vlakov je bilo zadetih in več municijskih vlakov je bilo povrnjenih v zrak.

V celoti je sovražno letalstvo že v teku večeršnjega dne izgubilo 40 letal. Od teh je bilo 12 sestreljenih v letalskih spopadih, 9 od protiletalskega tonaštva. Ostala so bila razdejana na letališčih. Sedem nemških letal se ni vrnilo na svoja oporišča. Nemške podmornice so dosegle dva nova uspeha. Podmornica, ki se je vržala na svoje oporišče, je sporečila, da je 30. maja potopila 12.000-tonsko transportno ladjo, ki je bila polna vojaštva. Nekaj druga podmornica je torpedirala okrog 14.000 tonsko britansko pomožno križarko.

Nemci o razmerah v Parizu

Pariz, 16. junija. AA. (DNB). Ko so nemške čete v petek dopoldne vkorakale v francosko prestolnico, so francoske čete že zapustile mesto. Nekoliko francoskih vojakov je bilo zajetih in razorozenih v pariških predmestjih. Mesto je zapustil samo del prebivalstva Pariza. Namera, da bi se evakuiralo vse prebivalstvo, se ni mogla izvršiti. Posamezniki, ki so ostali v Parizu, pravijo, da se je evakuacija vršila v težkih okoliščinah in s težkimi žrtvami onih, ki so se evakuirali in ki so v naglici mogli odnesti s seboj samo najpotrebnejše

Angleška poročila

Listi ugotavljajo, da fronta v Franciji še vedno ni prebita — Levo krilo ob morju drži Angleži — Potreben je še en mesec

London, 16. junija AA. (Reuter) Garvin poroča v »Observeru«, da bi bilo nemumno trditi, da položaj ni težak, da pa je gotovo, da položaj ni obupen. Tisti, ki je zavzel Pariz, je še daleč od tega, da bi bil gospodar Francije ali da bi mogel diktirati mir zmagovalca. Garvin pravi, da so Nemci po ogromnih izgubah vojaštva in materiala zasedli komaj šest del francoskega ozemlja, hrabrost francoskega naroda pa je še vedno neomajana in zavezniška vojska lahko še nadalje od tedna do tedna prizadeva sovražniku strahovite izgube. Kljub težkočam, ki so zvezane z umikanjem francoske fronte, je fronta sama še vedno neprebita. Pokretne verige francoske vojske niso prekinjene niti na enem mestu, na drugi strani pa jo ojačujejo nove angleške čete z novim materialom in držijo levi bok ob morju. Tudi v primeru, če bi se Maginotova linija na vzhodu morala braniti ločeno in če bi bila že popolnoma izgubljena, kar pa se ne bo zgodilo tako kmalu, se ne bo konec Francije. Zavezniki imajo še mnogo pomembnih virov. Mi imamo kakor nikoli dolej v obrambo naših držav polno kapaciteto naših tovarn, naših delavnic z ogromnimi količinami surovini, ki nam jih je ves svet dal na razpolago. Te surovine se nam bližajo z ogromno industrijsko kapaciteto. Utegne se zgoditi, da se bo moč našega brodovja pokazala v strateških operacijah prav tako sijajno, kakor o priliki operacij pri Dunkerqueu. Zaveznikom je potrebno, da se držijo še en mesec. To je borba časa. S časom se bo zagotovila premoč zavezničev v zraku, ko pa bodo imeli premoč v zraku, kakor jo imajo na morju, ni dvoma, da bodo naše sile vedno bolj napredovale. Treba je, da dobimo borbo v Franciji s potrpljenjem in vztrajnostjo. Mi smo z dušo in telesom za Francijo

London, 16. jun. br. Angleško vojno ministrstvo je nočjo objavilo komunique, v katerem ugotavlja, da se angleške čete

stvari. Pripovedujejo tudi o nepopisnih prizorih, ki so se dogajali posebno na železniških postajah. Še sedaj je mogoče povsod opaziti sledove paničnega bega. Po kolodvorih so begunci pustili mnogo prtljage, otroških vozičkov, obleke, vozne listke in potne liste. Prebivalstvo, ki je ostalo v mestu, je doživelo pred prihodom nemških čet hude čase. Pred Parizom so bile zgrajene zadnje obrambne črte, vsi mostovi preko Oise so bili pognani v zrak, križpotja pa zaprta z minami.

Berlin, 16. jun. AA. (DNB). Nemške čete so vkorakale v srednje okraje Pariza dne 14. junija ob 8.50. Istega dne dopoldne je bila revija nemških čet, katerih sta se udeležili dve diviziji. Ta parada je bila pred slavolokom.

Nemška sodba o zavzetju Verduna

Berlin, 16. jun. AA. (DNB). Razen z zavzetjem Pariza se nemški listi največ bavijo z zavzetjem Verduna. V zvezi s tem omenjajo listi največ ogorčene borbe za to francosko trdnjavo v l. 1916. »Berliner Börsen Zeitung« piše, da se nemškimi očem pri tem prikazuje vizija stotisoč nemških vojakov, ki so l. 1916 žrtvovali svoje življenje v borbah za to trdnjavo. Verdun je bil sedaj utrjen tako močno kakor v prejšnji svetovni vojni. Njegova vloga na levem krilu Maginotove linije ni izgubila svojega pomena, toda tudi sedaj je proti Verdunu nastopila nemška vojska s planomem junaške tradicije iz svetovne vojne, bila pa je po zaslugi vodje rajha boljše oborožena in so jo vodili z boljšo taktiko. Padec Verduna ne more ostati brez posledic za nadaljnji razvoj vojaških akcij, ki se bo pospešil z nemškim prodorom skozi Maginotovo linijo pri Saarbrücknu. Pomen tega prodora je ogromen. Treba je poudariti samo to, da je več kot 15 let Maginotova linija predstavljala za Francoze nepremagljivo oviro in da niti en Francoz ni verjel, da je mogoče to utrjeno črto prebiti. Prodor Maginotove linije kaže, da za nemško oboroženo silo l. 1940 ni ničesar, kar bi bilo nezmagljivo.

Berlinski računi

Curih, 16. jun. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina, da si nemški vojaški krogi še niso na jasnem, ali je treba računati z umikom francoske vojske za Loire in Rhono ali z bližnjim zaključkom vojne v Franciji. Prepričani so, da so francoske vojske šele za hudo omajane in da bodo le še kratak čas lahko vzdržale nemški pritisk, na vsak način pa nemška vojska ne bo ostala na pol pota.

Istočasno opozarjajo tudi na akcijo nemške diplomacije. Totalitarni evropski red, ki ga hoče ustvariti Hitler, je mogoč samo na osnovi totalne zmage. Brez tega ni pričakovati miru.

Letalski napadi v zapadni Nemčiji

London, 16. junija. i. (Havas.) Komunique angleškega letalskega poveljstva navaja, da so angleški bombniki tudi v pretekli noči izvedli široko zasnovane napade na zapadno Nemčijo. Tudi napadi na porurske industrijske naprave so se pričeli malo po polnoči in so trajali dve uri. Angleški bombniki so morali zaradi gostih oblakov leteti zelo nizko in so na ta način zašli v protiletalski ogenj, ki pa jim ni prizadel škode. Angleška letala so obstreljevala s težkimi in najtežjimi bombami vojno-industrijske naprave v Essenu in Dürenreutu, kjer so nato izbruhnili ogromni požari. V Kölnu so letala napadla tamonšnja bencinska skladišča in jih zažgala.

Beda milijonov beguncev

London, 16. junija z. (»Exchange Telegraph«) Stiri milijone beguncev je sedaj na poti v jugozapadno Francijo v neskončnih kolonah se pomikajo po vseh cestah proti jugu. Izmučeni ljudje prekoračijo le po 3 do 5 km dolgo progno na dan. Noč preživijo pod milim nebom in ob cestnih rtech, po kozolcih in drugod, ker so hiše prenapolnjene ljudi. Rdeči križ ima najtežje delo, ker je med begunci na tisoče ljudi že omagalo, a mnogo jih je tudi ranjenih in bolnih.

Nadaljnji vpoklici v Angliji

London, 16. junija. AA. (Reuter). Tekom večeršnjega dne so bili v Angliji rekrutirani vsi mladeniči letnika 1910. v svrhu nadaljnje mobilizacije. Njuno število znaša 300.000 mož. Letnik 1911 bo rekrutiran prihodnjo soboto skupno z letnikom 1912. Skupno število rekrutiranih oseb bo potem znašalo 2 milijona ljudi.

Jutri bo govoril Churchill

London, 16. junija. AA. (Reuter.) V tokrek bo na seji poslanske zbornice podal lord Churchill izjavo o položaju v Franciji. Enako izjavo bo v lordski zbornici podal lord Col de Cot. Tajna seja obeh zbornic o narčni obrambi angleških otokov bo v četrtek.

Angleški kardinal o Franciji

London, 16. junija. i. (Reuter) Danes so se vršile v vseh cerkvah v Veliki Britaniji molitve za Francijo.

Primas katoliške cerkve kardinal Kingsley je odredil trindevet službe božje, ki jih bodo opravili v vseh katoliških cerkvah. Svoj poziv spremlja kardinal Kingsley z izjavo, v kateri ovekovečuje zasluge Francije na človečanskem in verskem planu. Francija nosi po pravici ime »prve« cerkve katoliške cerkve. Po kardinalovem mnenju je v življenjskem interesu vsega človeštva, da živi francoski narod daleč in s svojim kulturnim in civilizatornim delom oplaja nadaljnji razvoj vsega človeštva.

Molitvam v norveški evangelijski cerkvi v Londonu sta prisostvovala tudi kralj Haakon in princ Olaf Molitve v francoski cerkvi v zapadnem delu Londona so se udeležili številni člani belgijske, nizozemske, ruske, letonske, estonske, litvanske in švicarske kolonije v Londonu ter večje število Angležev in Francozov. V Canterburyju je opravil molitve za Francijo canterburjski nadškof. V svoji pridigi je naglašal junaški odpor Francije.

Francoska vojna poročila

Nemško poveljstvo pošilja v boj vedno nove rezerve in nov vojni material — Obupen odpor francoskih čet

Bordeaux, 16. jun. p. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo davi naslednje vojno poročilo:
V teku poslednjih 24 ur so se borbe nadaljevale na vseh bojnih črti z največjo srčnostjo. Sovražnik, ki pošilja v borbo vedno nove rezerve in ogromne množice vojnih sredstev, se nadalje napada na planoti Langres. Sovražnim izvidniškim oddelkom in oklopnim avtomobilom je uspelo prodreti preko Chaumonta do pokrajine Grey. Naše čete se nenehoma bore z nepopustljivo hrabrostjo ter se odločno zoperstavljajo napadalcem kljub njegovi premoči v vojnem materialu in četah.

Prodor v Champagni

Marseille, 16. junija. i. (Havas.) Nocoj so poučeni vojaški krogi navajali o trenutnem vojaškem položaju naslednje:
Nemške čete zadnje dni niso prodrele dalje zapadno od Pariza in kaže, da so svoj glavni pritisk osredotočile okrog Chateau Thierryja, kjer se je nemški vojski posrečilo prodor skozi francoske čete. Nemci so tod naskočili večeraj in danes francoske postojanke s 130 divizijami, opremljenimi s številnimi motoriziranimi oddelki in novimi divizijami tankov najtežjega kalibra. Na tem področju je nemška vojska prodrla preko Chaumonta in razširila tudi prodor vzhodno od Verduna.
Francoske čete se povsod bore z divjo odločnostjo in branijo svojo zemljo z največjim junaštvom. Ponekod pa so morale proti ogromni premoči kloniti in zavzeti nove postojanke po navodilih svojega vrhovnega poveljstva.

Celodnevna važna seja francoske vlade

Na seji proučujejo odgovora Roosevelta in ameriške vlade ter možnosti nadaljnega odpora

London, 16. jun. p. Agencija Havas je objavila danes popoldne naslednji komunique:
Francoski ministrski svet se je sestel danes ob 11.15. Sejo je vodil predsednik Lebrun. Udeležili so se tudi maršal Pétain, šef admiralskega štaba admiral Darlan in šef letalskega generalnega štaba general Vuillemin. Na seji so razpravljali o odgovoru predsednika Roosevelta na poziv ministrskega predsednika Reynauda.
Popoldne ob 17. se je seja vlade nadaljevala. Razprava se je nanašala v prvi vrsti na vpliv, ki bi ga mogel imeti odgovor predsednika Roosevelta na nadaljnje odločitve francoske vlade.
Marseille, 16. junija. i. (Havas) Za sejo francoske vlade je v političnih in diplomatskih krogih silno zanimanje. V ospredju razprave francoske vlade se nahaja, kakor ostajajo pomembni točki odpora, ki ga je

Sodelovanje Indije

London, 16. junija. i. (Reuter.) Indijski podkralj je poslal predsedniku francoske republike Lebrunu brzojavko, v kateri izreka v lastnem in v imenu indijskih knezov in vseh indijskih ljudstev priznanje in občudovanje Franciji, francoskemu narodu in francoski vojski za junaško vojevanje Indijske čete so že v Franciji, Veliki Britaniji, v Egiptu, Palestini in na mnogih drugih važnih točkah angleškega imperija. Indija bo svojo pomoč zaveznikom še poglobila. Ne bo dolgo, ko bo indijska vojska šla čez pol milijona najodličnejših vojakov.

Irske priprave

London, 16. junija. i. (Reuter.) Predsednik irske republike De Valera je imel danes govor, v katerem je poudarjal, da mora ves irski narod združiti vse svoje sile za obrambo svoje dežele. Vlada je že izvedla delno mobilizacijo in irski državljani morajo biti pripravljani na vse žrtve. V sedanjih časih je nujno potrebna popolna disciplina. V podobnem smislu je govoril tudi vodje opozicije Cosgrave, ki je dejal, da morajo vsi Irski biti zedinjeni kakor nikoli prej.

Razpust fašističnih organizacij v Avstraliji

Sidney, 16. junija. AA. (Reuter.) Komunistična stranka in sedem fašističnih organizacij v Avstraliji je bilo proglašeno za ilegalne stranke. Te fašistične organizacije tvorijo v glavnem Italijani.

V Porenju so Nemci ponovili napade pri Neubrissachu, kjer so pa bili odbiti in so tamkaj obdržali samo že večeraj izvojevano mostišče. Ta uspeh francoskih čet na tem področju je tem pomembnejši, ker so efektivni Maginotove črte zaradi najnovejših strateških dogodkov ponekod že močno oslabiljeni.

Na nemški strani se bori 150 divizij

Marseille, 16. junija. i. (Havas.) O vojaškem položaju so nocoj poučeni krogi navajali naslednje podrobnosti:
V Normandiji nemške čete niso napredovale proti zapadu in jugu. Položaj južno od Pariza je neizpremenjen. Pač pa se je nemškimi oklopnimi oddelkom posrečilo prodor v Champagni, kjer so prekorčili Chateau Thierry in prodri preko Chaumonta na Gresa. Prav tako so nemški oddelki razširili svoj pritisk vzhodno od Verduna. Nemci so vrgli v boje zadnjih dni 150 divizij, torej celotkupnost svoje razpoložljive vojske. V ta namen so tudi s Poljske poklicali še zadnje divizije.

Umik iz cele Maginotove linije?

New York, 16. jun. (Columbia Broadcasting Corporation). Davi ob 5. so francoske čete zapustile Maginotovo linijo vse od švicarske meje do Longvya. Umaknile so se na novo Weygandovo črto, kjer se bodo borbe nadaljevale.

dal predsednik Zedinjenih držav Roosevelt na Reynaudovo prošnjo po pomoči Franciji s strani velikih demokratiških držav. Francoska vlada vrh tega proučuje tudi brzojavko, ki jo je večeraj prejela od ameriške vlade in v kateri ji le-ta zagotavlja, da bo v celoti izpolnila Rooseveltove obljube in šla v podporiranje zavezničev do skrajnih meja danih možnosti.
Seja francoske vlade je ob 22. še vedno trajala.

New York, 16. junija. (Columbia Broadcasting Corporation). Iz Londona je nocoj ob 20. prispela vest, da je treba današnji seji francoske vlade prislati največji pomen. Na seji proučujejo položaj Francije z vojaškega in diplomatskega stališča. Pričakovati je sklepov o tem, ali naj se vojna nadaljuje ali ne.

Istočasna seja angleške vlade

London, 16. junija. br. (Reuter.) Nocoj se je sestala angleška vlada pod vodstvom ministrskega predsednika Churchilla. Na sejo je bil povabljen tudi francoski poslanik Corbin. Na seji proučujejo obči vojni položaj.

Demantirane vesti o separatnem miru

Marseille, 16. junija. i. (Havas) Francoske radijske postaje so davi demantirale govorice, ki so jih razširile nekatere ameriške agencije in po njih nemški in italijanski radijski napovedovalci, češ da bo Francija kapitulirala in da bo z Nemčijo sklenila separatni mir. Vse te vesti so brez osnove. Francija še bo borila do konca ob strani Velike Britanije in bo podzvela vse, da bodo na koncu zmagale ideje svobode in človečanstva, za katere je šla skupno s svojo zapadno veliko zaveznicu v sedanjih bojih.

Sklicanje parlamenta?

Rim, 16. junija. i. (Stefani). Predsednik francoske vlade je davi pred sejo francoske vlade sprejel poslanika Velike Britanije, nato pa predsednika francoskega senata in poslanske zbornice. Sodijo, da lista zbornici prihodnje dni sklicani k zasledanju in da bo Reynaud na sejah predložil podrobno poročilo o celotkupnem političnem in vojaškem položaju Francije.

„Anglija bo za vsako ceno nadaljevala“

London, 16. jun. br. (Reuter) Nocoj je bila objavljena izjava angleške vlade, ki ugotavlja, da se v trenutkih kakor so sedanjih, povsem naravno pojavljajo neutemeljeni predlogi za mir. Ni mogoče, dovolj jasno in odločno izjaviti, da se je Anglija odločila boriti se do zmage. Čeprav ni mogel biti francoski odpor sedaj emajan, ima Francija še vedno poleg Velike Britanije najjačše vojno brodovje, ki bo tudi v bodoče lahko sodoločno pomagalo pri izvažanju blokade.

Nemčija je v sedanjih ofenzivi na veliko trutila svoj material. Čeprav morda še ni izčrpan, bi Nemčija v nobenem primeru ne mogla nadaljevati svoje dosegane akcije še nekaj mesecev. Nasprotno pa se spričo silnih virov vseh potrebnih britanskega in francoskega imperija ter ameriške pomoči zavezniške sile od tedna do tedna jačijo. S potekom slehernega tedna bo mogla Velika Britanija vreči v borbo vedno več novih sil.

V poslednjih petih tednih je bilo v Veliki Britaniji vpoklicanih v vojaško službo toliko ljudi, kakor nikdar prej v angleški zgodovini in v kratkem se bo to število še povečalo. Produkcija letal in streliva je izredno narasla in ameriška podpora se bo odpravila na fronto z naglico, kolikor je le premore eksperimentalnosti Angležev.

Mi smo pripravljani, zaključuje izjava, tako dolgo nadaljevati vojno, dokler naši nasprotniki ne bodo premagani, pa čeprav bi to trajalo nekaj let. Vlada britanskega imperija vztraja pri tem svojem sklepu ne glede na ceno zmage in se pri tem opira na neomajno solidarnost svojih narodov.

Med Anglijo in Francijo ni nesoglasij

London, 16. junija. i. (Havas) Angleško zunanje ministrstvo je danes izdalo komunique, v katerem odločno zanika vesti, ki so jih razširile nemške in italijanske novinske agencije o dozdavnih nesoglasjih, ki da so izbruhnili med francoskimi in angleškimi državniki in vojaškimi voditelji. Vse te vesti, pravi angleški demant, dalje, so brez vsake osnove. Med Francijo in Veliko Britanijo vlada tudi v sedanjem trenutku popolno soglasje in medsebojno zaupanje.

Ruske zahteve do zaveznikov

Basel, 16. junija. z. »Nacional-Zeitung« poroča iz Moskve: Ruska diplomacija v pogajanjih z diplomatskimi zastopniki zapadnih velesil vztraja pri tem, da Velika Britanija in Francija pristane na dalekosežne koncesije v prid Rusiji. Predvsem bi morali priznati sedanjo zapadno rusko mejo vzdolž Curzonove črte za definitivno. Nadalje bi morali Velika Britanija in Francija prepustiti Rusiji svobodno roko, da v smislu svojih aspiracij uredi besarabsko vprašanje in končno bi se moral skleniti aranžma glede Dardanel, tako da bi se jih Sovjetska Rusija lahko neovirano posluževala.

Poslanica kralja Hakona norveškemu narodu

London, 16. jun. i. (Reuter). Norveški kralj Haakon je imel nocoj govor na norveški narod po radiu. Dejal je, da se je umaknil z vlado v Veliko Britanijo, da bi mogel odhod neovirano nadaljevati boj za končno osvoboditev norveškega naroda. Norveške ladje plovejo še vedno s svojimi zastavami po svetovnih morjih. Napočiti mora čas, ko bo norveška domovina zopet svobodna in napadalec pregnan z njenih meja.

SPOPADI OB SREDOZEMLJU

Italijansko vojno poročilo - Izvidniški boji na alpski fronti Spopadi na morju in v zraku - Angleški napad v Sev. Afriki

Rim, 16. junija. br. Vrhovno poveljstvo Italijanske vojske je objavilo davi naslednje vojno poročilo:

Na alpski fronti so v teku še izvidniške akcije, ki se vse razvijajo na drugi strani meje. Sovražnik se jim je zmanj zoperstavil ter je moral prepustiti našim četam nekaj ujetnikov in avtomatskega orožja.

Na Sredozemskem morju nadaljuje mornarica in letalstvo svoje operacije z večjimi učinki in vedno več obetajoče. Medtem ko je angleški radio službeno objavil izgubo angleške križarke »Calypso«, ki je bila omenjena že v našem drugem vojnem poročilu, so italijanske torpiljarkje v novi zmagoviti akciji proti sovražniku potopile neko podmornico.

Hkratu so naše letalske sile ojačile svoje napadalne akcije in povsod prevzele iniciativo. Znati uspehi so bili doseženi pri bombardiranju francoskih letalskih oporišč, pristaniških naprav na Korsiki ter pri napadu na arzenal v Burmoli na Malti.

Velikopotezno ofenzivno akcijo je izvršilo 70 italijanskih lovskih letal na letalsko bazo v Cannesu de Maure in v Pierrefeu v Južni Franciji. 40 sovražnih letal je bilo deloma sestreljenih v letalskih spopadih, deloma uničenih na letališčih. V zrak je bilo vrženo veliko skladišče streliva in povzročenih je bilo več požarov. Tudi sovražna letalska akcija je bila znatna. Pet naših letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

V Severni Afriki so močni oddelki britanske vojske, ki jo podpirajo oddeli tankov, v napadu proti našim postojankam pri Sidi Azezu.

V Vzhodni Afriki so naša letala bombardirala letališča v Berberu in Manderi. Nad Masauo sta bili sestreljeni dve angleški letali, ki sta poskusili napasti tamkajšnje objekte.

V noči na 16. junija je sovražna letalstvo kakor običajno izvršilo letalske napade na italijansko ozemlje. Na Genova je bilo vrženih nekaj bomb, ki pa so povzročile le neznatno škodo. Zahtevalo so nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom. Protiletalsko topništvo v Genovi je sestrelilo 4 sovražna letala.

Zrtve v Genovi

Rim, 16. junija. br. V posebnem poročilu, ki je bilo objavljeno o letalskem napadu v pretekli noči na Genova se navaja, da je bil ubit nekaj moški, dva civilista pa sta bila ranjena.

London, 16. junija. I. (Havas.) Po poročilu nevtralnih opazovalcev so angleška in francoska letala med svojim napadom na Turin v četrtek ponoči malone popolnoma razdejala velike vojne tvornice v okolici tega mesta. V Benetkah so tudi vidni učinki bombardiranja tamonjih ogromnih skladišč bencina in mentanskega plina.

Letalski boji v Vzhodni Afriki

London, 16. junija i. (Reuter) Angleška vojska na bližnjem vzhodu je podvela iniciativo v bojih proti Italiji tako v zraku kakor na morju in na kopnem. Letalski oddelki so v teku današnjega dne zopet obdelovali italijanska letališča v Direaudi, ki je ob železniki proti Džibuti v Adis Abebi. Angleški bombardniki so letališče popolnoma razdejali. Po bombnem napadu so nastali na letališču ogromni požari. Vnele so se tamonjih lope za letala in skladišča bencina, ki so deloma zletela v zrak. Podoben napad so angleška letala izvršila na italijanska letališča v Makah, Kilimaju in Eluaki v italijanski Somaliji. Eno italijansko letalo je moralo pristati v francoski Somaliji. Petčlanska posadka je bila ujeta. Po dosedanjih poročilih je italijanska vojna mornarica v bojih proti angleškim čolnam izgubila doslej tri podmornice. Dve sta bili uničeni pri napadu na potopljeno angleško križarko »Calypso«.

Francoski napad na italijansko ladjo

Madrid, 16. junija. AA. (DNE). Južno od Kanarskih otokov je francoski rušilec napadel italijansko ladjo »Fortunata«. Posadki italijanske ladje se je posrečilo rešiti se na Kanarske otoke.

Tudi Albanija v vojnem stanju

Tirana, 16. jun. br. Davi se je sestel vrhovni albanski fašistični svet. Odobril je uredbo, katere prvi člen določa, da je kraljevina Albanija v vojnem stanju na strani Italije vselej in proti vsakomur, kadarkoli je tudi Italija v vojni. Seja je potekla v znaku velikih manifestacij. Pred fašističnim domom je bila zbrana množica ljudstva, ki je manifestirala za Italijo in Mussolinija. Ko je bila uredba sprejeta, je posebna delegacija fašističnega sveta odšla h generalnemu namestniku Jacominu ter ga obvestila o sklepu albanskega fašizma.

Japonska voščila

Tokio, 16. junija AA. (Stefani) Japonski vojni minister general Hata in načelnik japonskega generalnega štaba princ Kanoja sta poslala v Rim brzojavko o priliki vstopa Italije v vojno. V svoji poslanici naglašata, da od srca želita, da bi italijanske oborožene sile zmagale na kopnem, na morju in v zraku in da bi bila ta zmagata tako veličastna, kakor že slavnih tradiciji Italije.

Pred končno odločitvijo turške vlade

Ankara, 16. junija p. Službeno poročajo, da je predsednik republike İsmet İneni sprejel včeraj popoldne francoskega in nato še angleškega veleposlanika Obema razgovoroma je prisostvoval tudi turški zunanji minister Saradzok. Politični krogi pripisujejo tem sestankoma velik pomen in sodojo, da sta močno vplivala na končno odločitev turške vlade, ki se pričakuje za jutri.

Rim, 16. junija i. (Stefani) Po poročilu iz Carigrada se bo v torek ali sredo sestala turška poslanska zbornica. Predsednik turške vlade bo pri tej priliki podal važne iz-

jave v zvezi z najnovejšim mednarodnim položajem.

Carigradski list »Taškiri Eftare« sodi, da so zadnji vojaški dogodki v Franciji pokazali, da je bila Nemčija bolj pripravljena za vojno kakor pa zapadni zaveznici. »Diktator« pa je mnenja, da so nemški uspehi posledica slabosti demokratičnih režimov v zapadni Evropi.

Litva brez prezidenta

Državni predsednik Smetona je pobegnil v Nemčijo - Vladarske posle je prevzela vlada - Močni odmevi ruske okupacije

Kovno, 16. junija. AA. (Elta) Predsednik litovske republike Smetona je dne 15. t. m. odpotoval v inozemstvo. V sedanjih razmerah smatra litovska vlada odhod Smetone v inozemstvo tako, da s tem zapuša svoj položaj predsednika republike. Po litovski ustavi bo prevzel dolžnost predsednika republike predsednik vlade Merkis.

Kovno, 16. junija. AA. DNE. Dosedanji predsednik vlade Merkis, ki je prevzel dolžnost predsednika republike, je imel danes dopolndne govore v radiu, v katerem je omenjal: »Prepričani smo, da je prišlo do prihoda novih sovjetskih čet samo iz razloga, da se poveča varnost Litve in Sovjetske unije. Zato je treba to vojsko smatrati kot prijateljsko in zavezniško vojsko. Nato je Merkis pozval prebivalstvo Litve naj dogodek sprejme z razumevanjem, ker je v tem trenutku najvažnejše to, da se ohrani red in mir. Delo se mora normalno nadaljevati. Neosnovane vesti je treba odkloniti in verovati samo vestem z avtoritativnega in merodajnega mesta.

London, 16. junija. i. (Reuter) V tukajšnjih političnih krogih mnogo komentirajo dogodke, ki so se v zadnjih štiriindvajsetih urah odigrali v Litvi. Tamkaj je Sovjetska Rusija pravkar izvojevala drugo veliko zmago v sedanjih vojni, ne da bi preliha kapljico krvi. Po osvojitvi beloruske Poljske so sedaj na vrsti ozemlja baltičnih držav, kjer skuša ustvariti ogromna defenzivna in ofenzivna oporišča za bodoče eventualnosti. Rusija prodira — pravijo v Londonu — sistematično in v skladu s politiko železnega političnega razuma.

Rim, 16. jun. br. Vest. da je ruska vojska snoči zasedla Litvo je vzbudila v Rimu veliko pozornost. Vladni krogi pa so takoj izjavili tujim novinarjem, da Italija nima nikakih neposrednih interesov v Baltiku in da se zaradi tega smatra glede na novo spremembo položaja v Litvi za povsem neprizadeto.

Italija ni prizadeta

Rim, 16. junija. AA. Stefani poroča iz Kovna: Predsednik litovske republike Smetona je zapustil Litvo v spremstvu več članov litovske vlade in odpotoval v Nemčijo. Ministrski predsednik Merkis vodi začasno posle predsednika republike. Razgovori za sestavo nove litovske vlade se nadaljujejo. Ker general Rastikis ni po volje sovjetrov, se smatra, da bo novo vlado sestavili dosedanj pravosodni minister Filinger. V Litvi vladata mir in red.

30 letnica gorenjske sokolske župe

Razvite novega članskega prapora ob 45letnici Sokola v Kranju

Kranj, 16. junija. Včeraj in danes je Kranj sprejel tiho, toda pristrčno mnogostevilno sokolske množice, ki so prihiteli iz vse Gorenjske na župni zlet, da pokažejo sadove svojega prizadevanja in proslave 30-letnico gorenjske sokolske župe in 45-letnico Sokola v Kranju.

Z največjo resnostjo in dostojanstvom so se zgrinjale mnogostevilne sokolske vrste v mesto, kjer je bila pred 30 leti ustanovljena v najhujših razmerah gorenjska sokolska župa, ki ji je bil predsednik pokojni br. Janko Sajovic. Tudi danes ob tako pomembnem jubileju se je sokolstvo znova znašlo v sličnih razmerah z nalogo, ki mu jo narekuje najsvetejša dolžnost, da čuva in očuva to, kar so z največjimi žrtvami doprinesli od prvih početkov pa do danes sokolski pionirji. Hude čase je preživljalo slovensko sokolstvo in iz borbe za svobodo so prišli prekaljeni borci, ki so zapustili novemu sokolskemu rodu svetel zgled nesebičnega in skrajno požrtovalnega dela.

Da njihove žrtve niso bile zaman, je pokazal današnji zlet, na katerem je sto in sto mladih sokolskih borcev močno manifestiralo za sokolske ideje s trdno odločnostjo, da so po 30 letih pripravljene ponovno stopiti na ono trnjevo pot, ki so jo hodili njihovi predniki, in sicer brez obotavljanja. Domovina potrebuje zrelih mož in žena. V tem duhu je potekel danes župni zlet v Kranju.

Cevprav je bil zlet v skrajnem obsegu, je vendarle dosegel tako odlični moralni uspeh, da lahko vsi z jasno mislijo in neustrašnim pogledom zremo v bodočnost, kar še nikdar ni bilo tako potrebno kakor v današnjih hudih časih.

Zletni spored je bil kljub temu, da je sokolstvo obremenjeno s preusmeritvijo dela v duhu pripravljnosti, sestavljen zelo skrbno. Vse točke so bile skrbno nastudirane, kar so nastopajoči potrdili z brezhibnim izvajanjem.

Telovadna akademija

Snoči je bila na letnem telovadišču telovadna akademija, ki jo je obiskalo okrog 900 sokolskih somišljenikov, ki so z velikim navdušenjem spremljali vse točke sporeda. V uvodu je bila po odsvirvanju državne himne izkazana čast državnim zastavi,

Sofija, 16. jun. AA. (Reuter). Predsednik bolgarske vlade dr. Filov je v Trnovem izjavil, da bo bolgarska vlada nadaljevala politiko nevtralnosti, namreč politiko miru, ki jo vodi že od začetka vojne. Dr. Filov je izjavil, da Bolgarija želi sporazum z vsemi državami, posebno pa s svojimi sosedi in upa v dobre uspehe te svoje politike.

Ruske priprave na zapadni meji

Basel, 16. junija. z. »National-Zeitung« poroča iz Stockholma, da so najnovejši dogodki v Litvi izzvali ogromno pozornost po vsem svetu, posebno pa na evropskem severu in v Nemčiji. Okupacija Litve pomeni za Rusijo dovršitev druge etape ruske varnostne politike na Baltiku. Imela bo važne posledice tudi za Finsko in švedsko. Rusko-nemška meja se je sedaj podaljšala od Curzonove črte v Poljski do Baltičkega morja.

Velike množice ruske vojske so bile razvrščene na meji Klajpede. Po informacijah »Stockholms Tidningen« hočejo Rusi imeti v tej vojni poslednjo besedo in se zato pripravljajo na vseh straneh. Tudi na rusko-nemški meji na Poljskem se po informacijah istega lista koncentrirajo na obeh straneh veliki oddelki ruske in nemške vojske.

Volitve v sovjetski karelško-finski republiki

Moskva, 16. jun. br. V sovjetski karelško-finski republiki so bile danes volitve v vrhovni sovjet republike. Za volitve se je zadnje dni razvila izredno živahna volilna kampanja.

Crippsovi obiski v Moskvi

London, 16. junija. I. (Reuter). Po poročilu iz Moskve je angleški veleposlanik Cripps včeraj obiskal komisarja za zunanjo trgovino Mikojana in imel z njim daljši razgovor. Sestal se je tudi s podkomisarjem za zunanje zadeve Lozovskim.

Potopljen finski parnik

Berlin, 16. junija. I. (DNE). Finski parnik »Margato« je bil torpediran na potu v angleško luko Greenwood. Posadka 24 mož se je rešila v špansko pristanišče La Coruna.

La Coruna, 16. junija. AA. (DNE). Semkaj je prispela posadka 24 članov finske ladje »Margato« 2000 ton, ki se je na potu v Greenwood potopila. Posadko je rešila španska ribiška ladja.

Parnik »Washington« na povratku v Ameriko

Washington, 16. jun. AA. (Reuter) Vlada Zedinjenih držav je sporočila vojujočim se strankam, da pričakuje, da zračne napadalne in vojne sile vojujočih se držav ne bodo niti zadrževale niti vzemirale prevoza parnika »Washington«, ko bo potoval v Zedinjene države z ameriškim begnucil. Parnik »Washington« je davi odplul iz zaliva Galway z 200 potniki.

nato pa so sledile telovadne točke, ki so jih izvajali oddelki Sokola v Kranju in člani telovadne župe vrste. Kot prva je nastopila dvanaestorica ženske dece z žogami. Za srčano in vzorno izvedbo so jih prisotni nagradili z dolgotrajnim odobravanjem. Sledile so simbolične vaje »Prerok«, ki jih je izvajalo osem članov. Nato je sedem članov izvedlo gimnastične vaje na visoki gredi. Oboji so bili za lepo izvedbo nagradjeni s toplim priznanjem gledalcev. V naslednji točki, ki je mnogostevilne gledalce močno navdušila, so člani in članice v slavnostnih krojih zaplesali češki narodni ples »Besedo«. Sledila je gimnastična članov, ki je zaradi izrednih akrobacij izzvala med gledalci nekoliko vzemirjenja, seveda pa tudi mnogo navdušenja. Zelo sta ugajala baletni prizor ženskega naraščanja in humoreska, ki so jo izvajale članice. Posebno pozornost je zbudil nastop župne vrste na bradlji, kjer so najboljši telovadci odlično izvršili svoje vaje. Veliko skladnost v prostih vajah je nato pokazal ves moški naraščaj. Sledila je zadnja točka »Naprej zastava«, ki so jo izvajali vsi oddelki Sokola iz Kranja in ki so jo prisotni oddelki spremljali stoji. Končno je zavrnila po telovadišču sokolska himna »Le naprej«, s čimer je bila lepo uspešno akademija zaključena.

Svečano razvite prapora

Današnji glavni dan zleta je potekel v močnem manifestaciji sokolskega bratstva in moči. Spored se je pričel ob pol 16., ko so na telovadišče prikoračili vsi oddelki gorenjske sokolske družine in njim na čelu v družbi 28 praporov stari prapor kranjskega Sokola. Po pozdravu državnih zastav je sokolstvo in ostalo občinstvo pozdravil župni starosta br. Janko Spicar. Na njegov poziv so nastopajoči oddelki in gledalci, ki jih je bilo skupno nad 4000, oddali pozdrav starosti jugoslovenskega sokolstva Nj. Vel. kralju Petru. Nadalje je br. Spicar izrekel tople pozdrave zastopnikom vojske kapetanu Teodoroviču in poročniku Janiševiču, kumu novega prapora br. dr. Viktorju Murniku, zastopnikoma SSKJ br. Poliču in br. Švajgerju ter zastopstvu Ljubljanskega Sokola. Izredni so časi, je dejal v nadaljnjih izjavah br. Spicar, toda naša sokolska družina se je kljub temu zbrala z zavest-

jo, da stoji naš narod trdno povezan z našo vojsko na naših mejah.

Za njim je spregovoril starosta domačega Sokola br. Završnik ter izrekel nekaj tehtnih misli ob priliki dvojnega jubileja. 45-letnice domačega društva in 40-letnice njegovega doseganega prapora. »Polnih 40 let si vzgajal«, je naslovil br. Završnik poslovlilne besede na stari prapor. »40 let si vodil članstvo, naraščaj in deco ter jih privedel v svobodno Jugoslavijo. Ta 40-letna doba je za teboj.« Nato se je br. starosta zahvalil br. dr. Murniku za vse duhovne dobrine, ki jih je nudil društvu od njegovega postanka, ter ga je naprosil, naj razvije novi prapor.

Ob sviranju himne »Hej Slovania«, je nato brat dr. Viktor Murnik razvil novi prapor z željo, da bi klical h kreptivi, ljubezni in združitvi. Praporščak br. Janša je prevzel novi prapor, starega, ki se je poslovlil od ostalih praporov, je prevzel stari praporščak br. Likozar, da ga odnese k spominom. Br. starosta je nato izročil trem bratom spominske vence, da jih položijo na grob ustanovitelja gorenjske sokolske župe br. Janka Sajovica in na grob v vojni padlega praporščaka br. Frana Volčiča.

Veličasten telovadni nastop

Sledil je telovadni nastop 1130 Sokolov in Sokolic. Kot prvi so nastopili najmlajši, in sicer moška in ženska deca s prostimi vajami »Vojna in mir«. Za svoje izvajanje so bili deležni navdušenega odobravanja. Sledili so rodna telovadba, proste vaje članic, bojna tekma moškega naraščaja s plinskiimi maskami in granatami, proste vaje članov, proste vaje članov, proste vaje moškega in ženskega naraščaja, simbolične vaje osmih članov Ljubljanskega Sokola, nato pa so zaključek vsi oddelki Sokola iz Kranja izvedli prizor »Naprej zastava slave«.

Telovadni nastop je potekel v vzornem redu in z dovršenostjo, ki je navdušila mnogostevilno občinstvo in je pokazala, da je delo gorenjskega sokolstva smotrno.

Župni zlet je bila tiha, toda močnoga manifestacija brez bučnih vzklikov, ker je srce govorilo srca, da sokolstvo v teh časih, ki nas spominjajo na borbe za naše osvobodnje, ne bo klonilo in da je pripravljena z neomajno vero in lepo bodočnost sprejeti nase vse žrtve, ki bi bile potrebne za očuvanje domovine.

Maribor čez nedeljo

Maribor, 16. junija

Slovesen zaključek francoskih otroških tečajev

Snoči so se zbrali v lepem številu v dvorani »Vesne« člani Francoskega krožka v Mariboru in številni starši k tradicionalnemu slovesnemu zaključku francoskih otroških tečajev, ki jih prireja vsako leto agilni Francoski krožek v Mariboru. Na sporedu prisrčne slavnosti so bile recitacijske točke, zabaven prizor in spevoigra s plesom. Uspešno sta sodelovali v vseh točkah naša deca in mladina ter sta pokazali lepe sadove smotrne vzgoje, za kar vneto skrbita vodstvo tečajev in odbor Francoskega krožka v Mariboru. Med nastopajočimi je bil tudi francoski konzularni predstavnik odvetnik g. dr. Vinko Rapotec, ki je zastopal ljubljanskega francoskega konzula. Dr. Rapotec se je zelo pohvalno izrazil o organizaciji, poteku in uspehu francoskih otroških tečajev in sličnih zaključnih slovesnostih. Francoski krožek v Mariboru bo tudi v novem šolskem letu organiziral otroške francoske tečaje.

Mariborski zgodovinarji

so se sestali danes dopolndne v mariborskem gradu k izrednemu občnemu zboru Zgodovinskega društva v Mariboru. Na dnevnem redu je bilo sklepanje o nekaterih spremembah novih pravil. V smislu poročila predsednika prof. Baša je banska uprava v Ljubljani v bistvenih točkah potrdila društvena pravila, zahtevala pa je nekatere stilistične in nebitvene popravke. Najvažnejša sprememba, ki jo je glede novih pravil sklenil današnji izredni občni zbor, je v točki, ki določa prenos društvene imovine, odnosno premoženja, za primer razpusta ali prenehanja društvenega obstoja in delovanja. Sklep današnjega občnega zbora ustreza zahtevi banske uprave po konkretniji formulaciji, tako da preide v tem primeru društvena imovina na Jugoslovensko zgodovinsko društvo, dokler se ne bi ustanovilo v Mariboru društvo z istim ali sorodnim delovnim območjem.

Ptujski peki so se priključili mariborskemu združenju

Danes dopolndne je bil pri Gambriunu izredni občni zbor Združenja pekovskih mojstrov v Mariboru. Poleg članov so se ga udeležili tudi delegati iz Radencev, Gornje Radgone, Ljutomera in Ptujja. Navzočna sta bila nadalje zbornični svetnik in častni član združenja g. Zadravec in generalni tajnik organizacije g. Bašič iz Zagreba. G. Zadravec je izčrpno poročal o delovnih zborničnega obrtnega odseka in je kritično ocenil delovanje odsekovskega predsednika g. Ogrina. Računski zaključek obrtnega odseka je bil odobren s pogojem, da

Kongres jugoslovenskih novinarjev

Reorganizacija Jugoslovenskega novinarskega udruženja - Važni sklepi kongresa

Beograd, 16. junija. p. V prostorih Novinarskega udruženja je bil danes kongres Jugoslovenskega novinarskega udruženja, ki se ga je udeležilo zelo mnogo delegatov iz vse države. Vodil ga je dosedanj predsednik dr. Sokolič, ki je ob otvoritvi pozdravil zastopnika kralja in vlade, predstavnik občine in univerze ter delegate. Po kratki komemoraciji umrlih članov so bila prečitana poročila upravnega in nadzornega odbora.

V debati o spremembi pravil so se zedinili v tem, da se Jugoslovensko novinarsko udruženje spremeni v Novinarsko zvezo kraljevine Jugoslavije, v kateri bodo vključene dosežane sekcije udruženja v Beogradu, Ljubljani, Novem Sadu in Sarajevu ter Novinarsko društvo banovine Hrvatske odnosno njihove pravne naslednice kot samostojne organizacije. Sedež zveze bo imenoma v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Proti spremembi pravil sta glasovala dva delegata, eden je glasoval zanj s pridržkom, ostali pa vsi brez pridržka.

Tedaj je bil kongres prekinjen. Opoldne so bili udeleženci gostje beogradskega župana v Bojevnikiškem domu. Popoldne ob 17. se je kongres nadaljeval. Izvoljen je bil novi upravni odbor, za predsednika Andrej Milosavljevič iz Beograda, za podpredsednika Stanko Virant iz Ljubljane in dr. Sokolič iz Zagreba, za tajnika in blagajnika Zivodin Mitrovič.

Ob zaključku je bila po kratki debati sprejeta daljša resolucija, ki naglašala:

1. Novi upravni odbor Novinarske zveze kraljevine Jugoslavije mora nadaljevati akcijo za čim prejšeje uveljavljenje uredbe o novinarjih v duhu že izdelanega načrta, ki je bil predložen pristojnim oblastem. Skupščina oboja lastnike listov, ki nečejo sodelovati v tej stvari in ki se že dvakrat niso odzvali pozivu ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da bi izrazili svoje stališče glede omenjenega načrta. Zato se upravni odbor pooblašča, da v primeru nadaljnjega odpora lastnikov ukrene z vso odločnostjo vse potrebno, da se tako postopanje onemogoči, ker ograža interese vseh poklicnih novinarjev.

prevzame predsedstvo g. Hohnjec, ki je bil na to mesto izvoljen. Njegova naloga bo, da razveljavi razpuste obrtničkih združenj. Zatem je predsednik Združenja pekovskih mojstrov v Mariboru g. Jakob Koren, ki je vodil izredni občni zbor, kritiziral postopanje zborničnega svetnika g. Sojca, ki se ni nič zavezal za interese mariborskega obrtništva.

Naposled je izredni občni zbor sklenil, da se ptujsko združenje priključi mariborskemu združenju. Ptujsko združenje obstoji že od leta 1913. in je najstarejša strokova organizacija v državi. S 1. julijem so pekovski mojstri povišali pomočnikom meze za nadaljnjih pet odstotkov. Predsednik je polagal članom na srce, naj bodo pri mezdah pravični in naj upoštevajo naraščajočo draginjo.

Slovo profesorja dr. Kotnika

Tukajšnji Angleški klub je priredil pristrčno odhodno prof. dr. Janku Kotniku, ki odhaja na svoje novo službeno mesto v Ljubljani. Prof. dr. Kotnik je bil predsednik Angleškega kluba in se je toplo zavzemal za angleško-jugoslovensko in tudi francosko-jugoslovensko kulturno vzajemnost.

Velika sokolska tombola v Mariboru

Popoldne je bila na letnem telovadišču Sokola Matice velika sokolska tombola, za katero je bilo zelo veliko zanimanje. Prvo tombolo v znesku 12.000 din je dobil posestnikov sin Leopold Krehv, drugo (5000 din) železnik Filip Pečjak iz Maribora, tretjo (3000 din), zasebnica Berta Božičkova iz Maribora, četrto (šivalni stroj) Konrad Presel s Fale. Razdeljeno je bilo še mnogo drugih dobittkov.

Nepriporočljiv podnajemnik

Mlajši moški se je pojavil pri šivilji Mariji Savnikovi na Aleksandrovi 4 in najel sobo. Prvo priložnost pa je uporabil, da je okradel svojo stanodajalko. Zdjaj so ugotovili, da je nepriporočljiv podnajemnik identičen z 31-letnim Valterjem Hickejem. Možak je bil odnesel Savnikovi kovčeg z oblekami in druge reči v vrednosti okoli 6000 din.

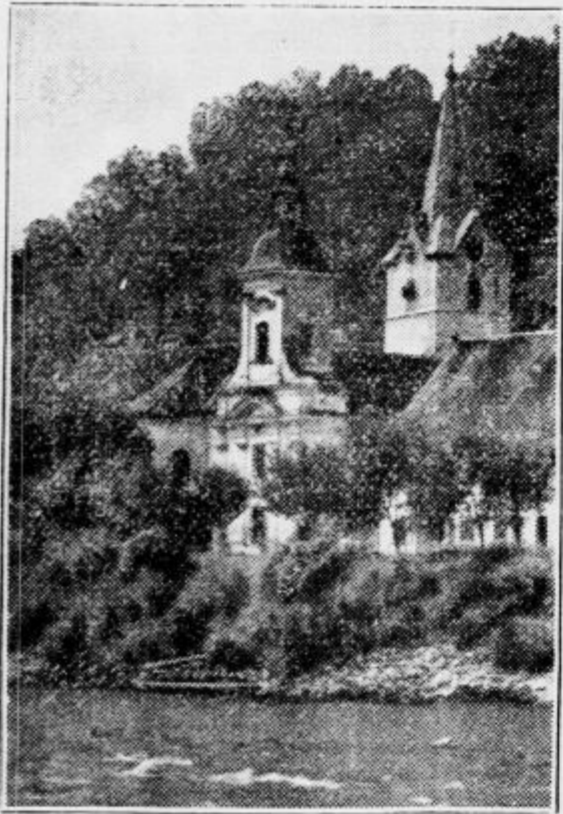
Strela ugonobila dve domačiji

V Dragonji vasi na Dravskem polju je nedavno zanetila strela požar, ki je uničil domačijo posestnika Jurija Klinasna. Ogenj se je razširil tudi na poslopje sosedne posestnice Jere Medvedove. Tudi ta zgradba je zgorela.

Sprehodi po naši zemlji

Krško nas vabi in vinske gore

Premalo so znane lepote naše Dolenjske, ki krije v sebi zaklade naravnega bogastva in ljudskih izročil

Cerkvica sv. Duha, krški muzej

Vem, da je mesto Krško javnosti že dobro znano. Toda skozi leta že opazam, da prihajajo pogostokrat isti gostje na izlete in zlasti na počitnice v Krško, a žal poznajo le en sam izletni program: iz Krškega proti Rajhenburgu, na brodu čez Savo in tako naokrog nazaj. Prav iz tega razloga hočem opozoriti izletnike in letoviščarje na idealne izletne točke naše okolice.

Zelo ugoden sprehod vodi narava na poti iz Krškega do Turnške graščine ali »Srajbarskega gradu«. Ob tej priliki se človek lahko pomudi v hiši gradu nasproti, kjer prebiva in umetniško snuje znani umetnik, kipar V. Stoviček. Gozdna pot te vodi dalje in mimogrede se lahko okrepaš s pristnim trškogorskim evičkom. Prides v prijazno vas Leskovec. Tam je ogleda vredna župna cerkev, ki je po večini zidana iz kamena rimskega mesta Noviodunum, kar pričajo rinski kamni z napismi in reliefom v zidu. Vogelni kamen pri pošti pa predstavlja dobro ohranjen del sramotilnega odra iz srednjega veka. Prijeten je izlet peš ali z avtom mimo Turnške graščine in Goleka v Nemško vas in k Sv. Duhu. Banovinska cesta drži k našemu cilju skoraj med samimi vinogradi mimo zidanic, hramov in skozi vasi, ki so raztresene naokrog. Že na vzponu prot Turnski graščini se odpira krasen pogled na Krško polje in Gorjance. Pri Goleku se kaže idilična panorama na krakovski gozdove, Kostanjevico, št. Jernej z ozadjem Gorjancev vse do Novega mesta. Lepo je viden Trdinov vrh (Sv. Jern) v Gorjancih. Konjur je do ljudi, do pravih slovenskih grč z neomajnim humorjem, naj v Nemški vasi obišče posestnika Zarna in Kartušev na Podjani. Zvečer boste za stare narodne pripovedke, poslušali narodne pesmi in napitnice. Marsikaj zanimivega lahko slišite, česar drugod ne vedo, in čutili boste, da Trdinov duh še zmeraj živi in siplje zdrave in ne-

novinske ceste. Avto, ki nas tam lahko pričaka, nas bo odpeljal k Sv. Duhu. Cisto nov razgled se odpre proti Zagrebu, Gorjancem, na Kočevske gore, na Kamniške planine, pa na Pohorje, Kum in na Lisco.

Prijeten je izlet na Libno. Libenski griček je bil že pred okoli 2500 leti naseljen, o čemer pričajo delno še neizkopane keltske gomile. Kar potkajate pri posestniku Francu Planincu, po domače pri Bizeljancu, ta vas bo gostoljubno sprejel in rade volje razkazoval in razlagal. Prav z njegovega posestva je največ keltskih izkopanin od tod, ki jih hranijo ljubljanski, graški in dunajski muzej. Pogled od tod naokoli je pester in povsem svojevrsten. Krško polje je poleti pokrito s samimi raznobirnimi preprogami, hišice in vasi so videti otroške igrače. Brežice z gradom so podobne srednjeveški trdnjavi, ki skrbno pazi, da bi kdo ne razburjal tih in mirnih Posavcev. Velikastna ograda za Krškim poljem so Gorjanci. Skoraj po sredini tega polja se vije po široki strugi Sava. Ponoči je lepo videti odsev zagrebške mestne razsvetljave, pogled v mesto samo pa zakriva Ivanščica. Vinorodni kraji, Zdole, Sromlje, Pišce so videti tako blizu, da se ti zdi, da bi lahko priklical soseda.

Kdor pa hodi rajši po ravnem, naj se napoti ob desnem bregu Save proti Sevnici. Krški hribi že v zgodnji popoldanski uri zasenčijo cesto, z druge strani pa veje hladen savski zrak. Že po drugem kilometru pozdravlja izletnika grad oo. trapi-

leta so minila, preden si je voda izkopala današnjo strugo.

Za ves dan lahko gremo na Stojdrago in dve poti sta nam zelo prikladni. V prvi smeri nas pripelje vlak do Brežic, kjer se napotimo skozi mesto, čez mostova in potem čez hribe na Stojdrago. Kdor pa ne hodi rad in se mu mudi k cilju, lahko stopi v avto, ki ga popelje skozi Drnovo in Cerklje do rimskega vodovoda. Od tam je le dve uri peš po gozdnih poteh z bogato sceno. Naravnost veličasten je pogled na Posavje, Hrvaško Zagorje, na Zagreb in njegovo katedralo. — Bogata razgledov, ki se neprestano spreminjajo, je vožnja po Krškem polju in skozi Veliko vas, krakovski gozd ter mimo vinogradov na Rako. Tu se kaže pokrajina Dolenjske in Bele Krajine. V nasprotni smeri je nekdanje naselje Rimljanov, današnja vas Rovišče, pogled na Gorenjsko z njenimi snežnimi velikani in dalje proti Koroški pa tudi najbolj razvjenega gotovo navduši. Osvežujoč veter, ki nikoli ne preneha, spremlja popotnika do Studenca, od koder si lahko ogleda Sevnico z dobro ohranjenim srednjeveškim gradom. Divjeromantična sevnška okolica je obkoljena z Lisco in Bohorjem. Iz Studenca drži cesta v lepih serpentinah do graščine Impolce in ob desnem savskem bregu v Krško nazaj.

Se je tod daljših in krajših izletov: v Trško goro, na Cesto, Bučarce, Zdole in drugam. In ob vsakem letnem času daje narava polno krasot v tem delu Posavja, zato vabimo na obisk.

Grad Turen

stov, izmenjajoči se razgledi na bivšo štajersko ga kratkočasijo dalje. Skoraj ne veš, kdaj si prišel do Pijavškega, kd ima nekaj zanimivih starih slovenskih hiš, in v soteski in romantičnem mlin. Stari Noroglav bo na željo pripovedoval prave do-

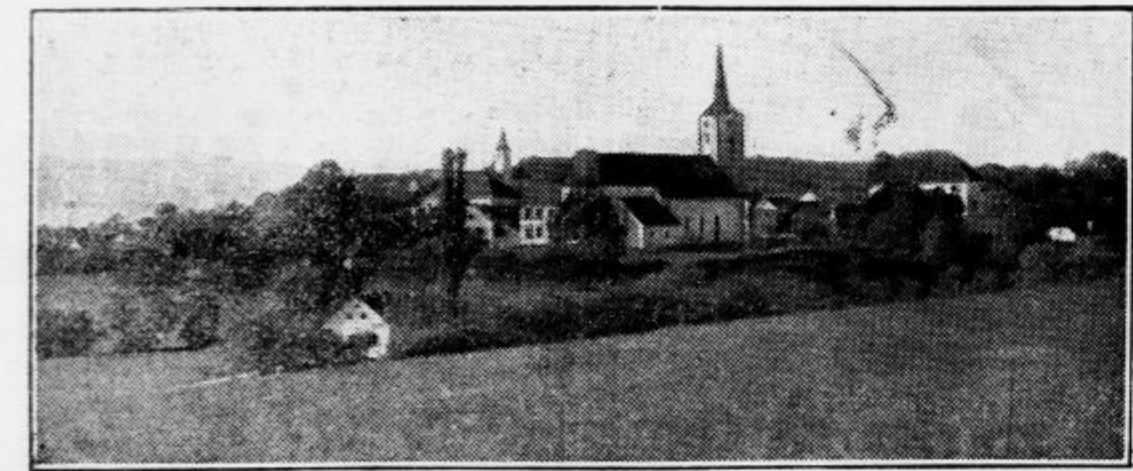
Jedei njega dni

Mogočniki vseh časov so polagali silno važnost na jedajo in pijačo, posebno kadar so prirejali pojedine. Ohranjena je lista neke pojedine v starem Rimu dne 24. avgusta leta 74. pred kr. V njej lahko bereš, da so jedli za predjed morske ježke, surove ostrige, školjke, drozge s šparglji, pitane kure, razne omake, ribe, srnino bedro in krače merjascev. Po vsem tem pa so se spravili nad prašičje glave, pitane race, morske ribe, divje zajce, rake in kot posebnost je dobil vsak gost celo skledico karpovih ježčkov. Seveda so take pojedine ogromno stale. Lukula je veljala vsaka taka pojedina okrog 200.000 sestercev ali po naše tričetr milijona dinarjev.

Dve, tri o starosti

Sčuka doseže	150 let
Krap	250 let
Hrast	do 1500 let
Cipresa	350 let
Zimzelen	do 450 let
Kostanj	600 let
Cedra	800 let
Človek	60 do kvečjemu 100 let

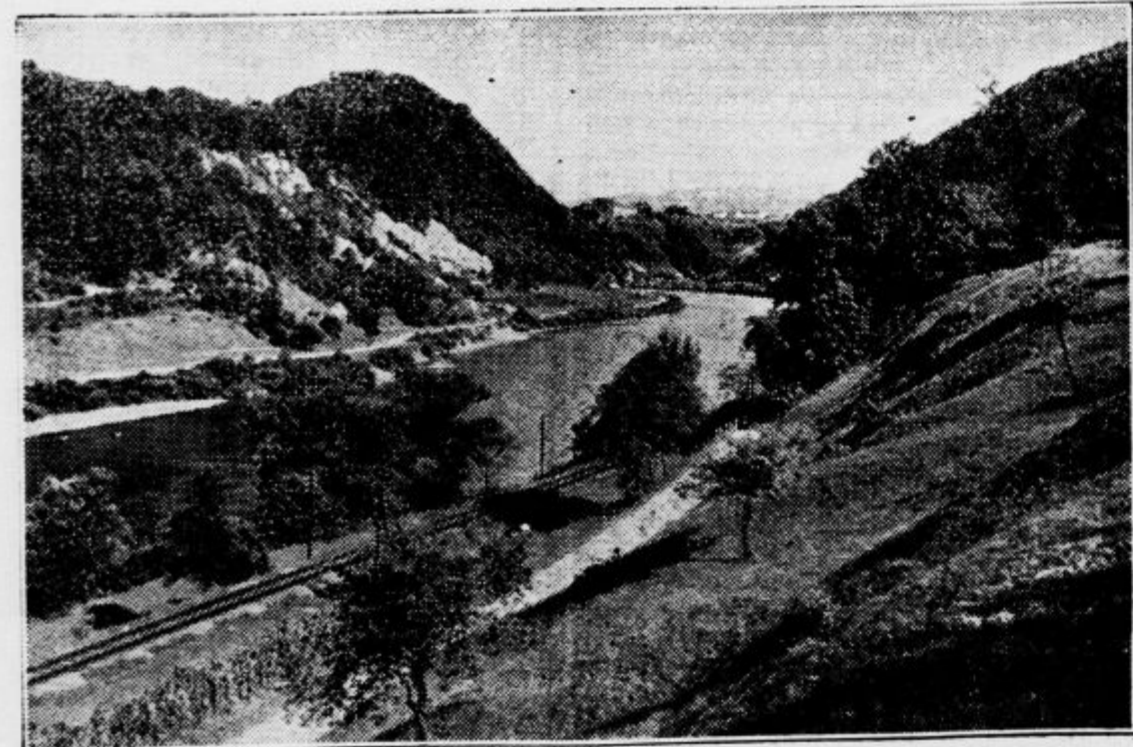
lenjske pravljice, zgodbe o Ajdih, strahovih in copnicah. Od Roštoharja 1400 m daleč je zanimiva Ajdovska jama z izkopanim keltskim ognjiščem. — Prijeten in ne predolg je sprehod iz Krškega skozi Videm, nadalje čez Sremč in Grmado, mimo cerkve sv. Mohorja nad Rajhenburgom, od koder je najkrajša vrnitev čez brod na desni savski breg. Savska kotlina je skraj od Zidanega mosta pregledna, deloma tudi širša okolica levega in desnega savskega brega s hrički in dolinami. Živ in privlačen je razgled proti Gorenjski. Skoraj sleherni hriček nosi cerkvico in vse te božje hišice pričajo o hudih nadlogah in boleznih v davnih časih, o Turkih in kugah, ki so morili naše prednike. Toda zmeraj spet se pogled vrača k Savi. Milijonska

Leskovec

pokvarjene pripovedke med sosesčino. Od tod se bo najbrž vsakdo poslovil: Mi še pridemo!

Potem si lahko ogledamo Ajdovsko jamo in gostoljubni Kartuš nas bo pokrepčal in nam rade volje pokazal rove in ležišče svizca, ki je živel v teh krajih za časa ledne dobe. Pravil bo o nekdanjih prebivalcih te jame (ki ni identična z ono nad Pjavškim), o medvedih-brlogarjih in o ljudeh, ki so se mudili v jami vse do neolitske dobe pa do srednjega veka. Ta jama je danes že strokovno preiskana in dogmata. Kjer so se nekdanj pasli pramedvedi, ležijo danes bujni vinogradi in naselja našega marljivega kmeta. Kartuš vam bo povedal tudi razne pravljice o Ajdih. Po lepi zabavi potrebujemo 20 minut do ba-

Pogled s Save pri Krškem proti rajhenburškemu samostanu

Rekrut pred 200 leti

Kako je Marija Terezija v moravskem Tišnovu zama iskala vojaka

V času sodobne totalitarne vojne, ko se na frontah bijejo med sabo milijoni človeških življenj in za vrtoglave milijarde vojnega materiala, si skoraj ne moremo predstavljati idiličnih razmer, v katerih so se

Odposlanci iz Tišnova so po krčmah in pivnicah zunaj in znotraj brnskega obzidja z vno v nemo in ob velikih stroških za zapitke in napitnice iskali kandidata. Ko so videli, da sami nič ne opravijo, so naprosili pomoči dva soseda, trgovca iz Štepanova, ki sta že imela na muhi popotnega, izgubljenega človeka, nekega brezposelnega vagabunda Macha na Dunajski cesti. Po dolgem prizadevanju je vsem skupaj uspelo, da so fanta čez vsako mero opili in da je na njihov predlog pristal, a zama je ostal ves trud, da bi ga privlekli na stražnico v lantovž, da ga naborna komisija potrdi. Nič drugega jim ni ostalo kakor da so najli nekega stražmojstra, ki je s pomočjo korporala in dveh vojakov aretirjal in s sibo odvelkel Macha pred vojaškera padra, da mu je vzel mero. A ko bi moral lastnorčno začrtati tri križe na protokolu, se je vnovič vaborno postavil po robu. Morali so ga stražiti vso noč in šele proti jutru je, utrujen od pijače in bedenja, nazadnje podpisal papir.

Marija Terezija

Ko je bila vsa reč srečno opravljena, je tišnovski župan sestavil naslednji račun, ki je ostal ohranjen kot dragocen dokument o tem, kako so naši predniki v davnih časih novačili, kadar je nadnje prišla vojna vihra:

dveima sosedoma iz Štepanova, ki sta z gospodom županom iskala po Brnu za vino	32 kr
stražmojstru v Brnu	1 zl.
korporalu	1 zl.
vojakoma	30 kr.
nekemu dobrotniku, ki je pomagal, da je bil Mach potrjen	4 zl. 12 kr.
padarju prav tako	4 zl. 10 kr.
zapisnikarju za potrdilo o potrditvi	30 kr.
za revez	17 kr.
stražniku, da bi nikoli k njemu ne prišel	6 kr.
vojakom na lantovžu	9 kr.
Machu za roko	6 zl.
na njegov zahtevo se	2 zl.
stroški za hrano dva dni	24 kr.
gospodu županu za dva dni	1 zl. 30 kr.
slugi	9 kr.
gospodom občinskim svetnikom za steklenico vina	1 zl. 12 kr.
Skupaj	24 zl. 56 kr.

Po spominu sestavljeno v mesecu januarju leta 1755 na mestnem magistratu v Tišnovu.

Toda ves trud je bil zama. Vojak Mach je teden dni pozneje dezertiral

MALI LEKSIKON

Babice

Na Angleškem imajo okrog 50.000 diplomiranih babic, izmed katerih sta pa več ko dve tretjini brezposelni. Če bodó vojne dolgo trajale, še ta tretjina ne bo imela kaj vzeti v roko.

Koraki in utripi srca

V enem dnevu namerijo človeške noge približno osemnajst tisoč korakov dolgo pot, to je nekako razdalja Ljubljana—Medvode. Srce odraslega in zdravega človeka pa udari 92.000 krat na dan.

Italijanski imperij

Italija sama 43.412.000 preb. Italijanska Libija 705.000 « Somalija, Eritreja, Abesinija 7.600.000 « Potemtakem šteje prebivalstvo italijanskega imperija skupno 51.717.000 duš.

Vrabci v Ameriki

Leta 1850. vrabca v Ameriki še niso poznali. Tiste čase so gosnice v silnih množinah napadale dreve. Pa so pripeljali 8 parov evropskih vrabcev v Ameriko. Poginili so. Še enkrat so jih pripeljali večje število leta 1852. Čez zimo so jih previdno gojili in jih spomladu spustili na svobodo. Hitro so se razmnožili in leta 1857. so jih že opazili na ulicah mesta Hamiltona. Leta 1869. so gosnice v Filadelfiji tako strahno gospodarile, da je neki John Bradley pripeljal z Angleškega, kar 1000 parov vrabcev. Gosnice so izginile, vrabci pa so

ostali. Še danes stoji Bradleyeva hiša in se imenuje »Vrabcjeva Jakoba hiša«.

Strela — bogatinka

Strokovnjaki, gotovo ameriški, so ugotovili, da vsebuje vsak blisk, vsaka strela, ki kolje temne oblake neviht, za 29.000 Din električne energije.

Kupon za brezplačno

„Minuto pomenka“

Štev. 39

TA PA ZNA

— Vi ste govornik? Saj ne znate niti pravilno slovensko govoriti.
— Nič ne de! Saj tudi stari Ciceron ni znal slovensko, pa je vendar bil sloved govornik.

ZMESANI RACUNI

— Jaz in moja žena sva eno.
— Jaz in moja stara sva deset.
— Kako to?
— Moja žena je ena, a jaz sem poleg nje — ničla.

BREZ POMENA

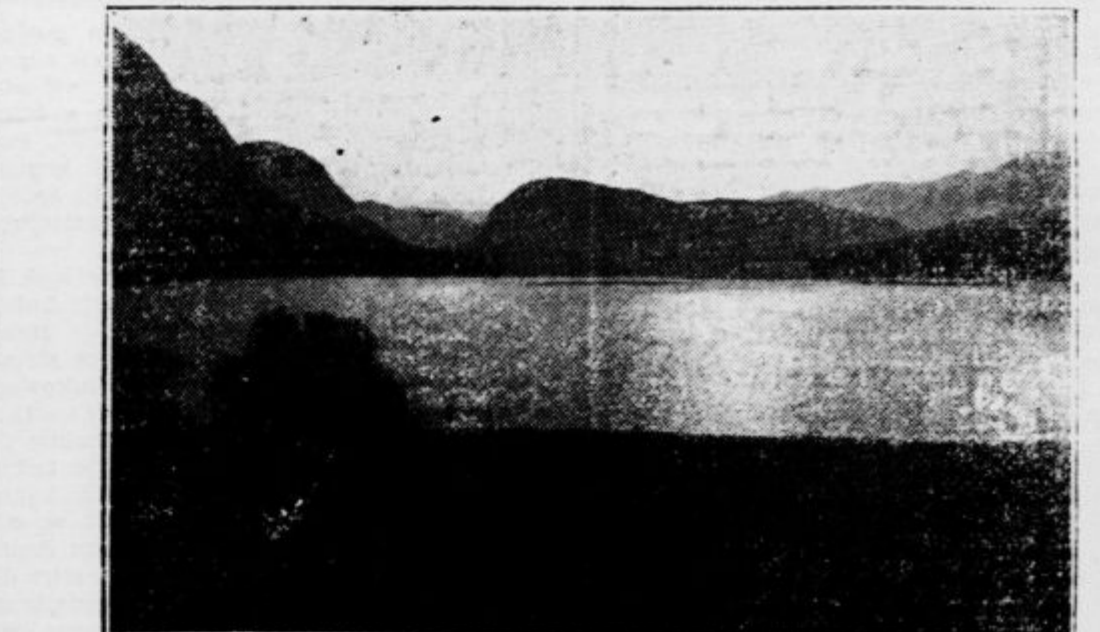
— Zakaj te oče vedno pretepa?
— Zato, ker je močnejši od mene!
— In zakaj nič ne vpješ, kadar te pretepa?
— Ker bi bilo itak brez pomena, ko pa oče slabo sliši!

Od Bohinja do škofje Loke

Bilo je krasnega popoldneva v vročem mescu juliju. Vročino, ki je čez dan neznošno pripekala — za Bohinj nekaj ne navadnega — je ublažil rahel vetrček. Zadaž za Komno, Bogatinom in Krnom so se jeli zbirati temni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. S tovarišem Dragom sva se kljub temu odločila, da vzameva pot pod noge. Hitro sva se v jezeru skopala, použila kosilo — južinala sva šele zdaj, čeprav je bila ura že pet — se oprtala ter odšla na pot. Vzbujala sva splošno pozornost pri tujcih, saj pa tudi ni bilo čudno: bela majca brez rokavov, kratke hlače, sandale, s tremi jermeni pritrjene na boso nogo, težek nahrbtnik, napolnjen z razno ropotijo, na njem okovanke, nad njimi šala za menažo, vrhu vsega pa še skavtski klobuk, ki nama je služil namesto dežnika. V rokah nekaj čez en meter dolgo palico, na enem koncu okovano, na drugem pa »rogovilico«. Palici sta nama služili za obrambo proti edinim sovražnikom — psom.

Dan se je že nagibal proti večeru. Blisk in grom sta brezlično javljala, da se bliža nevihta. Ker pa sva na vsak način hotela priti suha v »hotel«, sva podvojila brzino. Ustavila sva se le za nekaj trenutkov, da sva se založila z »nafto«. Tako sva imenovala pitno vodo. Hodila, skoraj dirkala sva po stezi, ki drži čez travnike, s tem sva si prikrajšala pot in obranila nadležnega prahu, s katerim je cesta dobro oskrbljena. Čez dobre pol ure sva že bila v Bohinjski Bistrici. Kupila sva za dinar čaja, nato pa z nekaj razglednicami obtežila poštni nabiralnik. Potem dalje v Nemški Rovt. Izbrala sva si stezo, ki se strmo dviga in je mestoma zelo porasla. tako da sva si morala z rokami utirati pot.

No, tudi te poti je bilo konec in pred seboj sva zagledala vas, Nemški Rovt, ki leži pol ure nad Bohinjsko Bistrico. Od tod je lep razgled na Bistrico in okoliške

Bohinj ob sončnem zatonu

hribe, ki so posejani z romantičnimi seniki. Vidiš tja v Bohinjske kot z ozadjem Julijskih vršacev, ponoči pa vidiš celo luč hotela na Komni. — Zama sva v vasi povpraševala po mleku; šele sredi vasi so nama povedali, da bova težko dobila kaj mleka, ker je večina krav v planinah, doma ostane le ena ali dve kravici, toliko, da je mleka za domače. Po brezuspešnem

lovu sva odrinila v hrib. Hotela sva prenočiti v seniku, pol ure nad vasjo, ob stezi, ki drži v Sorico. Ko sva stopala v strmi breg, je bilo že tako temno, da sva skoraj tipala, ko je nenadoma izza oblakov posvetil mesec. Kmalu sva zagledala planotico, na kateri so pokojno ležali mali planinski seniki. Ko sva premišljevala, katera bi si izbrala za prenočišče, sva zagle-

dala plamen svetlobe, ki je prihajal iz okna najhne hišice. Potrkala sva na vrata. »Kdo pa je?« je vprašal možki glas. »Dva skavta sva in prosiva, da nama dovolite prenočiti v seniku,« je rekel tovariš. »Samo trenutek počakajta,« je odvrnil gospodar. Kmalu je odprla vrata mlada žena in naju povabila, naj vstopiva. Z veseljem sva sprejela gostoljubno povabilo.

Temna je včasi duša človeška

Blaznež, ki je ropal, moril in zažgal

Da človek gre in ubije človeka, tako je od blizu, na priliko s sekiro preko glave in s treznim preudarkom, čisto mirno, hladne krvi — da človek to stori, se mora pač čisto do kraja, do poslednjih meja izgubiti sam v sebi — ali pa ga zloba in strast zavedeta v morilsko dejanje! Kar pogledimo in se zgrozimo, koliko težkih, strašnih razbojništev in umorov polni zdaj pa zdaj kriminalne rubrike listov in na sodišču ti spet brezkončne skladovnice zaprašenih sodnih aktov in zapisnikov razgaljajo vso to brezdanjo, nedoumljivo hudobijo človeškega srca — a vse to se prenekaterkrat v oči izvedenca-psihiatra izpremeni v simptom blaznosti, v nepreračunljivo, neodgovorno dejanje bolnega, od meja razsodnosti iztirjenega človeka. Človeška duša — to je skrivnost, nikoli do kraja razumljiv svet, poln vsega dobrega pa tudi vsega slabega, a meje in vsebine nikoli nihče ne bo mogel prav natanko premeriti in doumeti.

Rop, umor in požar

Pred nami leži na mizi razprostrt orumenel kup papirjev — sodni akt kazenskega sodišča, ali drugače — pisan, krvav kriminalni roman, življenjepis bednega človeka, ki se je hudo, hudo pregrešil proti postavam tega sveta, ki je storil zločin nad življenjem in imetjem svojega bližnjega, za kar ga je pravica sodila... Ta človek je ropal, moril in zažgal... Vzemimo v roke prvi list, na katerem stoji zapisano s mrtvimi črkami: Obtožnica. Da, tu so samo suhe, stvarne, skope črke, toda ko bereš med vrsticami in si v duhu slikaš podobe vsega, kar se je pred davnimi leti zgodilo, rase pred teboj krvava zgodba neznanega zločina. Nekaj drugega je paragraf in nekaj drugega je življenje samo.

Dne 20. avgusta tega in tega leta, piše v obtožnici, je v zidnici 80letnega Tomaža Jerina v neki vasi na Dolenjskem izbruhnil požar. Ogenj je v samotni zidnici vzplamtel in dosegel ostreže, ki je bilo s slamo krito in v katerem je bilo shranjenih na tisoče kilogramov krme in stelje. Seže ko je zagorela streha z visokim plamenom, so ljudje opazili požar in prihiteli gasiti. Ker so domnevali, da je gospodar v posestevu, so gasilci vdrli v hišo in po truden polnem iskanju našli starčka v veži pod vrati, ki so pri izpehnenju padla nanj. Mož je ležal na svoji levi strani mrtve. Obleka mu je že skoraj popolnoma zgorela, na glavi in za tilnikom so pa zapazili velike, podolgate rane, očitno zadane s sekiro. Nobenega dvoma ni bilo, da je bil lastnik zidanice napaden in usmrčen s sekiro še prej, preden je izbruhnil požar. To domnevo je potrdilo tudi dejstvo, da je bila železna blagajna v kleti s silo odprta in izpropana. V blagajni je hranil Jerin večjo vsoto denarja in več hranilnih knjžic.

Prijet je bil Martin Kalan

Kdo je zagrešil zločin? Kje je morilec? V splošni zmedni in razburjenju sprva nihče ni pomislil na to, toda kmalu se je našel nekdo med reševalci, ki je orožnikom pokazal pravo sled, da so zločina še istega dne ujeli. Nedaleč od kraja požara je namreč srečal neznanega možkega, ki je na vso moč bežal od goreče zidanice proti bližnjemu gozdu. Ustavil ga je in ga pozval, naj gre z njim gasiti, toda neznanec se mu je iztrgal iz rok, češ, kaj me briga, in jo jadrno odkuril. Orožniki so neznanca sledili v njegovo domačo vas, kajti že po njegovem opisu so dognali, da ni sumljivec nihče drug ko Martin Kalan, nekakšen dinar, priložnostni delavec iz sosednje fare, ki je bil že tako na slabem glasu zaradi svoje potepuške narave. Tudi so obdolžena Martina že večkrat osumili večjih tatvin. Služil je takole po nekaj mesecih ali dni kot dinar ali vaški pastir, pa nikjer ni streljal kaj dolgo, saj so ga poznali kot slabega delavca, kateremu se zdi vsako delo pretežko. Kljub bornemu zasluku pa je Martin včasih nastopal z velikimi vsotami denarja, za katerega je trdil, da mu ga pošiljajo sorodniki iz Amerike. V resnici pa je bil ves ta denar ukraden in je šlo samo spretnemu izgovorjanju in izmišljanju osumljenega Kalana na rovaš, da ga že davno prej ni dosegla roka pravice.

Ne, nobenega dvoma ni bilo, da je Martin Kalan morilec. Zaprli so ga in mu izpraleli vest. Tajil je na vso moč, toda ko so našli pri telesni preiskavi skrit veliki šop bankovcev, se je vdal in priznal. In to čisto mirno, hladnokrvno, kakor da bi pripovedoval o svatbi.

Kalan in rogovi pod klobukom

»Da, jaz sem ga, kajpa. Kako da je bilo, vprašate. I, takole! Tistega dne sem pil skupaj z Jerinom v njegovi zidnici. Šel sem tam mimo, pa sem si mislil: Dobro

bi ga bilo pokusiti kozarec ali dva. Starec mi je v resnici postregel z vinom, prošil sem ga, daj mi da tudi kaj jedade. Nima ničesar takšnega, se je izgovarjal stari, pa je vendar šel v klet po kos kruha. Takrat sem zagledal v kleti železno blagajno, na široko odprto, ampak nisem takoj pomislil na denar. Pila sva naprej do večera, pa sem ga še prošil, naj me prenoči, kam pa bom šel v tej samotni ponoči. Ni mi dovolil, ampak mi je ukazal, naj grem, ter me še spremljalo do hišnih vrat. Potlej sem vzel v veži prislono sekiro in ga udaril nekakrat po glavi, da se je zvrnil na tla in sem ga še na tleh dvakrat ali trikrat mahnil, menda po glavi in vratu ali kaj...»

V istem stvarnem, suhoparnem slogu je pripovedoval Martin Kalan nadaljnje reči. Kako je izropal blagajno, kako je zažgal slamnate škopnike, da bi tako zabrisal sled za seboj. Na begu ga je srečala priča in njegova usoda je bila sklenjena.

Zdaj so stali sodniki pred veliko uganko. Kaj je vendar s tem človekom, ki tako prostodušno hladnokrvno pripoveduje o svojem morilskem dejanju, prav kakor da bi bile takšne reči samo ob sebi razumljive, komaj vredne besede? Nekaj se krije za njegovimi skopimi izpovedmi, takole brezbrizno se pač ne vede navaden morilec. Treba je stvar natančneje preiskati z raznih strani. Sam zatrjuje, da je pred leti, ko je bil še v Ameriki, zbolel za hudo vročinsko boleznijo in ga od takrat naprej večkrat muči glavobol, ponoči ga budijo hude sanje in ga preganjanjo čudne misli, ki se jih ne more otresti. Halo, priče! Kje so priče? Priče pridejo in izpovedujejo, po pravici in resnici, kakor jim je bilo rečeno. Da, tudi njim se obtoženec nikoli ni zdel prav pri pameti. Nekam molčeč, preveč samosvoj se jim je zdel. In »živčene«. Tudi je sam o sebi pripovedoval čudne reči, da se mu strašno doči sanja in da so mu, ko je bil še v Ameriki, zrasli rogovi skozi klobuk na glavi...

Zločin na zdravnikovi tehtnici

Drugi list akta. Mnenje sodnega izvedenca-psihiatra. Hladnokrvnega morilca je sodišče poslalo k psihiatru, da morda ta osvetli nagibe in skrivne vzroke njegovega zločina.

To je življenjepis čudaškega, zagonetnega moža, ki ga je skrita kal blaznosti spremljala skozi vse življenje, vse do njegovega končnega propada, do zločina. Kaj vse izpovedujejo priče in polzvedbe sodnega psihiatra? Šolska izpričevala pravijo, da se je Martin pridno učil in mu učenje ni stajljalo težav. Ko je dorasel, je odšel v Ameriko, kjer je že prej živel nekaj njegovih sorodnikov. Mlad, podjeten fant se je odpravil čez morje v Ameriko za kruhom in se vrnil čez leta — blazen domov. Saj poročila županstvo njegove rodne občine, da je že pred leti kazal znake slaboumnosti in je tedaj večkrat ob nedeljah in praznikih kopal ter brskal po zemlji, češ da išče zlato in nekakšne zaklade. Postal je čudaški potepuh, ki je neprestano odpovedoval službe, se klatil mesce in mesce brez vsake dela okrog ter presenečal okolico s čudaškimi posebnostmi, z zmedenim vedenjem in govorenjem. Tako je na čisto poseben, čudaški način držal žlico pri jedi, pripovedoval, da so mu v Ameriki zrasli rogovi skozi klobuk na glavi, in se mu zdi, da mu bodo vsak čas spet zrasli, tožil je prenekaterkrat, da slabo spi in da ga mučijo strašne sanje. Pri ljudeh je veljal za nenormalnega, bolj ali manj omejenega, delomrnega, lenega prismuknjena in tatiškega postopača, ki se je potikal včasih okrog lačen in razcapan, naslednjega dne pa se je nenadoma spet prikazal v novi obleki in s tisočaki v žepu, katere je potlej razpisal po mizi, gostil tuje ljudi ali pa spet molčeč, sam vase zaprt čem po ure in ure kje v kotu.

Kakor se zdi, se je obtoženi Kalan pred psihiatrom malce bolj na široko razgovoril kakor pred sodniki. Moril je, to prizna, potiska pa se izgovoriti s pijanostjo. Potlej pa spet pripomni, da ne ve, kaj je večerjal rekel in kako in da o tem, kar danes govori, jutri spet ne bo ničesar vedel.

„Sploh ne vem, kako je s to stvarjo...“

Kaj je moril zaradi denarja? vprašuje zdravnik. »Ne«, pravi Kalan, »ni mi bilo do denarja. Kvečjemu sem ga zato ubil, ker mi je odrekal prenočišče. Ali pa tudi zaradi tega ne, kaj jaz vem. Ze vse leto me je mučila misel, da moram nekoga ubiti, pa naj bo, kdor hoče! — Vzel sem sekiro in jo dvignil. V trenutku je prišlo vame, da sem moral. Namesto enega sem videl dva in tudi drugi je bil prav tak ko

Jerin, a ne vem, ali je to bil Jerin, sploh ne vem, kako je s to stvarjo. Udaril sem in sekal, pa konec. Jaz se sam ne spoznam...»

Zalostna in prečudna je potlej slika obtoženčevega duševnega stanja, kakor ga je sam opisal psihiatru, iz let v Ameriki, kjer je zbolel in zblaznel.

»To je bilo kronično trpljenje takrat v Ameriki. Bila je v meni huda strast. Natura raste v meni in semenske živalce so se mi razpasle po telesu. Sedaj jih čutim po rokah in nogah. To so bili zli duhovi v meni. Prvi dan sem zapazil, ko se slučajno gledam v zrcalu, da sta mi pognala dva ko prst dolga in debela rogovja iz glave, ki sta potem večkrat izglinila in se vnovič pokazala. To je bila strast. Tedaj mi je postalo vroče, kakor da bi se pekli sredi ognja, posebno če sem se šel sprehat. Bil sem vse leto bolan, a v neki hiši samo dva dni zaprt, od koder me je potem vzela sestra in me poslala domov. Videl sem duhove in strahove, obraze ljudi in živali. Prikazni so me objemale in me poljubljale, slačile in oblačile so mi sukno ter ni dejale: V prah in pepel se izpremeniš! No, pa največ teh reči sem že pozabil. Obupal sam zaradi boleznij, glasovi so pa rekli: Ljubili bomo usmiljenje zate. Tako sem

Minuta pomenka

Za življenje in za vsak dan

JURIST

Vaš prijatelj je trezno misleč človek, ki ga slučajnostne muhe ne spravijo iz ravnotežja in ki se vsak hip zaveda, kaj hoče. Do sebe in do drugih je pravičen, včasih nekoliko ujedljiv do svojega cilja si izbere ravno pot. Čeprav ljubi red, vendar ni malenkosten. S svojo delavnostjo bo še marsikaj dosegel.

J. E. 13

Ta človek je zelo ambiciozen in v svoji notranjosti stremi po izpopolnitvi, vendar pa premalo širokoptezen in podjeten, da bi mogel svoje silo uveljaviti. Do soljudi je precej rezerviran, ker misli, da ne razumejo njegovih hotenj, in se bolj izživlja v svojem lastnem svetu kakor pa v resničnem življenju.

PUST

To dekletko je idealistka, vendar pa sama ne ve, kaj hoče. Podvržena je raznim vplivom in za zdaj je še malo stalnega na njej. Vse njene lastnosti so še bolj ali manj v razvoju.

CELAMORA

Neki dogodek je moral prekrizati vaše načrte in vas popolnoma spraviti s tira, da zdaj ne veste, ne kod ne kam. Ker ste prenehali in občutljivi, vam je vzel voljo in vero v življenje. Nikakor se ne morete sprijazniti z dejstvi in zdaj ste kakor veja, ki jo je tok življenja naplaval na prod. Težko se vam bo spet vrnilo in strugo. Opustite vse sanjarjenje in zavrzite spomin na mučno preteklost. Mnogo poguma vam bo treba, če se hočete spet vreti v to deročo reko.

SPOZNAVJE

Vaš rokopis izdaja močno in v življenju preizkušeno žensko, ki ve, da se svet plemenitimi čustvom in užitekajnostjo. Vendar pa lahko zmanjšate njegova stranpota, če mu pokažete nekoliko več topline in prirsčnosti, ki ste je prav gotovo v precejšnji meri zmožni.

CERNOGLEDA

Moževi napaki niste vzrok vi, ampak njegova neurejenost in užitekajnost. Vendar pa lahko zmanjšate njegova stranpota, če mu pokažete nekoliko več topline in prirsčnosti, ki ste je prav gotovo v precejšnji meri zmožni.

VIOLETA 1923

Po rokopisu sodeč, imate več smisla in zmožnosti za glasbo kakor pa za medicino. Tudi vaš temperament se bo laže izživjal v glasbi kakor pa v medicini.

VERONIKA

Vi ste temperamentna ženska, ki ljubi spemembo. V vašem značaju je nekaj rezeka, kar izvira iz notranje nezadovoljnosti s samo seboj in kar odbijajoče vpliva na vašo okolico. Tudi odkritosti vam manjka v obveščanju z ljudmi.

zemeljskega srca...

Pot drži dalje po ozki dolini, ki se mestoma razširi za nekaj skromnih kmetijskih hiš, a se takoj spet stisne in dovoli prehod samo reki in cesti. Tako se izpreminja dolina v do Železnikov. Tudi tu je dolina še ozka, trg je ozek in dolg, hiše pa so stare in zunaj bolj umazane kakor čedne, zato pa vlada v notranjosti tem večja snaga in red, prebivalci pa so znani po marljivosti in gostoljubnosti. Posebno slovijo Železniki po čipkarstvu in imajo tudi čipkarsko šolo. Dolina se od Železnikov naprej polagoma razširi. Po dvajsetih minutah hoje sva prišla v češnjevo. Izohdišče za številne izlete in ture, okolica je dobro založena s smučarskimi teren. Ker sva si hotela ogledati še tabor židovskih skavtov, sva se morala podvzati. Med Selci in Dolenjo vasjo so taborili židovski skavti, zbrani iz vse Jugoslavije, 600 po številu. Razdeljeni so bili na sedem taborov, ki so bili postavljeni v gozdu, drug za drugim. Imeli so tudi razstavo, na kateri so v slikah prikazovali razvoj židovstva po svetu. Dasi-ravno je bil to mogočen tabor, sva vendar pogrešala romantike in bratstva, ki je značilno za skavtske tabore. Ko sva se poslovila, sva še prebrskala žepa, a imela nisva nitri pet in dvajset par. v nahrbtnikih pa tudi ničesar užitnega. Tako nama ni preostalo drugega, kakor da sva si še bolj zategnila pasove in urnih krač ubrala proti škofiji Loki, kamor sva prispela ob sedmih zvečer. Ice.

se moral boriti z duhovi, boriti sem se moral za svoj obstoj in kmalu bi bil poginil. Glasovi so prihajali od zlih duhov, da, od duhov, ki se me oropali.

Borba z duhovi in propad

To pa je bila posledica, ker sem po nevrednem prejel obhajilo. Videl sem se, da imam na srčni strani veliko rano, v njej pa je gomazelo vse polno semenskih živalce. Med zobmi sem čutil škripanje, ki je prihajalo od stekla, med nje položena. Pod nogami so se pa trle orehove lupine. Zmeden nisem bil nikoli, samo misli so mi bile pogreznjene. Ničesar nisem mogel misliti, čisto sem bil izgubljen. Tedaj sem dejal: kaj, če bi sebe pozabil, postal izpokerjenec in samotar in bi molil za revne duše? Pa ko sem bral svete knjige, mi je vleklo glavo v stran in nazaj, kakor se mi je godilo to tudi v cerkvi, če sem gledal na veliki oltar. Celo glas so mi hoteli duhovi vzeti, trko da sem se moral silno boriti z njimi, da sem prišel spet do govora. Vedno se moram pripraviti z njimi. Še danes se borim z njimi, kličejo me po imenu, trkajo na vrata, bobnajo po oknu. Mučijo in vznemirjajo me. Norčujejo se iz mene, silijo vame, mi ukazujejo in zahtevajo to in to. Včasih jih mislim, redkokdaj vidim, ampak v mislih so. Sem pa tja se mi zdi, da se bom moral zaradi te boleznij zagovarjati pred nekakšnim sodiščem in da me bodo duhovi vlekli v pekel...»

Da, v resnici, vprav zaradi te boleznij se je blazni Martin Kalan moral zagovarjati pred sodiščem. Kakor da bi bil v svojih blodnjah že slutil zlo usodo blaznega zločinca... L. K.

B. M., Brežice

Če hočete doseči srečo, morate biti bolj skromni in bolj preprosti. Tudi bolj odkriti morate biti, posebno v važnih zadevah. — Priložen rokopis je premalo, da bi mogel razbrati ves značaj osebe, ki ga je pisala. Iz njega se da razbrati samo to, da je pisec precej samozavesten, vendar pa precej prijeten in ubran značaj.

SLAVKA V.

Priloženi rokopis kaže osamljenega, sentimentalnega človeka, ki potiči več solza ko znojla. Volja je pri njem bolj slaba. Zato je pa odkrit in otroško zaupen.

RESNICA

- 1.) Ker je ta človek brez zahrbtnosti in ker se ne zna pretvarjati, zato je njegovo vedenje pravo in ne igrano.
- 2.) Njegov skromni značaj, njegova pla-harava in njegova vzgoja so precej potlačili njegovo erotično življenje.
- 3.) Za zakon je sicer zmožen, vendar pa je potreben zanj ognjvit temperament.
- 4.) Nekaj upanja je, toda malo.

LETO 1940

Kakor meče nesametna služkinja smoti pod posteljo, pod omaro in pod preprogo, tako mečete vi svoja zagrenjena čustva v svoji srčni kamrici po vseh kotih, misleč, da so s tem za večno pokopana. Ali kadar pride go podinja — zavest — tedaj pridejo vse smeti na dan in nesametna služkinja porabi desetkrat več sil, da jih spravi iz hiše. Najhuje pečejo tiste solze, ki kapljajo ne iz oči — ampak v srce. Izjokana bolečina je pozabljena bolečina. L. Arkuin.

Rože - zdravilo

Koristni izop (lat. hyssopus officinalis) ali sipan raste pri nas po vrtovih. Je to na pol grm s pokončnimi vejami. Listi so nasprotni, silicašti, celorobni in pilkasti. Razcvetje: kias in grozd. Cvete od julija do avgusta, ima temnomodre, bolj redko rdeče ali bele cvete. Nabira se listje in cvetje brez pecljev od julija do avgusta. Čaj iz zelišča je izvrstno sredstvo proti vsem prsnim boleznim. Piše se (8 do 15 g na liter vode 2- do 3krat na dan) proti znojenju jetičnih, nadalje proti pljučnemu in črevesnemu zasluženju, prsnemu krču, oteklim mandeljnom, škrofeljnemu in oslabelosti prebavnih organov.

Navadni koren (lat. daucus carota), divji koren ali rumeno korenje. Divji raste povsod po poljih in ob mejah. Divji koren je vretenasta, bela, trdna korenina, ki poganja dlakavo, do pol metra visoko, nekoliko vejasto steblo z dvojnopernatimi listi, katerih listki so ozkopernato loputasti. Kobul je četrstremenast, sprva ploščnat, pozneje pa v sredi gnezdsto izglobljen. Cveti kobula so rdeči ter imajo navadno v sredini večji črnotrdi cvetek. Domači koren je vsem večji ter manjši dlakav. Korenina je rumena, včasih rdeča s svetlejšim luplјivim srednjim konopcem. Kobul nima rdečega srednjega cvetka. Navadni koren cvete od junija do oktobra, njegova seme dozori septembra. Rastline domače povrsti ne pridejo do cveta. Koren je posebnega, nekoliko ostrega, ne neprijetnega vonja ter enakoga okusa, ki do-seže pri domači povrsti različne stopnje sladkosti. Seme ima isti vonj ko koren sam. Nastrgano korenje se uporablja kot najboljša hrana za otroke, ki jih mučijo gliste v črevesju. Sok korenine vpliva nadvse ugodno pri pljučnih vnetjih. Proti zapeki se priporoča jesti jutraj na tešče sveže korenje. Stročeno korenino kakor tudi sok uporabljamo s prav dobrim uspehom proti bledeci malih otrok in pri angiešči boleznij. V prejšnjih časih so uporabljali sok kot sredstvo proti raku.

Navadni mešček (lat. calendula officinalis) ali babji prstanec raste pri nas po vrtovih, raste pa tudi divji po travnikih južne Evrope. Je to pokončno, vejasto steblo, z logatičastimi spodnjimi listi, ki se končujejo pecljato, ter izmenoma sedesimi zgornjimi listi. Zelišče je lepljivo. Cvetne glavice so oranžasto žolte, polne kolobarjevih cvetov. Plodovi so čimčasto navznoter zavrti ter mehko bodljikavi. Navadni mešček cvete od junija do oktobra, Cveti nabiramo ter uporabljamo sveže, prav tako liste. Navadni mešček diši na svoj način balzamično ter je grenkasto slan in nekoliko zagolten. Listi diše prijetno, balzamično smolnato ter so lste-ga okusa kakor cvetje. Čaj tega cvetja (8 do 10 g na pol litra vode) se priporoča kot sredstvo proti zlatenici, nedostatnemu periju, škrofeljnemu, proti zastajanju snovi v trebušnih organih, bledeci, splošni oslabelosti in živčnim boleznim, naposled pa tudi še proti želodnemu vnetju in želodčnih tvorih (6- do 3krat na dan po eno jedilno žlico). — Zunanje uporabljamo čajne obkladke proti prsnemu, želodčnemu in materničnemu raku. Ti obkladki naj bodo mlčni in naj se od ure do ure menjajo. Zmečkano listje služi za obkladke na rane.

ZAPLETEN RACUN

Zenka: »Zena je boljša polovica moža.«
Mož: »Gotovo!«
Zenka: »A če se moč dvakrat poroči?«
Mož: »Potem nič ne ostane od njega.«

MEJA OBLASTI

— Meni nima žena ničesar ukazovati. Jaz sem gospodar v hiši.
— Tudi jaz nisem oženjen.

Javna tribuna

Za pravico na trgu

Dandanes se mnogo piše in čita o peti koloni, nji se je zadnji čas pridružila še šesta kolona, a malo kdo se zaveda, da spadajo med najbolj nevarne sovražnike naroda, njegove skupnosti in pripravljenosti, navilajci cen, ki marljivo izrabljajo današnje težke dni. Človek razume, da se morajo v izrednih razmerah cene nekaterih življenjskih potrebščin zvišati, vendar mora vsako zvišanje imeti svojo mero, na katero mora budno paziti oko nadzornih oblastev. (O tem, da bi bilo treba vzporedno z naraščajočo draginjo zvišati mezde in plače, ne bom govoril, ker se to že samo po sebi razume.)

Gospodje, ki jim je naložena ta skrb, naj bi se od časa do časa potrudili na ljubljanski živilski trg, naša pretrehtajo gibanje cen in z beležnico v roki preučunajo, kako naj se preživlja nametška in delavska družina, katere hranitelj zasluži na mesec kakšnih 2000 do 600 din ali pa še manj. Vsakemu čutu pravičnosti, pa tudi vsaki pošteni trgovski morali v posmeh je, da smo morali na trgu še zadnje dni plačevati po 3 din za kg krompirja, kar pomeni za 200 do 300 odstotkov več kakor druga leta. Jeseni smo videli razmeroma malo krompirja na trgu in bil je po 1.25 do 1.50 din kilogram. Kmetje so tedaj govorili, da je bila slaba letina. V resnici pa pomnimo že mnogo še slabših letih, pa vendar krompir ni bil dražji od 1 din kilogram. Prav kakor s krompirjem, je tudi z drugimi pridelki, ki jih kmetje in prekupčevalci dovažajo na trg.

Razume se, ljudi, ki imajo velike dohodka in majhne družine, malo brigajo cene krompirja na trgu. Čisto drugačna pa je stvar z delavci, nižjimi državci in zasebnimi uradniki, upokoјenci in brezposelniki, ki sta jim glavna hrana krompir in kruh. Prav iz teh slojev dobiva država največ in najboljših vojakov, zato bi morala oblastva tudi najstrožje nastopiti proti vsem, ki jim z navijanjem cen onemogočajo življenje ter manjšajo njihovo telesno in duševno odpornost. Kakor prazna vreča ne stoji pokonci, tako tudi sestradan človek ne more biti ne dober delavec ne dober vojak. A kaj bo šele z generacijami

današnje mladine, ki doruča v pomanjkajnu in siromaštvu!

Res je, uredba o pobljanju draginje je iz določil te uredbe izvzela proizvode, ki jih kmetje prodajajo z lastnih posestev, a zakonodajalec prav gotovo ni računal s takšnimi zlorabami te oprostitve in gotovo ni imel namena, udariti prav najštevilnejše sloje naroda. Mali človek

Železniški direkciji v Zagrebu

Med neprijetnosti potovanja v Zagreb od-nosno iz Zagreba spada kupovanje vozovnic na postaji Zagreb. Potniki se čudijo, da pri zagrebških potniških blagajnah plačajo vedno večji znesek za vožnjo kakor na drugih postajah za isto razlago. Nekateri plačajo te povške brez ugovora, drugi dobijo na zadevno vprašanje stereotipen odgovor blagajnika: »Osiguranje«. In res! Na hrbtni strani karte je prilepljena »markica za osiguranje«. Znano nam je pač, da potnika ne more nikdo siliti k »osiguranju«, blagajniki imajo od uprave le nalogo, da »osiguranje« priporočajo. Postopek, kakor ga izvajajo blagajniki na postaji Zagreb, je samovoljen in proti predpisom. Če je blagajnik brez soglasja potnika nalepil markico na karto, naj markico tudi plača sam. Iz kakšnih razlogov si blagajniki dovoljujejo te samovoljnosti, o tem tukaj ne bomo tokrat govorili, pač pa pozivamo železniško direkcijo v Zagrebu, da napravi potreben red.

Na naslov mestne občine

Davkoplačevalci s Tabora in iz okolice vjudno vprašajo mestno načelstvo, zakaj je tako različna mera v skrbi za mesto. Medtem, ko se nekatere ceste v mestu izdatno škropijo in pometajo, so druge, ki bi bile takšne pozornosti še bolj potrebne, povsem pozabljene. Tako je izredno prometna, netlakovana cesta ob Taboru in vojašnici Vojvode Mišića skrajno zanemarjena, nikoli pometena, le tu in tam zanikarno poškrp-ljena. Stanovalci ob njej prosimo, da se temu odpomore. Enaka pravica za vse! Prizadeti

Hišica je imela dva ločena prostora, kuhinjo in izbo, v kateri so dve postelji, miza in par stolov zavzemali skoraj vse prostor. Na postelji ob oknu je sedel možki srednjih let, poleg njega je ležalo majhno dete. Bil je orožnik, ki je tu s svojo družinico preživljal bolniški dopust. Z dovoljenjem sva si na ognjišču skuhala čaj, nadrobila kruha in z velikim komo pojedla.

Po večerji sva odšla spat, kajti drugi dan je naju čakala še dolga pot. Gospodar je prinesel lestev ter posvetil, da sva našla na seniku vsak svojo »posteljo«. Ponoči je besnela huda nevihta, ki sta jo spremljala blisk in grom. Kako pristoje je na seniku ob taki nevihti! Zjutraj sva se v rekordnem času oblekla, pospravila svojo ropotijo in že sva bila v kuhinji. Po skromnem zajtrku sva hotela odrinitti dalje, odhod pa je preprečil dež. Po kratkem nalivu je ponehalo in veselo sva odrinila dalje. Cvetke, ki so še včeraj od vročine povešale svoje glavice, so jih zdaj visoko dvignile in začudeno zrle v mlado nedeljsko jutro. Dež jim je bil blagoslov, okrepilo v zadnjih trenutkih življenja. Pa ne samo cvetlicam, tudi gozdu in njegovim prebivalcem. Po gozdu se vije steza, zaznamovana z lesenimi tablicami, najbrže delo granicarjev, tako da se ti ni treba bati, da zaišče. Od obmejne karavle sva hodila komaj dvajset minut, ko sva zagledala v dolini pred seboj Sorico. To je precej velika vas, gorsko letovišče, ki je bilo posebno lani dobro obiskano. Sorica je izhodišče za razne izlete in ture, zlasti na Ratitovec

(1666 m). Vaščani so prijazni in gostoljubni. Želodec naju je opomnil, da nisva razen čaja in koščka kruha še ničesar drugega zaužila. Zato sva stopila v hišo, kjer sva dobila vsak skodelico mleka. Popila sva in pojedla še zadnji košček kruha. Lepo sva se zahvalila za mleko, ki jo ga nama dall zastojni, ter zapustila gostoljubno hišo.

Cesta se iz vasi spušča v serpentinah k Selščici in ji dela družino do Škofje Loke. Dolina je tu zelo ozka, prostora je samo za reko in cesto, na desni in levi se strmo dvigajo hribi, porasli največ z bukovimi gozdovi. Kjer se dolina razširi, so nastale vase, hiše so stisnjene skupaj, kakor da bi se bale kdo ve česa. Zallog je čedna letoviška vas, hiše so bolj mestne kakor vasko. Ker je bilo že polдне, sva se odločila, da bova južinala. Prešlela sva denar — imela sva še šest dinarjev. Za štiri dinare sva kupila kruha, za dva pa sladkorja ter si izven vasi poskalska primeren prostor. Najina obednica je bila razkošno opremljena: za stredo sva imela visoko nebo, izpod katerega je rahlo pršilo, za tla mehko travo, za stole posekane štore, ki so moleli iz vode. Čez koščeno mizo sva pogrnila vetrni plašč, ki nama je služil namesto namiznega prta. Bratsko sva si razdelila kruh in sladkor, nedeljsko kosilo, ki pa je nama dobro teknilo. Čeprav je bilo skromno, sva bila vesela, saj ni lepšega, kakor potovati, ko spoznavša tajnosti pri-rode, ko se duša oprsti vseh grenkosti tega življenja, ko lahko prisluškuješ bitju

Dva idilična motiva iz časa vojnih grozot

Kadar volkovi beže, dobe zajci pogum

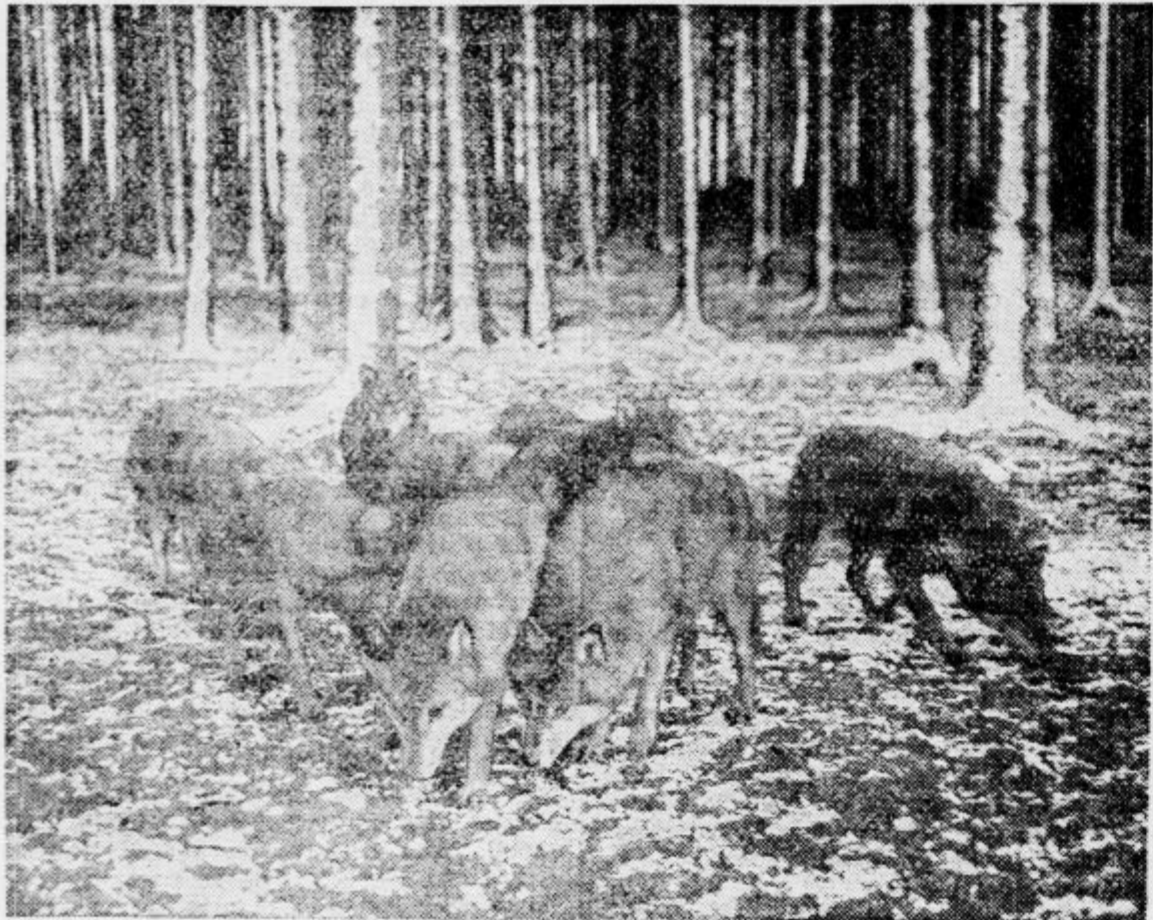
Vojna prinaša v življenje živali čudne novosti — Usoda bizonov carja Nikolaja

V zadnji svetovni vojni sta nemška in angleška vlada skoraj ob istem času izdali naredbi, ki so prepovedovali lov na ptice in druge živali v bližini fronte in vojaških taborišč. Pa tudi brez teh naredbi bi uničevanje divjadi v času vojne najbrž ne moglo zavzeti večjega obsega. Strelci iz pušk so bili namenjeni ljudem in lov na divjačino med strelskimi jarki bi bil precej brez smisla. Kakor hitro je težka artilerija stopila v akcijo, sta vepri in jelen zbežala v gorsko samotno obkraj Rena, divji vepri se celo v daljne švicarske gore. Celotni volk, ta krvolok, ki je užival sloves, da rad hodi za vojskujočimi se četami, se je spričo to-

Ugotovitve, ki so jih nabrali pri opazovanju živali na zapadni fronti med vojno, so v resnici zanimive: Volkovi so zbežali, zajci so ostali. Ptice, ki jih ljudje love, so se umaknile, medtem ko so se druge vrste razmnožile. Strahovito so se razmnožile razne vrste mrčesa, podgane in druge živali, ki so nujno zvezane z vojskovanjem v jarkih. Štirinožci, zlasti velika divjačina, so bežali v nevtralne pasove, a na lisice so vojaki pogostokrat med zatišjem naleteli na »zemlji nikogar«. Najbolj pretresljiva pa je zgodba o evropskih bizonih, ki jih je zajela vzhodna fronta. V Evropi sta na začetku vojne živeli samo še dve veliki čredi

konca borbe ostalo samo še 120, hkratu pa je bilo videti, da bodo nemški vojaki pobili še preostale, ker se niso hoteli dati prikrajšati za slastno pečenko. Ko je cesar Viljem zvedel za stvar, je takoj odredil, da se mora bizon ohraniti, ni pa sprejel predloga, ki so mu ga stavili poznavalci stvari, naj čredo preseli v zaledje. Cesarju so bili namreč sporočili, da je lovišče last carja Nikolaja II., pa je bil mnenja, da se razen monarhov ne sme nihče vtikati v stvar. Borbe, ki so divjale v Bjaloškem gozdu, so grozile povsem pokončati to redko živalsko vrsto in šele v zadnji uri so bili storjeni ukrepi, da se nekaj parov ohrani. Šele potem, ko je Viljem moral bežati na Nizozemsko in je v Rusiji in Nemčiji besnela revolucija, je cesar izvedel, da ti bizoni nikoli niso bili carjeva lastnina in da bi jih bil lahko takoj po zavzetju Bjaloškega gozda preselil na varno.

Najtežje pa je v času vojne živalim po zooloških vrtovih. Zlasti v Nemčiji so v gladovni stiski proti koncu vojne poješli skoraj vse zebre, antilope, redke primerke jelenov, koz in drugih živali. Zveri, ki so človeku neuporabne, pa so strašno stradale zaradi pomanjkanja hrane. Takrat se je Nizozemska ponudila, da sprejme v svoje varstvo in na prehrano vse redke živali iz vojujočih se držav, da jih reši propasti. Iz Švice pa poročajo, da so se Nemci nedavno spomnili znamenitega slona Jencya iz berlinskega zoološkega vrta, ki so ga leta 1915 mobilizirali in so ga uporabili za razna težka dela, za podiranje dreves, oranje zemlje itd. Zdaj so baje mobilizirali vse slone, velblode in podobne živali iz zooloških vrtov, da jih uporabijo kot delovne sile. Ta primer kaže, s kako skrbno pozornostjo Nemci štedijo svoje zaloge goriva. O Angležih pa se čuje, da so skušali tujne izvežbati za iskanje sovražnih podmornic. A baje so se ti zavajeni pomorščaki izkazali samo pri vežbah, medtem ko zahtevam vojne same nikoli niso postali do rasli. — V sedanjih vojni konji najbrž ne bodo imeli prilike, da se v tolikšni meri žrtvujejo za domovino, kakor so se pred četrto stoletje, ker jih je tehniko povsem potisnila v ozadje. A kakor so številne pripovedi o junastvih, ki so jih psi v zadnji vojni izvršili na frontah, čakajo tega zvestega prijatelja človeka v novem času brez dvoma nove, še večje naloge, da bo pomagal trebiti rod svojega gospodarja.

Glad jih je poslal za plenom

povskega ognja in bombnih napadov izkazal strahopetca in pobežnik. Nasprotno pa je zajec ostal na svojem mestu in se je sredi vojnega divjanja še od sil razplodil. Ko je bilo za božič leta 1914, proglašeno premirje, so vojaki obeh taborov priredili v »deželi nikogar« skupen lov in tedaj so naleteli na tolikšno množico zajcev, da so se gonjaški psi zmedli in so povsem odpovedali. Po naključju sta dva vojaka, vsak iz nasprotnega tabora, ulovila nekoga zajca na ta način, da sta oba hkratu padla nanj in ga zgnela pod sabo.

Iz tega bi se dalo sklepati, da je čas, ko so ljudje zaposleni z lovom drug na drugega, zlasti čas divjadi. Francoske in nemške statistike poročajo, da je število veprov v letih vojne zelo naraslo, kar pričča, da divjačina v vojni trpi mnogo manj kakor v miru. Pa to velja samo za moderni vek. Zgodovina starejše dobe pa nam ne povesi, da so n. pr. razne vrste evropskega jelena utrpeli ogromno škodo, ko so iz Azije prideli Huni. Hunskim vojakom so bili jeleni najbolj priljubljena hrana in ker je že tako, da je lov na živali toliko lažji, čim večja je in čim lažje jo preganjalec ure, so Huni pobili ogromno množico te divjadi. Pa ko so v zadnji vojni vepri in jeleni bežali od fronte, niso toliko bežali pred strelci, kolikor pred bojnimi topovi in granatami, ki jih je plišalo. Izkušnja kaže, da poldivji konji mnogo težje prenašajo topovsko streljanje, kakor konji čiste, udomačene rase. Tako so bili ruski kozaki na svojih znamenitih konjih iz stepe razmera na slabšem, kakor Nemci na svojih civiliziranih živalih.

Zanimivo je, da se nekatere vrste ptic za vojno sploh niso zmenile. Šoje, krogarji, slavci, vrabci so se okrog zapadne fronte silno razmnožili, da so predstavljali čudno lepo nasprotje nemirnemu, strahotnemu peklu, ki ga je odprla vojna. Te ptice so se hranile z raznim mrčesom, ki se je razpadel na kupih mrtvih trupel, in z vsemi mogočimi črvi, ki so jih bombe in granate izgrebale iz zemlje. Niti podgane in razni drugi glodalci, ki so se razmnožili po strelskih jarkih, jim niso mogli do živca. Ptice na fronti niso poznale strahu in so se vrgle na lov za črvi neposredno po vsaki eksploziji. Še več hrabrosti so pokazale ptice, ki so spletale svoja gnezda v vejah grmovja, s katerim so zakrivali topove, a pripovedovali so celo o neki lastnici, ki si je zgradila gnezdo komaj kakšen meter od cevi strojne puške, iz katere so drdrali strelci na sovražnika noč in dan. Vojna je mnogim pticam-selkicam onemogočila polet v toplejše kraje po poti, ki so je bile vajeone od pamtiveka. Ren in njegovi pritožili so jim bili skozi stoletja kačipoti pri teh selitvah, a ko se je ob njih razbesnela vojna, so morale svoje proge premakniti bolj na vzhod in na zapad. Na drugi strani pa je mnogo pričevanj o tem, da so divje rabe in gosti ravnodušno letale med avijoni, ki so drug na drugega sevati smrt.

Psi so dragoceni tovariši v vojni, zlasti v sanitetski službi in za prenašanje poročil

bizonov, ena izmed njih v Bjaloškem gozdu. V septembru 1915 so Nemci napadli in zavzeli ta gozd. Od 770 bizonov jih je do

Gledališče na fronti

Francoski vojak najbolj uspešno napade sovražnika, če ga napade dobre volje, je rekel maršal von Sachsen

Gledališka kultura in literatura sta pri Francozih na izredno visoki stopnji, poleg tega pa spadajo Francozi med najbolj duhovite narode na svetu in se radi ogibajo bolj slabi volji in otožnim razpoloženjem. Zato ni čuda, da sta imela francoska kralja Ludvik XIV. in Luavik XV. navado, da sta tudi na vojno jemala ves dvor s seboj, z njim pa tudi celo gledališče, igralce in pevce, dekoraterje in režiserje, tehničarje, garderobierje in vse, kar je bilo potrebno, da se lahko v naglici postavi oger. Slavni francoski vojskovodja nemškega poretka maršal Moritz von Sachsen je imel v svoji armadi zmerom gledališče s seboj. Predstavam so prisostvovali vsi plemiči in prostaki, oficirji in vojaki, kakor pač sleherna resna nevarnost izenači ljudi. Pogostokrat se je primerilo, da je padla zaveza za končanem dejanjem in je pristojeval od ognjevitca pioskanja, pa je stopil na oder eden izmed igralcev in obvestil občinstvo:

»Dame in gospodje, jutri ne bo predstave, zakaj gospod maršal je odredil ofenzivo...»

Taka vest je za prvi trenutek pač zmerom razočarala gledalce a ko je napovedovalec nadaljeval: — Pujtrišnjem, dame in gospodje, pa bomo v proslavo zmage gospoda maršala igrali dva Moliereva komada... — so vsi gledalci zaploskali od radosti. Pri tem marsikomu najbrž niti na um ni prišlo, ali se bo jutrišnja ofenziva končala tako, da bo mogel prisostvovali predstavi.

Vojna se je v tistih časih vršila na precej kavalrski način. Sovražnika sta si zmerom skoraj v rokavicah stopila nasproti. Obe armadi sta se postavili v vrsto druga pred drugo, potem se je začelo pozdravljanje s klobuki brez konca in kraja, a ko je bila vlnudnostna dožnost opravljena, so začele pokati puške. Maršal von Sachsen je — mrčda prav zato, ker je bil po krvi Nemec — dobro poznal francoskega vojaka in mu je nudil iger in zabav. Francoski vojak najbolj uspešno napada sovražnika, je rekel, če ta napade dobre volje. Niti dolge, utrudljive vojne po vsej Evropi, ki sta jih prinesla revolucija in cesarstvo, niso v francoskem vojaku izčrpale nagnjenja do gledališča. Tako je general Dumourier celo v prve

bojne vrste vodil gledališče s seboj, zlasti v bojih v Belgiji leta 1792. Napoleon sam je bil tako goreč oboževalec teatra, da je pri vsej prezaplenosti še celo iz Berlina, z Dunaja in iz Moskve doletel repertoar pariške opere in francoske komedije. V svoji glavni stan je poklical najslavnejše igralce svojega časa, med njimi svojega ljubljenca, slavnega Talmaja. Njegovo gledališče je dajalo predstave v Tilzitu, kjer so poleg carja Aleksandra I. in Napoleona sedeli v parterju še mnogi takratni vladarji Evrope.

Za Napoleonovega vojskovanja v Španiji so Španci vse francoske ujetnike prepeljali na otok Cabrero, kjer so živeli najbolj zapuščenjo življenje po pečinah in iz vejevja zgrajenih kolibah. Niti vsa beda in zapuščenost pa francoskim vojakom nista ubili veselja do gledališča. Iz svoje srede so ustanovili igralsko družino in si s skrbno naštudiranimi predstavami krajšali čas. Ko so Francozi osvajali Alžir, so v svojih gledaliških predvajali samo sk-

Ludvik XIV.

tualne komade. Ta vrsta vojaškega teatra je cvetela zlasti za krimiske vojne, ko je obleganje Sebastopola zadržalo angleško in francosko vojsko za leto dni. Takrat je gledališka umetnost na fronti doživela svoj največji razmah. Polagoma je teater opustil tradicijo brezplačnih predstav. Uvedene so bile vstupnice po 2 marki. Francoski vojaki so napravili sijajne dekoracije, kostume in vse, kar je treba, iz vojnega plena, ki so za Rusi pustili na bojišču, iz starih vojaških bluz, papirja, zabojev za konzerve.

Seveda pa so imela ta gledališča na frontah svoje posebnosti. Tudi vse ženske v igri so imele brado in brke, ker je Napoleon III. strogo prepovedal vojakom striči brado in brke, a ves igralski ansambl je bil sestavljen iz starih, v ognju prekaljenih frontašev. Človeku civilnega okusa si je kajpak težko predstavljati go-spodično, ki brkata in bradata zapeljuje kavalirja, toda občinstvo na fronti je velikodušno odpustalo takšne neizobne pomanjkljivosti. Pa tudi reklamni strokovnjaki so imeli smisel za humor, o čemer so pričala njihova vabila:

— Predstava se bo vršila samo, če bodo privolili Rusi... Za vsak slučaj prinesite orožje in strelivo s seboj!

Pogostokrat pa je kanila tudi kapijica bridkosti v sredo prešerne razposajenosti, zlasti kadar je stopil režiser pred zastor s sporočilom:

— Dva člana našega gledališča sta večeraj padla v spopadu z Rusi, štirje so ranjeni. Zato smo morali menjati program...

Občinstvo je z molkom počastilo spomin padlih tovarišev, nato pa se je pričela predstava. In vsi ti ljudje, ki so bili še pred 24 urami v smrtni nevarnosti, v dežju svinčenk, so kakor veliki otroci pokali od smeha na šale in dovtipke, ki so jih tovariši-igranci na odru stresali iz rokava. Včasih pa je režiser sredi scene prekinil predstavo z vzklikom:

— Prišel je ukaz za napad! Izpraznite dvorano! Vsak na svoje mesto!

Igralci so odvržli kostume in še s šminčko na licih prišli za orožje. A nekdo se je pripetilo, da neki narednik ni utegnil več zamenjati svoje glumaške zunanosti z uniformo, in Rusi se niso mogli načuditi, ko so v borbi zrlji na sovražni strani neko nenavadno bitje v dolgem krilu in čudnem pokrivalu, od katerega so cunje vihrale na vse strani.

V svetovni vojni so imeli na zapadni fronti Francozi in Angležii svoja gledališča, v katerih so nastopali najboljši umetniki. Slavni Maurice Chevalier, ki je bil v zadnji svetovni vojni ranjen, tudi danes v Maginotovi liniji z nastopi vedri in bodri svoje vojaške tovariše. Tudi srbska vojska je v svetovni vojni imela svoja gledališča, a samo v zaledju. Več vojaških gledališč je delovalo tudi v Albaniji in med njimi je najbolj zaslovelo gledališče v Bizerti, kjer so igrali tudi nekateri znani poklicni igralci. Predstavam so radi prisostvovali tudi Francozi, med njimi veliki prijatelj našega naroda p. kolni admiral Guepratte. Največja senzacija pa je bilo vojaško gledališče na Krfu, ki je obiskovalo polk za polkom in dajalo svoje predstave brez odra in zaves, na travi, pod drevesi, kjerkoli je nanoslo, a tako živo in naravno, da je bilo vsem prisotnim nepozabno doživetje.

PRED SODISCEM

Obtoženec: »Gospod sodnik, prave resnice vam ne morem povedati, ker bi s tem samega sebe gmotno škodoval.«
Sodnik: »Kako to?«
Obtoženec: »Ker bi izgubil pravdo.«

ZLOBEN JEZIK

Francoska: »Več, tale Miha mi kar ugaja, samo tako majhne oči ima.«
Lojzka: »Zaradi tega se kar lahko ž njim poročiš. Mislim, da bo po poroki že debele gledal.«

STRAH PRED PALICO

Očka in sinko gresta proti gozdu. Nenadoma se sinko ustavi, češ, da ne gre skozi gozd, ker ga je strah.
»Očka: »Zakaj se pa tako bojiš gozda?«
Sinko: »Ker rasejo v njem palice!«

MODRIJAN

Učiteljica (nemirnemu učencu): »Samo nekoliko dni bi hotela biti tvoja mati.
Mihec nekoliko časa tiho sedi, nato pa pravi:
»Bom govoril z očetom o tem...«

PRVCI V SOLI

Mati: »No, Janezek ali ti je v soli zelo ugajalo?«
Janezek: »Prav lepo in veselo bi bilo, če ne bi tudi učitelj prihajal v šolo.«

DOBER IZGOVOR

Straznik: »Zakaj ste ukradli kolo na pokopališču?«
Lopov: »Mislim sem, da je njegov lastnik že pokopan.«

SKOTSKA

Škot pride v lekarno in zahteva majhno stekleničko.
»Če vzamete prazno, vas stane dva peninja,« pravi lekarnar. »če vam pa smem dati kaj nove, potlej vam je ne bom zaračunal, temveč boste dobili stekleničko povrn.«
»Dobro.« se odreže škot, »dajte mi noter zamasek!«

Mraz ne uniči žive substance

Nad 55° — 70° C ugasne živalsko in rastlinsko življenje, če izvzamemo semena nekaterih vrst bakterij, ki odmore šele v preogreti pari. To izkustvo uporabljamo pri razkuževanju perila in oblike, ki jih razkužujemo v preogreti pari v posebnih desinfekcijskih kotlih. Nežni fermentni ustroj, ki regulira normalno preosnovno v celicah, se pokvari s prekomerno toploto. Tedaj nastaja ostrupi, ki jih fermenti ne morejo več odstranjevati, dihanje celice preneha, celica odmre. Bitje ali rastlina pogine. Popolnoma drugače pa se vede živa substance nasproti nizkim temperaturam. Pod določenimi varnostnimi pogoji so dali različna tkiva živalskega ali rastlinskega telesa v tekoč zrak, ki ima temperaturo —170° C. Ko se je tkivo otajalo, so videli, da celica ni utrpela na svoji karakteristični življenjski substanci nobene škode. Celična preosnova je tekla nemoteno naprej in celica je tudi rasla. Vsakdo je gotovo že čul ali bral, da so ponekod rabe po mesecu zmrzle v ledu, ko se pa led raztopi, spet ožive. Podobne, seveda bolj kratkotrajne poskuse so delali tudi z ljudmi.

Taki in zlasti prvemu podobni polzkusti so vsilili domnevo, da za živo substanco ne obstoji naka spodnja toplotna meja. Če je bila to doslej domneva, je zdaj postala že dejstvo. Male živalce (Trypanosome) so imeli pet ur v tekočem heliju, ki ima temperaturo —267,5° C, to je za 3,7° manj od absolutne temperature, to se pravi, najnižje temperature, ki se da sploh doseči (273,2° pod ničlo). Ko so po tej strašni ohladitvi s temi živalcami inficirali zdrave miši, so te zbolele. Taki in podobni poskusi so dokazali, da za živo substanco ne obstoji spodnja toplotna meja, da z mrazom ne moremo uničiti žive substance. Z mrazom kemični sistem celice samo obstane, ohromi, a se pri tem ne poškoduje substancia ki je važna za življenje celice in organizma sploh

Fotoamater

Drugi letni občni zbor

se je vršil v nedeljo 9. t. m. dopoldne v lokalu Fotokluba Ljubljane ob lepi udeležbi delegatov poimnih članic, odbornikov in zastopnika SPD, Ker so se številna vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, izčrpno obravnavala še prej na raznih sejah in sestankih, je potekel hitro in v lepem soglasju. Vodil ga je predsednik zveze, dr. Aleksander Horovic, ki je po uvodnih formalnostih in po prečitavanju zapisnika lanskega ustanovnega občnega zbora podal besedo tajniku K. Kocjančiču. Njegovo poročilo o delu v prvem poslovnem letu zveze je ugotovilo, da je morala ta pod silo današnjih razmer sicer zelo omejitii svoj obsejni program, da je pa vendarle dosegla razveseljive uspeše zlasti z izgraditvijo svoje Osrednje slikovne zbirke, ki je mogla z izdatno podporo kr. banske uprave napraviti celo več, nego je bilo za to leto določeno. Tako obsega OSZ po poročilu, ki ga je podal nje načelnik, g. Gobjko Pipenbacher, okroglo 1200 negativov (polg teh je pripravljenih za vrstitev še nekoliko tisoč negativov), nad 1500 diapozitivov v naravnih barvah in črno-beli tehnik, več sto povečav in okrog 2000 kopij. Ko bo vse to bogato gradivo, ki se stalno dopolnjuje, registrirano in dostopno javnosti, bo moglo zadostiti neštetim potrebam, zavoljo katerih je bila OSZ ustanovljena. Če bo v drugem poslovnem letu deležna nove podpore s strani zainteresiranih činitelev in če se bo rešilo vprašanje delovnih moči, ki morajo biti tako široko zasnovani ustanovi stalno na razpolago, bo OSZ kaj kmalu na razpolago vsem, ki potrebujejo kakršnega koli fotografskega slikovnega gradiva, mogla pa bo tudi sama organizirati vsakovrstne prosvetne in propagandne akcije s pomočjo fotografije. Ze v preteklem letu je sodelovala s kolekcijami slik slovenskih fotoamaterjev na dveh tujih fotografskih razstavah in eno je priredila sama, ta čas pa je pripravila kolekcijo izbranih del za veliko »Razstavo treh narodov« (Jugoslovani, Madžarovi in Italijani), ki jo organizira Fotoklub Debrecen in ki bo potovala nekoliko mesecev po vseh večjih krajih Madžarske.

Iz poslovnih poročil nai še omenimo, da šteje zveza trenutno 6 članic, da je odbor z odseki imel v preteklem letu skupaj 29 sej in sestankov da je tajništvo prejelo 135 dopisov in razposlalo 350 ter da je bilo tudi eno sklopično predavanje o tehniki moderne barvne fotografije. Prireditve zadnje vrste, kakor tudi fotografskih tečajev bi bilo lahko več, treba je le, da bi članice bolj vno izkoriščale te možnosti, ki jih daje zveza. V preteklem letu je bilo pri nekaterih opaziti, da zapadajo mrtvili, ki ga prinaša današnji mednarodni položaj v družtveno življenje. Pač pa je treba temu nasproti postaviti izredno agilnost fotokluba Hrastnika, ki se vsem časom navkljub pripravila na prireditve večjega obsega in celo na zgraditev svojega doma. Ta klub bi lahko bil vsem drugim v Sloveniji za vzdeled.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal R. Merhar, je razvidno, da blagajna ni pasivna, a da bo morala zveza v novem letu napeti vendarle vse sile in si poiskati novih virov dohodkov, če bo hotela izvajati vsaj svoj minimalni program. Dohodki iz vpisnin in članarin so tako majhni, da za doštudujejo komaj za tekoče redne izdatke in tudi to le pod pogojem, da članice redno vršijo svoje dolžnosti. Sklenjeno je bilo zato, da bo zveza v novem poslovnem letu skušala svoje dohodke povečati z razstavnimi prireditvami in predavanji ter s povečanjem števila svojih članic. V zadnjem oziru je bila s posebno pozornostjo sprejeta iniciativa zastopnika SPD, da bi se pritegnile k sodelovanju družnice tega mogočnega društva, ki razpolagajo s fotografskimi odseki. Ta stvar se bo obravnavala podrobno v najbližnjem času in po potrebi dokončno rešila na izrednem občnem zboru.

Poročilo pregledništna računov, ki ga je podal Lojze Vidmajer in ki je našlo vse v redu, ter o sprejemu razrešnice, se je izvolilo novi odbor, ki je sestavljen skoraj natančno tako kakor lanski odbor. Predsednik je ostal dr. A. Horovic, prvi predsednikov namestnik je S. Grom, drugi je član Fotokluba Maribora, tajnik je K. Kocjančič, blagajnik R. Merhar, med odborniki so zastopniki vseh članic in večjih krajev Slovenije.

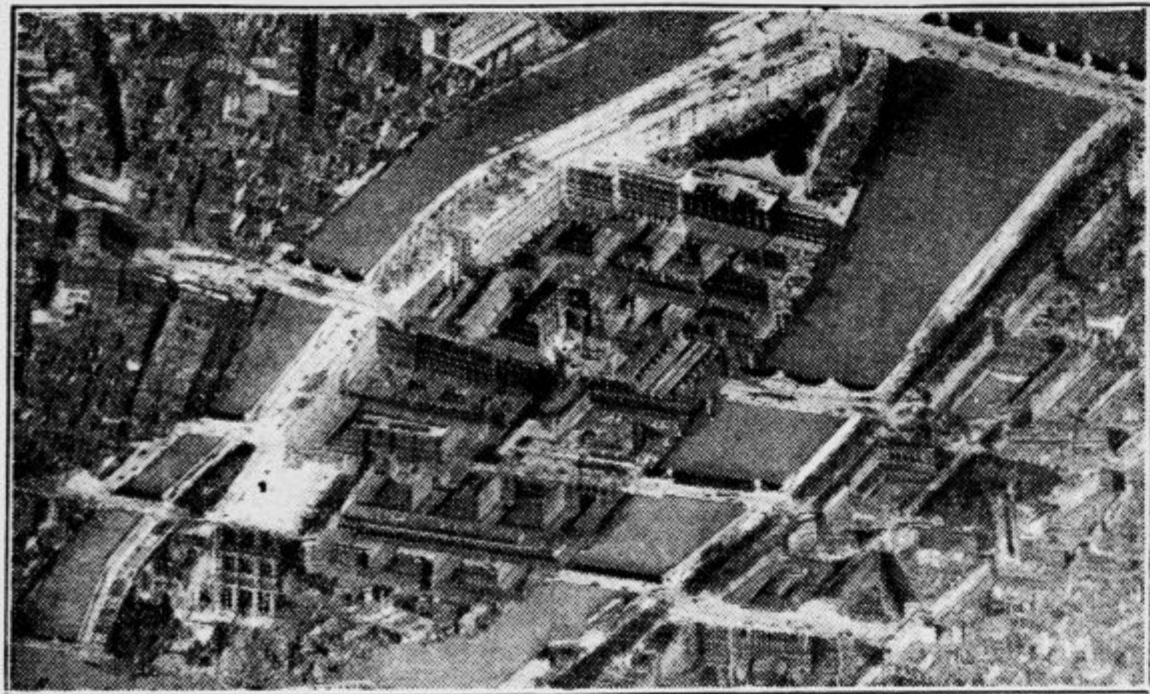
Med slučajnostmi se je rešilo tudi važno vprašanje sodelovanja Zveze SFAD pri »Fotoreviji« v Zagrebu, ki naj bi postala uradno glasilo zveze in njenih edinic. O tem vprašanju je bil dosežen sporazum v vseh podrobnostih, o učinkih bomo imeli kmalu priliko poročati.

Občni zbor se je zaključil v najlepšem razpoloženju in s trdnim prepričanjem vseh udeležencev, da se bo moglo v prvem letu započeto delo plodno nadaljevati. Popoldne je večina delegatov prebila skupaj in je med drugim s posebnim zanimanjem poslušala poročila znanega slovenskega fotoamaterja iz Zagreba Ljuba Vidmajerja, ki je odkril preprost, toda brezpogojno učinkovit in važen način za izboljševanje posnetkov v naravnih barvah, ki kažejo neprijetne in nenaravne modre ter zelene odtenke. Sklenjeno je bilo ob tej priliki, da se bodo v bodoče vršili dnevi s strokovnimi referati o novih metodah in važnih vprašanih fotografije. Ti dnevi bodo namenjeni zlasti predstavnikom slovenske fotografije v podeželju. Omenjeno odkritje L. Vidmajerja bo v ostalem objavljeno v zagrebški »Fotoreviji«.

Fotoklub Ljubljana: V torek slikovna kritika, v petek delovni večer OSZ in dolečitev nedeljskega izleta.

Dva tisoč let Pariza

Nagiblje se, a se ne potopi — pravi napis na grbu pariškega mesta

Pogled iz letala na del mesta ob Seini

Fluctuat, nec mergitur...

Zgodovina Pariza je kakor zgodovina Rima dober del svetovne zgodovine. V nekem pogledu pa je Pariz še več nego Rim, pravi nemški kulturni zgodovinar Georg Moenius, kajti antični Rim in Petrov Rim pripadata sicer zapadu in krščanstvu, toda glavno mesto združene Italije je moral šele postati. Rim je bil za ta cilj osvojen; Pariz pa je dal iniciativo za enotnost. Iz najrazličnejših ras zrastle narod je našel v Parizu enotnost in trdnost. Pariz je koncentracijska točka vse zgodovine, v bolesti in navdušenju utripajoče srce, mozeg, ki pošilja svoje direktive v zadnje provinco; magister dobrega okusa in tona je obrnil oči vse dežele in vsega sveta nase, pa ne samo misel, tudi srce. Noben avtomatičen režim ni zgradil te prestolnice po izreku: Oderint dum metuant, temveč Pariz je znal postati ljubljen od vseh. In ta Pariz, utrdba starih Rimljanov in taborišče Julijana Apostata, že v srednjem veku svetovno vseučiliško mesto z dvajset tisoč študentov je danes spet v nevarnosti.

Pariz je že večkrat menjal gospodarje, ostal pa je večni, kljubujoči, veličastni Pariz.

Najprej je bil glavni kraj galskega plemena Parizijev. Cezar se je l. 53 nastanil v njem s svojim glavnim stanom: «conclium luterium Parisiorum transfert» (De bello Gallico IV, 3) — prva zgodovinska omenitev Parizijev, kasnejših Parizanov. Pod rimskim gospodstvom je postalo mesto sedež brodarke korporacije (nautae parisiaci) in od takrat izvira mestni grb Pariza: ladja na valovih z napisom okrog: fluctuat nec mergitur (nagiba se, pa se ne potopi).

Na mesto so kmalu navlivala germanska plemena z vzhoda in južni del mesta je 280 leta zgorel. Pariziji so se umaknili na seinski otok, današnji Ile de la Cité, kjer stoji na mestu starega rimskega svetišča slavna notredamska cerkev. Ta otok so spremenili v pravo vojaško trdnjavo.

Z nastopom krščanstva se je dalo mesto hitro pokristjaniti, prvi njego škof je bil Saint Denis (sv. Dionizij), ki ga stari francoski epi slavijo kot zaščitnika Francozov. Patronica Pariza pa je sv. Genovefa, ki je ubranila mesto pred Huni (451 l.).

lic — kraj ljudskega veselja in uživanja. Toda kmalu je prišlo naderj najhujše gorje in trpljenje s stoletno vojno, ki so jo vojevali francoski kralji z Angleži (od leta 1340 do 1453). Z vojaškim porazom pri Azincourtu (1415) je padlo mesto v roke Angležev. K angleški zmari so pripomogli največ notranji prepri, pri katerih so obrtniški cehi osvojili oblast pod vodstvom mesarjev, ki jim je naceloval Caboché. Ti so poklicali v mesto burgundskega grofa, ki pa ga je prepustil Angležem. Najhujše čase je preživel Pariz v tridesetih letih 15. stoletja. Kuga je pobrala desettisoče, lakota in mraz sta opravila še drugo. Čez zamrzlo Seino so se priklatili v mesto volkovi.

Sele pod vlado Ludvika XI. (1461—1483) se je Francija spet opomogla in vrnila varnost in blagostanje v Pariz. Pravi procvit pa se začne za Pariz z renesanso, ko je dobil celo vrsto novih stavb, mostov, ulic, in mestnih okrajev, tako da se je Henrik II. čutil poklicanega, da je prepevedal nadaljnjo zidavo novih mestnih okrajev. Sele velika revolucija je odprla mesto svezemu toku ljudstva.

Vsem je znano, da je Pariz igral odločilno vlogo v veliki revoluciji, ki je prinesla nov red Franciji in velikemu delu Evrope. Napoleonovi pohodi in porazi so pa spet privedli sovražnika v Pariz. 31. marca 1814 sta vkorakali pri vratih St. Martin pruski kralj in ruski kar na čelu svojih gard. Vendar se je Napoleon že 20. marca 1815 spet vrnil v Pariz in 1. junija proslavil vstaje-

Sreča v zgodovini je opoteča: pred 135 leti je Napoleon s svojo vojsko skozi Brandenburska vrata vkorakal v Berlin

vladala strašna lakota v mestu. Vendar se je Pariz hitro opomogel in kralj Filip II. Avgust je l. 1200 ustanovil v njem vseučilišče, ki je imelo kmalu 20.000 študentov iz vseh evropskih dežel. Tudi notredamsko katedralo so zgradili v tisti dobi (1163-1196).

12. in 13. stoletje sta bili doba procvita Francije, njene monarhije, njene kulture in glavna mesta. Pisatelji tiste dobe ga imenujejo «locus deliciarum» in «letitia popu-

lje svojeja cesarstva na Martovem polju. Po porazu pri Waterlooju je zapustil 25. junija Pariz za vedno in 7. julija so vko-

Italija in Mediteran

Težišče evropske politične aktivnosti se je sredi 19. stoletja — z otvoritvijo Sueškega prekopa in zedinjenjem Italije — spet prelozilo na Mediteran. Oceanska epoha je prekoračila svoj višek. Obala severne Afrike, večinoma v netrdnih rokah, vabi narode odslej. Kljub temu, da živi na obalah Atlantika pestrejša in številnejša množica narodov, pa igra Mediteran v zgodovini vendar važnejšo vlogo, kar je v zvezi z njegovo lego med tremi kontinenti in z nastavitvijo močnih političnih tvorb na njegovih obalah.

Sredozemsko morje je po svoji geografski legi le zaliv Atlantika in po otvoritvi Sueškega prekopa — za Anglijo — etapno morje med Evropo in Indijo. Sredozemlje kot političen pojem, pa se nam predstavlja danes v znamenju rivalstva med Anglijo in Francijo na eni in Italijo na drugi strani. Od teh treh velesil zavzema vsaka poseben položaj. Italija obvlada s Sicilijo in Libijo centralni del. Francija ima bogata posestva v severni Afriki, s katerimi vzdržuje zvezo preko Korzike. Anglija pa je na Mediteranu zasidrana bolj vojaško kot gospodarsko. Najsi sama ne leži na Mediteranu, ga vendar obvlada in kontrolira na obeh izhodih in se na sredi (Malta). Dočim »bije italijansko srce od nekdanj in samo na Mediteranu in je jedro francoskega imperija na Mediteranu, pa se je Anglija — tako pravijo Italijani — priklatila sem dol. Njo interesira Mediteran le posredno, kolikor predstavlja na krajšo pot via v Indijo itd., navzlic bombazi in netroleju med Nilom in Tigrisom. Za Italijo pa pomeni Sredozemlje življenje samo —

raški v mesto — Prusi in Angleži. Pod restavracijo se je Pariz čudovito hitro opomogel. Svoje lice je spremenil pod drugim cesarstvom bolj kakor prej v petnajstih stoletjih. Vse stavbarstvo je vodil in nadziral baron Hautmann, ki je bil

Napoleonova rojstna hiša v Ajacciju na Korziki, ki je danes eno izmed jabolk razdora med Francijo in Italijo

prefekt seinskega okrožja od 1853 do začetka 1870. Višek procvita je dosegel Pariz s svetovno razstavo 1867 leta.

Pa spet je prišlo leto groze 1870-71, ko so Prusi premagali francosko vojsko in ko je doživel Pariz svojo komuno. Komunardi so se uprli mirovnemu sporazumu francoske vlade z Bismarckom. Pariz so branili do 29. maja 1871. Na desettisoče federirancev, kakor so jih imenovali, je bilo postreljenih in deportiranih.

Rane, ki jih je prizadejala izgubljena vojna, so se kaj hitro zacelile. Francija je uživala mir dobrih štiri deset let, dokler spet ni pridivila vojna vihra nad njo in pred vrata Pariza. Pri mirovnih pogajanjih 1918 leta so zahtevali Francozi mejo na Renu, da bi se zavarovali pred nadaljnimi vpadi. Zavezniki jim je niso privolili. In prišlo je leto 1940 in Pariz prestopa zopet hud preizkušnjo.

Zrtve tveganih akcij

Iz Londona poročajo, da je izmed 10.000 padalcev, ki jih je nasprotnik spustil v ozadju nizozemske vojske, žrtvovalo svoje življenje okoli 7000. Precej jih je nizozemska obramba pobila, ko so bili še v zraku, znaten del pa so jih je tudi ubil pri padcu na zemljo, kajti izkazalo se je, da so bili po neprivrednosti preveč obloženi z raznim težkim orožjem in s preveliko količino municije. Imeli so pri sebi avtomatične pištole, ki oddajajo po 200 strel na minuto.

najdelikatnejša točka Mediterana. Tudi danes ni mogoče rešiti mediteranskega kompleksa, ne da bi vzel v pretres niz vprašanj, ki se navezujejo ob pojmi: Dardanele, Bospor in Rusija. Celo ob povoljni rešitvi italijanskih zahtev bi to, nekdanj imevano vzhodno vprašanje, še vedno čakalo rešitve.

Miran Ogrin

Sir Stafford Cripps

V naglem preokretu angleške in francoske politike nasproti sovjetski Rusiji, ki je nastopil pred 14 dnevi, je bila vsa pozornost mednarodnega občinstva osredotočena okrog osebnosti sira Stafforda Crippsa, novega angleškega poslanika v Moskvi. Sir Stafford Cripps je bil že na poti v Rusijo, ko je ruski poslanik Majski sporočil angleškemu zunanjemu ministru lordu Halifaxu, da je Rusija pripravljena obnoviti pogajanja z Veliko Britanijo samo pod pogojem, če bi ta imela svojega rednega poslanika v Moskvi. Na prvi pogled se je zdela ta vest, kakor da si sovjeti žele prav sira Stafforda Crippsa za opolnoomočenega rednega predstavnika Velike Britanije.

Sir Stafford Cripps je eden izmed redkih angleških politikov in diplomatov, ki nikdar niso tajili svojih simpatij do sovjetske Rusije. Še pred dvema mesecema je bilo videti, da je Cripps enkrat za vselej s polomom zaključil svojo kariero. Bil je med najboljših uglednih, pa tudi najbolj gorečimi pristaši ekstremne leveice v delavski stranki, ki ni opustil svojega stališča niti v času, ko se je vsa angleška javnost do skrajnosti razočarala nad politiko sovjetrov. Prav zato je bil tudi izključen iz delavske stranke. Takrat pač nikomur ne bi bilo mogoče priti na misel, da bo ta »brodolomec« že po dobrih dveh mesecih zavzel eno najpomembnejših mest v diplomaciji Velike Britanije.

Sir Stafford Cripps v Moskvi ni novinec, saj se je še letos v marcu mudil tam na zasebnem potovanju in se je pri tej priliki sestel s številnimi predstavniki sovjetske države. Cripps izhaja iz stare patrijske familije, kakršne popisuje v svojih romanih Galsworthy. Študiral je pravo, se posvetil advokaturi in zaslovel kot eden najboljših pravnikov. V Londonu je znan po svojem vzdržnem asketnem življenju. Ves luksuz, ki si ga privoščil, je majhen avtomobil, tako majhen, da se sir Stafford Cripps, ki je precej visoke postave, le težka skobal vanj. Kot pristaš marksistične leveice si je mnogo prizadeval, ustvariti enotno fronto med komunisti in laburisti, a ni uspel. V očeh nasprotnika delavske stranke je Cripps od nekdanj veljal za političnega diletantu, njegovi nasprotniki v stranki so ga smatrali za fanatika. A ko so nekoč Winston Churchill vprašali kaj misli o njem, je dejal:

— Tri stvari na svetu občudujem: pogum, poštenost in inteligenco. Če se te tri lastnosti združijo, lahko napravijo iz človeka razboritega politika, moža svetega ognja. Sir Stafford Cripps se mi zdi eden takšnih ljudi.

Prva pomoč pri krvavitvah

Krvavi kašel je lahko samo navidezno nevarna stvar, čeprav je treba v vsakem primeru seveda poklicati zdravnika. Pogostoma nastane krvavitev v zadnjem delu nosa ali v dlesnih in potem seveda ni tako nevarna kakor pravi krvavi kašel, ki ga označuje svetlo rdeča barva krvi in ki izvira skoraj vedno od tega, da je v pljučih počila kakšna žila. V takšnem primeru je treba zdravnika takoj poklicati, pacient pa mora nemudoma v posteljo, kjer naj leži napol sede in z visečimi nogami. Tako se prepreči prekomeren naval krvi v pljuča in krvavitev se zmanjša.

Pacienta ne smemo ogovarjati, to se pravi preprečiti mu moramo vsako govorenje. Na prsa mu položimo najbolje vrečko z ledom ali pa mrzel obkladek. Če kaže, da se bo onesvestil, mu lahko damo malo vode, ki smo ji primešali kuhinjske soli. Če krvavitev ne popusti in zdravnik ne pride kmalu, tedaj moramo bolniku ali ranjencu — kajti krvavi kašel lahko nastane tudi zavoljo poškodbe v prsih — obvitvi noge in roke, in sicer od konca proti srcu. Ta ukrep pa ni brez nevarnosti in ga smemo uporabiti zato le v skrajnih primerih kot zadnji ukrep. Najboljše, kar more storiti laik za pacienta, dokler ne prispe zdravnik, pa je to, da poskrbi za popoln mir okrog bolnika, kajti najmanjše razburjenje in nervoznost lahko poveča krvavitev ali pa jo obnovi.

Redka starost

Ana Huber iz Harrisona v Ameriki je letos v marcu obhajala svojo 103. obletnico rojstva. Starica je še čila in čvrsta. Ima tudi hčer, ki je dosegla starost 80 let.

Napoleon
Kaiser der Franzosen,
König von Italien, Beschützer
des Rheinischen Bundes.

Wir haben befohlen, und befehlen:

Daß der Willacher Kreis, Krain, das vormalige österreichische Istrien, die Provinzen Triente und Triest, die Länder unter den Namen Littorale bekannt, der Theil Kroazien, und überhaupt alle die Länder welche uns auf den rechten Ufer der Sau zugefallen sind, Dalmazien und seine Inseln mit der Benennung: Illirische Provinzen, bezeichnet werden.

Zu unserm kaiserlichen Lager zu Schönbrunn den 14ten Oktober 1809.

Unterzeichnet: **Napoleon.**

Mo je prišel Napoleon k nam, nam je prinášal svobodo nacionalnega zedinjenja in svobodo narodnega jezika.

NAPOLEON
Zefar Franzosov, Kral
Italie, varih rajnske
svése.

Smo sklenili inu sklenemo tako:

Blahka Krafsia, Krajnska deshela, estrajnska Istria, strane Reka inu Terst, Primorje, en dejl Hrovahkiga inu vsa semla nam perpushena na dehnim kraju Save, Dalmazia inu oje otoki bodo sanaprej imenvane Ilircke Deshela.

V' nashimu fhotoru Versdenz 14. dan Kosaperfka 1809.

Podpisan: **Napoleon.**

Dan odločitve v nogometnem prvenstvu

Državni prvak je — Gradjanski

Po zmagi nad Jugoslavijo je Gradjanski kljub izdatni BSK-ovi zmagi nad Haškom ostal za eno točko na boljšem in osvojil državno prvenstvo — Naslednja dva sta BSK in Slavija — daleč pred ostalimi tremi

Dolgo smo čakali in slednjič smo pričakali to — danes imamo novega državnega prvaka v nogometu. To je po dveletnega presledka spet Gradjanski iz Zagreba, vodilni klub HNS in dolgoletni predstavnik jugoslovenskega nogometa daleč po svetu.

Situacija pred današnjim zadnjim kolom v državnem prvenstvu je bila taka, da je Gradjanski v tekmi z Jugoslavijo odločil o sebi sam, medtem ko je BSK kljub zmagi nad Haškom zaradi poraza Jugoslavije ostal na častnem drugem mestu. Poročila so si edina v tem, da je BSK tudi v današnji igri pokazal več kakor Gradjanski, imel pa je v prvem delu ožega tekmovalja nekaj slabih tedaj na račun katerih gre ona edina točka, ki bi mu danes lahko s krasno razliko golov še tudi ponovno prinesla naslov nogometnega prvaka v državi. Tretje srečanje v X. kolu je bilo še v Sarajevu, kjer je Slavija dobila še dve točki, tako da tvori sedaj skupno z vodilno dvojico in vse-

mi udeleženci v tekmovalju za srednjeevropski pokal vidno ločeno skupino za sebe, medtem ko so ostali trije udeleženci v finalih ostali z veliko razliko daleč za njimi. Najbolje je vse to razvidno iz zaključne tabele, ki kaže naslednjo sliko:

Gradjanski	10	8	0	2	25:11	16
BSK	10	7	1	2	28:5	15
Slavija	10	7	0	3	16:16	14
Jugoslavija	10	3	2	5	19:19	8
Hajduk	10	1	3	6	11:28	5
Hašk	10	1	0	9	12:32	2

Današnja izida iz Beograda sta obenem odločila o tem, da bo v prvih tekmah za srednje-evropski pokal Gradjanski kot prvak igral proti Ujpeštu, in sicer 19. junija v Zagrebu — prav takrat, ko bo tudi Ferencvaros gostoval proti Slaviji v Sarajevu, BSK kot drugi pa bo svojo prvo tekmo imel z Venusom iz Bukarešte, in sicer že na današnji praznik v Beogradu.

O današnjih odločilnih tekmah imamo naslednja poročila:

Dve odločitvi v Beogradu

Beograd, 16. junija
Gradjanski je nogometni prvak države, to je izid današnje velike nogometne nedelje, ki je na igrišču BSK privabila okoli 12.000 gledalcev. Ta udeležba je bila razumljiva, saj je šlo za to, kdo bo spravi naslov državnega prvaka Jugoslavije v nogometu. Gradjanski je imel ta dan svojo usodo v svojih rokah, medtem ko je moral BSK prepustiti odločitev svojemu največjemu rivalu — Jugoslaviji. Prva dva sta nastopila

BSK : Hašk 4 : 0 (2 : 0)

O rezultatu te tekme že od začetka ni bilo nobenega dvoma. Vse je bilo prepričano, da bo BSK zmagal, in sicer s precejšnjo razliko. Tekma se je pri vsem tem vendarle začela z vidno premočjo Haška, ki pa je trajala samo 5 minut. Potem pa je pritisnil BSK in v 12. in 20. min. je imel Božović dve lepi šansi, ki pa ju ni znal izkoristiti. V 30. min. je bil šofail na Božovića. Prosti strel iz daljave 18 m je streljal Božović sam in dosegel vodstvo za BSK. V 32. min. je Valjarevič lepo podal na desno krilo Nikoliću, ki je z glavo zadal v mrežo in že je bilo 2:0 za domačine.

V 15. min. drugega polčasa je bil spet Valjarevič pri žogi ter jo podal Glišoviću, ki je zabil že tretji gol za »plavec«. Glišović je dobil v 19. min. spet krasno žogo od Valjarevića, in postavljal končni rezultat 4:0. Eno minuto kasneje je sodnik izključil Božovića in BSK je do konca igral samo z 10 igralci. Kljub temu je bil ves čas v premoči, čeprav potem ni mogel doseči nobenega zgodnjega več. Njegova zmaga je vsakakor popolnoma zaslužena.

Kot drugi par sta potem prišla na teren

Slavija : Hajduk 2 : 1 (0 : 0)

Sarajevo, 16. junija
V današnji zadnji tekmi za državno prvenstvo je imela domača Slavija za nasprotnika splitskega Hajduka.

Pruvenstvo SNZ

Finale — mariborska stvar

V včerajšnjih povratnih tekmah sta se z zmago in remisom kvalificirala za oba finalista Železničar in ISSK Maribor

Ljubljana, 16. junija
V tekmovalju za domače prvenstvo smo danes zaključili predzadnjo fazo, in sicer obe povratni tekmi v polfinalu, v katerem so bili v konkurenci še štirje najboljši klubi iz Slovenije.

Po računih na papirju in po rezultatih prvih dveh tekem, ki sta bili preteklo nedeljo v Kranju in Mariboru, je kazalo, da bosta zadnja besedo o tem, kdo ima najboljšo nogometno moštvo v Sloveniji, rekli dve mariborski enajstorici. Odločitev na zelenem polju je danes to tudi potrdila. Železničar je na svojih tleh še enkrat premagal Kranjčane in ima v svoje dobro skupni izid 7:3, moštvo Maribora pa je šlo na težko pot v Čakovec in je tamkaj izvilo nadvse časten remis, ki mu je skupno z zmago v prvi tekmi pomagal do kvalifikacije za drugega finalista v tem tekmovalju. Finale za prvenstvo SNZ je torej odslej popolnoma mariborska zadeva, ki bo rešena v naslednjih dveh nedeljah.

O današnjih dveh tekmah nam poročajo naslednje:

Železničar : Kranj

4 : 1 (3 : 1)

Maribor, 16. junija
Za povratno tekmo med Železničarjem in Kranjem v polfinalu za prvenstvo SNZ, ki je bila popolnoma na stadiumu Železničarja, ni bilo mnogo zanimanja in je priveditvi prisostvovalo le okoli 400 gledalcev. Železničar je šel v današnjo borbo s prednostjo enega gola, tako da je bilo že v naprej sigurno, da bo na tudi eden finalistov. Res je, da je zmagal tudi danes, toda s to igro, ki jo je pokazal, ni mogel zadovoljiti gledalcev. Današnja tekma se da natančno razdeliti v dva dela. V prvi polčasu, v katerem je imelo vso pobudo v rokah domače moštvo in v drugo polovico, kjer so enako storiili gostje, ki so krepko napadli ter z elanom in požrtvovalnostjo skušali popraviti rezultat prvega polčasa. Pred odmorom je Železničar predvajal dobro igro, ki je opravljevala premoč mar-

iborskega nogometa nad ostalim v Sloveniji, po pavzi pa so potem sem in tja gostje dobesedno blokirali domačine na lastni polovici. Vsi njihovi napadi pa so bili zaman, ker pač niso imeli nobenega strelca, ki bi znal izkoristiti še tako zrele pozicije. Železničar je v drugi polovici igre le sporadično prišel od napadov, ki pa so bili vedno zelo nevarni. Baš v času, ko je Kranj oblegal nasprotna vrata, je Železničar z naglo protiofenzivo dosegel še četrti gol. Poudariti je treba, da je bil Kranj povsem enakovreden nasprotnik, ki je igral s srcem in ambicijo, vredno vse pohvale, v startu pa je bil absolutno boljši, ker so vsi njegovi igralci tudi fizično močnejši. Neuspeha so krivi v glavnem napadalcji, ki so zaigrali številne lepe in zrele pozicije. Najboljšo formacijo so imeli gostje v krilski vrsti in ožji obrambi, ki se je borila do zadnjega, v napadu pa je ugajala desna stran, preko katere je moštvo tudi izvedlo vse svoje napade.

Železničar je, kakor rečeno, v prvem delu predvedel smiselno in kombinacijsko igro kakor je treba, po odmoru pa so bile vse njegove vrste pod vsako kritiko. To velja za vse igralce brez izjeme razen za vratarja, ki se je izkazal kot pravi mojster. Najslabši del je bila ožja obramba, pa tudi krilci niso mogli navdušiti. Zaradi elabe igre slednjih je bil napad po odmoru navezan popolnoma sam nase in, če je kljub temu zabil takrat še četrti gol, mu je to priletelo visoko in dobro. Domačini so po odmoru igrali brez vsake ambicije, morda zaradi tega, ker so se zavedali, da imajo končno zmago že v žepu, toda gledalci so prišli tudi v takšni igri gledat borbo, ne pa nesmiselno nabijanje žoge.

V ostalem je bila igra tipično prvenstvena tekma z vsemi hibami in vrtilinami take borbe. Igralo se je v splošnem zelo fair in v mejah dovoljene igre, tako da sodnik g. Nemeč ni imel pretežkega stališča. O poteku samem bi bilo omeniti, da je Železničar zastreljal kar tri enajstmetrovke, in sicer vse v prvem polčasu. Zmaga, ki jo je dosegel, je zaslužena, vendar pa je razmerje golov nekoliko preveč visoko v škodo poraženih. Gole so zabil v naslednje vrstnem redu: v 10. min. Ronjak za 2., nakar je Kranj v 13. min. izenačil. V 37. min. je Stanekar povisal na 2:1, eno minuto kasneje je Turk postavil rezultat prvega polčasa. Četrti gol za Želez-

ničarja je padel potem v 32. min. drugega polčasa po Ronjaku.

ISSK Maribor : ČSK

2 : 2 (0 : 2)

Čakovec, 16. junija
Čakovečani so danes v velikem številu puščali na igrišču domačega športnega kluba, da bi videli njegovo zmago, morda tako visoko, da bi izravnala prednost dveh golov, s katerima je ISSK Maribor prišel na povratno tekmo v polfinalu za prvenstvo SNZ. Njihove nade se žal niso uresničile, kajti Čakovečki SK se je z današnjo tekmo poslovil od Slovenske nogometne zveze, v kateri je bil član dolga leta.

Domače moštvo je v prvem polčasu zaigralo odlično in si je popolnoma zasluženo priborilo dva gola naskoka. Vsi njegovi deli so bili izvrstno povezani in razpoloženi, tako da so se morali Mariborčani silno boriti, da ni bilo hujskega. Po odmoru pa se je slika popolnoma spremenila. Pobudo je prevzel ISSK Maribor, ki je v teku dogodkov s številnimi vehementnimi napadi prav tako dosegel dva gola in izravnal rezultat. Tako se je s skupnim rezultatom 6:4 plasiral v finale, ki ga bo moral odigrati proti domačemu nasprotniku Železničarju.

Maribor je imel predvsem odlično krilsko vrsto, ki je dobro zalagala svoj napad, pa tudi ožja obramba je bila zlasti v drugem polčasu popolnoma na inestu. Tudi Čakovečani so imeli svoje najmočnejše orožje v krilski vrsti, ki se je do konca trudila, da bi pomagala moštvo do zmage. Po odmoru je pri domačinih zlasti postopila ožja obramba, kar je precej pripomoglo, da so gostje izenačili.

Tekmo je sodil g. Veble iz Celja.

Nogometni turnir Korotana

V štirih tekmah je padlo samo pet golov; zmagovalec je bil Jadran

Ljubljana, 16. junija
Pred lepim številom gledalcev je bil popolnoma na igrišču Korotana dobro uspeli nogometni pokalni turnir, na katerem so sodelovali razen prireditelja, bodočega udeleženca v prvenstvu I. razreda, tudi prvovrzenci moštvi Mars in Jadran ter prvaki II. razreda in tudi bodoči tekmeč v I. razredu — Grafika. Kljub lepemu nogometu, ki so ga pokazale posamezne enajstorice, in zanimivemu poteku vseh štirih tekem, je bil izkupiček golov v vseh štirih tekmah zelo majhen, pri vsem tem pa so še tri ostale sploh neodločene, tako

Izbirni miting za državno reprezentanco

Doseženi rezultati so precej prepredni

Ljubljana, 16. junija
Včeraj in danes popoldne je bil na stadiumu izbirni miting za sestavo drž. reprezentance, ki bo nastopila prihodnjo soboto in nedeljo proti drugi garnituri Madžarske, in sicer v Beogradu.

Tekmovanja so se udeležili nekateri najboljši tekmovalci iz Ljubljane Maribora in Celja. V splošnem velja poudariti, da niso bili doseženi posebno dobri rezultati. Vzrok leži v zgodnji sezoni, kajti nekateri atleti so nastopili na tem mitingu letos šele prvič, drugi pa še niso prišli v zaželjeno formo. Najboljši rezultati so bili doseženi, kakor se je tudi pričakovalo, v tekih, čeprav ne smemo prezreti, da so v primeri z lanskimi ob istem času precej slabši. Čižarija je v soboto močno oviral veter, pa tudi konkurence ni imel nobene, da bi mogel doseči boljši rezultat, za katerega je gotovo sposoben. Najzanimivejša disciplina sobotnega tekmovalja pa je bil gotovo tek na 400 m, kjer je imel Gabrček opraviti z razpoloženim Oberškom, ki se stalno popravilja. Prvi nastop v tej sezoni, prepočasen začetek in nasprotni veter v finišu so vzrok, da čas Gabrčka ni bil dosti boljši. Na 10.000 m je Kvas, ki je gotovo v svoji najboljši formi, z lahkoto premagal Bručana, ki je obolel v vratu. 5000 m ni bila ravno zanimiva disciplina, ker so od petih trije odstopili in je Kien tekel skoraj sam. Na 1500 m je Košir sicer odlično začel, toda ni mogel vzdržati do konca. Pozna se mu pač, da je pred izpiti, ker bi sicer gotovo tekel dosti boljše. Tudi na 800 m je bila borba silno zanimiva. Goršek, ki je treniral samo kakih 14 dni, je v drugem krogu prehitel vodečega Oberška in obdržal s precejšnjo težavo prvo mesto, medtem ko je imel Oberšek dosti dela, da se je otreseel Koširja. Na 200 m se je nepričakovano pojavil na startu Pletersček, ki smo ga v Ljubljani že »pokopali« in sigurno zmagal — toda rezultat je mnogo preslab za reprezentanco. Od ostalih disciplin bi zlasti omenil troskok in daljino, kjer je sigurno zmagal talentiran Mariborčan Zorko in v troskoku s 13,01 postavil nov mariborski rekord. Ta rezultat bi se lahko glasil tudi 13,50, če bi se bil Zorko odgnal od odskočne deske in ne pred njo. Pri metih je zlasti zadovoljil Jeglič, ki je vrigel kroglo 12,50 in pa Kajfež, ki je zalucal disk proti vetru 38,05.

Tehnični rezultati

PRVI DAN
Troskok: 1. Zorko (Zel.) 13,01 (nov mariborski rekord), 2. Milanović D. (I.) 11,66.
Disk: 1. Kajfež (Pr.) 38,05, 2. Jeglič (Pl.) 35,67, 3. Merala (Pl.) 33,70.
100 m: Račić (I.) 11,4, 2. Burja (Pl.) 12,2.
1500 m: 1. Košir (Pl.) 4:17,2, 2. in 3. Proj (Pl.) in Megušar (I.) oba 4:34,8.
Višina: 1. Zorko (Zel.) 170, 2. Milanović B. (II.) 170, 3. dr. Časny (Pl.) 170, 4. Milanović D. (I.) 165.
10.000 m: 1. Kvas (Br.) 34:50, 2. Bručana (Pr.) 35:26, 3. Benedičič (I.) 35:46,2, 4. Zupan (Br.) 36:24,6.
400 m: 1. Gabrček (Pr.) 52,8, 2. Oberšek (I.) 53,0, 3. Vilar (I.) 54,6, 4. Gionar II. (I.) 55,6.

da je moral nasprotnike v naslednjih parih določiti zreb.

V prvi tekmi sta nastopila Mars in Korotana, med katerima se je tekina končala neodločeno (prvi polčas 0:1). Obe moštvi sta pokazali dopadljiv nogomet, posebno Korotana, ki bi bil moral po poteku samem zmagati najmanj z razliko dveh golov. Zreb je odločil v korist Marsa.

Z nekoliko zamude sta nastopila ostala dva udeleženca turnirja — Jadran in Grafika, med katerima ni prišlo do odločitve in je igra ostala brez gola 0:0. Igra sama ni bila preveč napeta, razen tega pa je prav takrat začelo deževati, zaradi česar se je publika razpršila na vse strani. Zreb je odločil za Jadrana.

V tretji tekmi sta nato nastopila oba premaganca, in sicer Korotana in Grafika, ki sta prav tako zabeležila neodločen izid 0:0. Velik favorit v tem srečanju je bil Korotana, toda odlična obramba Grafike mu je onemogočila vsak številni uspeh. Zreb je to pot bil nekoliko bolj pravičen in je odločil v korist Korotana.

V zadnji odločilni tekmi sta potem nastopila Jadran in Mars, ki se je po zelo lepi igri končala z zasluženjo zmago Jadrana 2:1 (1:1). Pokal prireditelja je nazadnje, kakor so poznavalci in gledalci najmanj računali, prejel Jadran.

Zmaga Hermesa v Celju

Hermes : Celje 4 : 3 (2 : 1)

Celje, 16. junija
Na Glaziji je danes gostovalo proti domačemu SK Celju moštvo ljubljanskega Hermesa in zmagalo s tesnim rezultatom 4:3, čeprav bi se moral pravilni rezultat glasil samo 3:3, ker je zmagonosni gol padel že v 47. min. drugega polčasa, pri tem pa si je njegov strelec pomagal še z roko do uspeha.

Gostje so predvedli solidno tehnično igro in so bili tudi v startu prav dobri. Napad domačinov je bil premalo odločen. V enajstorici je igralo osem igralcev mladinskega moštva. Tako pomoljeno moštvo se je v splošnem uveljavilo dobro, čeprav je manjkalo prave zveze in prodornosti.

V prvi polovici je imel Hermes nekoliko več od igre in sta Brodnik in Derenda v 11. in 32. min. zabila prva dva gola. V drugem delu je bila igra bolj odprta in v 19. min. je Ferlezu uspelo znižati na 2:1. Isti igralec je že dve minuti kasneje še izenačil. V 30. min. je Brodnik po lepi kombinaciji povisal na 3:2, do izenačenja pa je prišlo v 37. min. iz enajstmetrovke, ki jo je realiziral Ocvirk. Celje je potem še krepko napadalo, vendar je sodnik nekaj njegovih akcij ustavil z napacnimi odločitvami glede izletov. V 47. min. je slednjič Brodnik ustrelil še četrti gol in tako je Hermes odustil to prijateljsko srečanje v svojo korist.

Tekmo je sodil domači sodnik g. Hobacher.

Na Olimpiem igrišču v Gaberju je ljubljanska mladina premagala Jugoslavijo iz Celja s 4:1 (2:0), v predtekmi pa je mladina Mladice slavila enako zmago nad mladino Jugoslavije, in sicer 4:1 (3:0).

DRUGI DAN

200 m: 1. Pletersček (C.) 24,3, 2. Burja (Pl.) 25,3, 3. Sodnik (I.) 25,6.
Daljina: 1. Zorko (Zel.) 6,51, 2. Lužnik (M.) 6,16, 3. Stranič (Zel.) 6,05, 4. Burja (Pl.) 5,68.
Palica: 1. Orošy (R.) 321, 2. Milanović II. (I.) 290, 3. Mihelič (Pl.) 280.
5000 m: 1. Kien (Pr.) 16:41,6, 2. Benedičič (I.) 17:17,6.
Kopje: 1. Dolinar (Pl.) 44,42, 2. Lužnik (M.) 43,00, 3. Sodnik (I.) 42,65, 4. Vehar (I.) 39,75.
800 m: 1. Goršek (C.) 2:01,6, 2. Oberšek (I.) 2:02,0, 3. Košir (Pl.) 2:02,7, 4. Muraus (Zel.) 2:04,9, 5. Pohar (Br.) 2:10,8.
(Okrajšave pomenijo: Zel. — Železničar, I. — Ilirija, Pr. — Primorje, Pl. — Planina, Br. — Bratstvo, C. — Celje, M. — Maraton, R. — Rapid.)

Kolesarska dirka na Pohorju

Maribor, 16. junija
Kolesarska podzveza v Mariboru je izvedla popoldne kolesarsko dirko za prvenstvo podzveze na gorski progi od Reke pri Hočah k Pohorskemu domu. Proga je bila dolga okoli 6 km. Start je bil okoli 14. v Reki. Dirke se je udeležilo vsega 11 dirkačev, med njimi 6 v seniorski in 5 v juniorski skupini. Prireditve je potekla brezhibno, kar je zasluža dobre organizacije.

V seniorski skupini je bil prvi na cilju član Maratona Sodec, drugo mesto pa je zasedel dirkač Edelweisa Rozman, med juniorji pa je bil prvi Oskar Rozman, prav tako član Edelweisa, drugi pa Železničarjev vozač Grmek.

Nekaj ugotovitev k nedavnemu tragičnemu dogodku v Hrastniku

V zadnjih mesecih so listi mnogo pisali o nesrečnem dogodku v Hrastniku, ko je prokurist Emanuel Zelinka obstrelil brezposelnega delavca Viljema Gačnika, ki je nato umrl. V teh člankih se je ponavljala trditve, da je Zelinka narodni odpadnik. K tej trditvi je treba ugotoviti:

Zelinka je bival nekaj let v Ljutomeru kot dirigent družnice Slovenske banke. Zmerom je občeval s svojo soprogo v slovenski družbi. Z nobeno besedo in z nobenim dejanjem ni kazal protislovenske usmerjenosti. Bil je več let tajnik Kola jahačev in vozačev in nekaj časa je nadomeščal tudi tajnika Sokola v Ljutomeru. Skupno s soprogo sta sodelovala pri sokolskih gledaliških predstavah in drugih prireditvah.

Zapisniki Kola jahačev in vozačev ter Sokola v Ljutomeru pričajo, da je Zelinka popolnoma zmožen slovensčine. Za svojega bivanja v Ljutomeru je bil Zelinka še češkoslovaški državljan, zdaj je jugoslovanski. Ko ga je češkoslovaški konzulat poklical na enomesno orožno vajo, je storil svojo državljansko dolžnost brez oklevanja.

Vse to lahko potrdijo razni ugledni možje v Ljutomeru. Smatramo za potrebno, ta dejstva povedati javnosti, da se čuje ta plat zvona. J.B.

NOVE TELEFONSKE ŠTEVILKE

30-21, 30-22, 30-23, 30-24
ima OD DANES dalje

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta 19, Masarykova cesta 12
KARITAS kličite prav tako na gornje številke. Stari številki 25-21 in 25-22 nista več v veljavi.

Zasavje in tujski promet

Zagorje, junija.
Statistika kaže, da je prihajalo zadnja leta v Medijske toplice in na Trojane čedalje več gostov. Lansko sezono skoro ni bilo prostora za vse. Te dve letovišči sta sicer majhni, a sta se zaradi svoje domačnosti prikupili vsem, ki so kdaj hodili tód. Dejstvo, da je obisk tu vsako leto tako zadovoljiv, je povsem razumljivo, saj naši kraji po svoji lepoti prav nič ne zaostajajo za tistimi, ki jim je velika propaganda pomagala do slovesa. Planinski postojanke na zasavskih vrhovih imajo že utrjen sloves in so si pridobile mnogo rednih obiskovalcev tudi izven Slovenije. Sv. Gora, Sv. Planina, Mrzlica in Lisca slove po svoji gostoljubnosti in nudijo prav prijetno bivanje. Vsi ti vrhovi so primerni tudi za enodnevne izlete. V poletnih mesecih hite meščani na Gorenjsko na nedeljski oddih, mnogi pa, ki so spoznali lepoto Zasavja, prihajajo sem iskat nedeljskega miru in uživanja v neizmenljivi prirodi.

V današnjih razmerah, ko se nihče ne napoti rad daleč od svojega doma, je Zasavje za oddih nad vse primerno. Posebno Trojane, Medijske toplice in Sv. Planina s planinskimi hotelom so lahko dostopne in imajo ugodne zveze, bodisi po železnici ali cestni. Neutemeljene so govorice, da obstajajo neke ovire v pogledu bivanja v teh krajih. Za letos se pričakuje zelo dober obisk. Posebno je še prikrajeno v Medijskih toplicah za prijetno bivanje. Na obeh straneh hriba so celo napravljena obrambna zavetja.

Da se pospeši lepši razvoj tujskega prometa v Zasavju, bo Tujskoprometno društvo v Zagorju ustanovilo informacijsko pisarno, kjer bo mogoče dobiti vsa potrebna glede izletov in bivanja v naših krajih. Koliko je skritih lepot, ki jih turist ali letoviškar prezre, ker ga nihče nanje ne opozori. To nalogo bo imela informacijska pisarna v Zagorju. Društvo ima v programu tudi ureditev sprehajališča v Medijskih toplicah in postavitve klopi v Zagorju. S posebnim veseljem pa se je društvo lotilo naloge, da počast ustanovi v Zagorju rudniški muzej, kar bo prav gotovo lepa pridobitev. V ta namen zbira starinsko rudarsko orožje, rudarske časopise, slike in sploh vse, kar spominja na razvoj rudništva in življenje rudarjev pri nas. Podobne muzeje imajo skoro vsi večji rudniški kraji v tujini, zato je zamisel Tujskoprometnega društva v Zagorju vredna vse pohvale.

Zanimanje za Zasavje je še povsod opaža. Kako tudi ne, saj je to poleg izrednih tehničnih zanimivosti pri premožnikih polno drugih posebnosti, ki so vredne, da si jih človek ogleda. Prebivalstvo je zelo gostoljubno in se vsakdo med njim prav prijetno počuti.

Jugoslovensko-bolgarska združna razstava

Beograd, 16. junija p. Na velosejmu je bila dopolnena svečano otvorjena jugoslovensko-bolgarska združna razstava. Ob tej priliki je prišlo do lepe manifestacije jugoslovensko-bolgarskega bratstva. Svečanosti se je udeležilo zelo mnogo ljudi. Razstavo je otvoril predsednik državne zadržne zveze, prisostvovali pa so ji tudi zastopniki Nj. Vel. kralja, vlade, zunanjega ministevstva, bolgarskega poslanstva pod vodstvom poslanika Stojilova ter mnogostevilni delegati obeh centralnih združnih organizacij. Ob otvoritvi sta govorila tudi bivši minister Voja Djordjevič in predsednik bolgarskega nacionalnega združnega odbora Hristo Gancv.

Slava orožništva

Beograd, 16. jun. p. Poveljništvo orožništva je danes slovesno proslavilo svojo slavo. Na slavo so prišli zastopniki Nj. Vel. kralja, člani vlade, med njimi zunanji minister dr. Cincar-Marković in notranji minister Mihaldžić, pomočnik vojnega ministra general Stojanović in poveljniki hrvatskega orožništva general Tartaglia. Svečanosti je vodil poveljnik orožništva general Milutin Stefanović. Po verskih obredih je imel general Stefanović govor o vlogi orožništva v zadnjih oseboodločilnih vojnah v novi domovini. Oddelki orožnikov so nato defilirali mimo svojih poveljnikov in odkorakali po mestu. V sprevidu so bili oklopi avtomobili, motorizirane enice in drugi oddelki.

Konferenca zveze mest

Zagreb, 16. junija o. Danes se je pričela konferenca zastopnikov zveze mest iz vse države. Iz Beograda je pripel podpredsednik občine Kosić, iz Ljubljane župan dr. Adlešič in načelnik občega oddelka dr. Andrej Graselj, zagrebško mestno občino pa zastopa župan Mate Starčević. Konferenca je trajala eno uro, nakar so udeleženci odšli v Narodno gledališče, kjer so prisostvovali smotri Seljačke sloge.

Revija hrvatskih kmečkih pevskih zborov

Zagreb, 16. junija o. Dopoldne je bila v zagrebškem gledališču velika smotra Hrvatske seljačke sloge, na kateri je nastopilo 11 pevskih zborov. Prireditvi so prisostvovali tudi podpredsednik vlade dr. Maček, ban dr. Subašić, ministri dr. Ivan Andreš, dr. Josip Torbar, dr. Jurij Šutej in dr. Barisa Smoljan. Nastop pevskih zborov so popoldne ponovili v Maksimiru.

Kdor pristopi k narodno-obrambni kreditni zadruzi v Celju, pomaga očuvati našo posest in našo mejo!

Slovenski planinci so zborovali

Slovensko planinsko društvo šteje 31 podružnic z nad 11.000 člani

Ljubljana, 16. junija. Sročni so se v dvorani Delavske zbornice zbrali naši planinci na redni letni skupščini Slovenskega planinskega društva, te naše velike vsenarodne organizacije ljubiteljev naših gor in prirodnih lepote naše domovine. 125 delegatov iz vseh krajev Slovenije je zastopalo 17 podružnic. Skupščina je potekala v tovariškem soglasju in navdušenju kakor nemara še nobeno leto prej. Razmere časa in sveta so tudi našim vrlim planinskim idealistom postavile nove naloge in nova gesla pred oči. Ne samo »Spoznavaj lepote naše domovine«, ampak tudi »Ohranjaj in čuvaj domovino ter brani njeno sveto zemljo pred sovražniki od zunaj in znotraj!«

Skupščino so obiskali številni zastopniki oblastev in raznih organizacij. Tako je zastopal banko upravo načelnik g. dr. Pfeifer, komando dravske divizijske oblasti kapetana g. Filipovič in Milan Borkovič, komando območnih čet major g. Mirko Božič in kapetana g. Jovanovič. Zupana mesta Ljubljane g. Lukič in za kulturni oddelček mestnega poglavarstva načelnik g. dr. Pretnar, direktorjo državnih železnic višji kontrolor g. Franc Lipovšek, Tuksoprometno zvezo načelnik g. dr. Ratej. Po izobudnem nagovoru predsednika g. dr. Pretnarja so bile odposlane vdanostni brožavki kralju Petra II in knezu namestniku Pavlu, zahvalna brožavka ministru za telesno vzgojo naroda g. Jevremu Tomiču in pismena zahvala g. banu in podbanu.

Iz obširnega tajniškega poročila tajnika g. dr. Brileja posnemamo, da ima Slovensko planinsko društvo 31 podružnic z 11.134 člani. Število članov torej razveseljuje rase iz leta v leto. Vse podružnice skupaj imajo 65 planinskih domov, koč in zavetišč, izmed katerih je 35 oskrbovanih vse leto, 22 le poleti in osem je zavetišč, ki niso oskrbovana. Lani je SPD pridobilo tri nova zavetišča, in sicer na Strojni pri Prevaljah, na Uskovnici in na planini Konjšci. Na 65 postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelji v sobah in 1005 ležišč na skupnih ležiščih. Poset v planinskih postojankah SPD je bil lani povolnejši kakor predlanskim. Po vpisni knjigi je posetilo v leto 1939 planince koč 94.948 turistov, leta 1938 pa 84.063 turistov, torej lani 10.885 turistov več kakor predlanskim. Število posetov seveda ne ustreza dejanskemu stanju, ker moramo pristihi najmanj 50.000 turistov, ki se ne vpišejo v spominske knjige. Dobro razpredena propagandna služba je privabila nizozemce, ki so v večjih skupinah obiskali naše gore. Izostali so zaradi razmer Čehi. V letošnji sezoni pa moremo računati izključno samo na jugoslovske turiste.

Blagajniško poročilo navaja da ima društvo nad 19 milijonov dinarjev premoženja. Po kratkem gospodarskem poročilu je član nadzornega odbora ravnatelj g. Ferline predlagal razrešnico odboru kar je bilo soglasno sprejeto.

Članarina za člane SPD ostane tudi letošnja ista in sicer 25 din. Pristopnina znaša

10 din. Za glavni odbor plačajo podružnice za vsakega člana letno 3 din, za reševalni sklad 4 in za sklad za onemoglo gorske vovodine in reševalce 2 din letno. Proračun je enak lansnemu. Reševalni odsek je organiziral oskrbo stalnih reševalnih postaj tako, da so te postaje prevzele krajevne podružnice. Na novo sta bili ustanovljeni in opremljeni postaji v Trzicu in Srednji vasi v Bohinju. Za prihodnja leta ima reševalni odsek tale program: Izpopolniti se morajo reševalne postaje s popolnejšimi tehničnimi pripomočki za reševanje, predvidi je treba poletne in zimске tečaje za izurjevanje reševalnega moštva, izdelati se mora sistematično gradivo o nesrečah in njihovih vzrokih - postaviti je treba točen seznam piazov z opazovanjem njihovega gibanja, misliti pa je treba tudi na telefonsko zvezo med najvažnejšimi planinjskimi postojankami zaradi hitre obveščevalne službe v primeru nesreče. Znajšni sklad za onemoglo gorske vovodine se preimenuje v sklad za onemoglo gorske vovodine in reševalce. V znak priznanja za dolgoletno službo gorskega vodnika je poklonila skupščina kot nagrado cepin z emblемом SPD goskemu vodniku Gregorju Lahu v Mojstvani in Mihji Plešniku v Logarski dolini.

Potlej je bila soglasno izvoljena nova uprava, in sicer: predsednik dr. Pretnar Jože iz Ljubljane, prvi podpredsednik dr. Hrašovec Milko iz Celja, drugi podpredsednik Zor Vinko iz Ljubljane; odborniki: dr. Erlej Armet, dr. Vitanič Alojzij, Kveder Janez, dr. Mraz Anton, Dolšek Lavoslav, Kunaver Pavel, dr. Bračelj Bogdan, dr. Tomiček Stane, Maršel Ivo, Battelino Angelo in dr. inž. Avčin France, vsi iz Ljubljane, Gašček Božidar iz Maribora, Pučnik Adalbert za podružnico v Kranju, dr. Potočnik Miha iz Jesenic, Grmovšek Miloš iz Slovenj Gradca, Hodnik Janko iz Bohinja, Beg Ante iz Trbovlj, dr. Bohinec Valter za podružnico v Ratačah-Planici, Kos Vinko iz Novega mesta, Salberger Nadislav iz Trzica in dr. Franta Svetozar iz Kamnika; nadzorni odbor: Ferline Emerik iz Ljubljane in Ule Martin iz Mežice.

Pri samostojnih predlogih so bili odobreni naslednji sklepi: 1. zdejšni način markiranja planinskih potov se bo postopno izpopolnil tako, da bo vsaka markirana pot zaznamovana poleg z dozdajšnjimi markacijami še z določeno številko. Dodelitev številke posameznim markiranim potov na vseh področjih SPD bo izvedel glavni odbor s pomočjo posebnega, samo za to svrha sestavljenega odbora. Poskusno se bo ta novi markacijski način uvedel začasnno v okolici podružnice SPD v Trzicu. Nadalje bo vsaka podružnica določila oskrbnike, ki bodo vsako leto vsaj enkrat pregledali in obnovili markacije in uredili orientacijske naprave.

Ob 22. uri je predsednik g. dr. Pretnar zaključil vzorni občni zbor in naši vrli planinci so se spet razšli v vse kraje naše domovine, da s posvečenimi silami nadaljujejo požrtvovalno delo za naše planinstvo.

Planinski orli beže z Gorenjskega

Letos menda sploh nikjer na Gorenjskem ne gnezdijo

Bohinj, junija. Najlepšo uteho v življenju nam nudi nepokvarjena božja naroda. Toda mnogokaj pokvari v narodi človek z različnimi tehničnimi napravami in s tem, da hoče pripraviti posebne udobnosti tistim, ki žele uživati lepote narode. Največjo škodo pa delajo tisti, ki hodijo v narode le zaradi mode ali celo zato, da tudi v njej hočejo doseči rekorde.

Priroda je nepokvarjena le takrat, ko se brez posebnega poseganja človeka v njeno delo razvijata živana in cvetana. Najbolj nepokvarjena je ostala naroda v naših planinah. Toda v zadnjih letih, ko se turizem večkrat nepravilno razvija, se je pa v planinah marsikaj lepega pokvarilo. Z naših planin je jel izginjati planinski orol.

V zadnjih letih ni bilo nič slišati o gnezdenju planinskih orlov v naših planinah. Videli so jih zdaj pa zdaj krožiti nad planinami in v pečinah v raznih krajih Gorenjske, toda o njihovem gnezdenju ne ve nihče ničesar. Planinski orli tudi skozi stoletja gnezdiijo na enem in istem kraju.

Na Gorenjskem so znana gnezdišča planinskih orlov v Bohinju pečine nad Savico in skalnata Komarča, ki se razteza za Bohinjskim jezerom. Drugo znano gnezdišče je v Vratih. Tukaj je pred leti planinski orol gnezdil navadno eno leto v pečinah nad slapom Peričnikom, drugo leto pa v pečinah sosednjega Ambrušovega žleba. Tretje stalno gnezdišče je bilo v Kokri, v Starcu in pa v Kozjem vrhu. Lovci s Karavanjk pripovedujejo, da gnezdiijo tu na tam planinski orli na posestvih barona Borna, lovci s Kamniškim planin pa pravijo, da so orli gnezdiili v njihovem okolju. Toda o teh gnezdiščih ni bilo nikdar točnih podatkov.

Še pred nekaj leti smo imeli redno na Gorenjskem vsako leto tri do štiri orlovska gnezda. V vsakem gnezdu je bilo vsako leto izvaljen po en, kvečjemu dva mladiča. Znano je namreč, da orlova samica znese dvoje jajc, izvali pa navadno le eno. Le redkokdaj ima planinski orol dva mladiča. Kako je zdaj z gnezdenjem naše krajske ptice, ni znano. Nad Peričnikom so še pred leti gnezdiili planinski orli redno. Ko je neki gorec lovec pred kakimi petnajstim leti ustrelil orla pri gnezdu, so orli nato za nekaj let opustili omenjeno gnezdo. Pred petimi leti pa je bilo gnezdo v Vratih spet zasedeno. Pred štirimi leti je inž. Švigelj posnel orlovsko gnezdo in h gnezdu prihajajočega orla za naš film. Od takrat pa so orli opustili znani gnezdišča v Vratih. Ni pa izključeno, da so se preselili v drugi del naših Juljskih planin. Kaj je bilo vzrok preselitvi, ni znano. Morda so bili orli nad Peričnikom preveč moteni od opazovalcev, ki so se gnezdu približali po ne posebno nevarni stezi na kakih 50 m.

V Kokri so planinski orli gnezdiili še pred dvema letoma. Lansko leto jih ni bilo, letos jih tudi ni. Enako se je v Bohinju, kjer sta orla po pripovedovanju tamošnjih lovcev redno vsako leto izpeljala mladiča 21. ali 22. julija, ne sliši, da bi planinski

orli letos tam gnezdiili. Tu pa tam sicer vidijo ork krožiti, toda kje gnezdiijo, ni znano.

Da bi orlom naenkrat začelo primanjkovati hrane in bi zaradi tega odhajali, je dvomljivo, posebno letos, ko je zaradi hude zime poginilo mnogo srnjadi. Kakor vedo lovci povedati, se orel rad ujame v past, v kateri je nastavljena mrhovina. Le-to je najboljši dokaz, da uživa orol tudi mrhovino divjačine, ki mu je letos prav gotovo ne manjka.

Delni vzrok, če morda ne glavni, da je od leta do leta čedalje manj orlov pri nas, pa bo bržčas ta, da so planine, kjer so še pred leti planinski krilatci in četveronožci uživali božjo tišino, po nepotrebnem čedalje bolj nemirne. Orli plavajo navadno zelo visoko, toda z dobrimi očmi, ki jih imajo ujede, vidijo pod seboj življenje vse boljše kakor ljudje.

Kljub temu, da so planinski orli zaščiteni kot redke živali, pa se le zgodi, da lovci orla ujamejo v kako lisičjo ali kunan nastavljen past. So pa tudi taki lovci, ki ne cenijo prirodnih redkosti in streljajo vse, kar jim pride pred oči. Mnogo planinskih lovec je, ki vidijo v planinskem orlu največjega uničevalca gamzov in orla zato pebijajo, kjer koli ga dosežejo.

S katerimi strupenimi plini se zanesljivo uniči mrčes

Društvo zdravstvenih pomočnikov (desinfektorjev) za dravske banovine v Ljubljani nam je poslalo:

Ze nešteto krat so se v člankih raznih časopisov in revij dajali nasveti, kako je mogoče uspešno zatreti vseni mrčes: stenic, mravlj in slično. Iz vseh priobčenih člankov je posneti, da se zadeva ni obravnavala iz zgolj strokovnega vidika in osebnih praktičnih izkušenj, marveč le iz bolj in manj osebnih domnev.

Kot dolgoletni desinfektorji naj podamo izključno iz lastnih izkušenj javnosti tale navodila, kako je mogoče uspešno zatreti sobni mrčes:

Vrši se sicer desinsekcija (uničevanje mrčesa) z različni žvepleni pripravki, ki proizvajajo žvepleni dvokis. Ti žvepleni plini pa ne prederjo v globine in razpoke zidu, poda in podobnega ter ne uničijo ličnik mrčesa. Žvepleni plini vedno bolj ali manj, kar je odvisno od količine žveplene plina, slabo učinkujejo na sobno opravilo in obleko, zlasti na fine tkanine iz svile in bombaža. Pri vseh desinsekcijah z žvepleni plini se more utovotiti kvarni učinek plina. Neredko je povzročena škoda nopravljiva.

Uradno je ugotovljeno po priznanju gotovih prizadetih strank, pri katerih so se vršile desinsekcije z žvepleni plini, da te desinsekcije v številnih primerih niso imele prav nikakega učinka na mrčes, še manj na ličinke mrčesa. Nasprotno je žvepleni plin napravil na raznih kovinah, opravi, zlasti pa na obleki pravečito opustošenje. Zaradi navedenega uničujočega učinka žveplene plina so mnoge prizadete stranke proti izvrševalcem desinsekcij

violžile tožbo. Tako je neka stranka tožila za odškodnino za pokvarjene predmete v znesku 30.000 din.

Plin izogrevajočega žvepla pa po vrhu tega tudi zapušča žgoč, zoper duh v desinriranih prostorih, ki traja po več tednov in mesecev. Bivanje v takih prostorih je nemogoče.

Desinsekcije se uspešno vrše proti mrčesu edino le s ciklonovim plinom (cianovim vodikom). Ta plin prodre v prav vse, tudi najmanjše razpoke zidu, poda in podobnega ter uniči mrčes in vse ličinke mrčesa, kar je v glavnem bistvo, za dosego stodontnega uspeha. Ciklonov plin pa ne razjeda tkanin, ne kvari opravila ali kakih drugih predmetov. Poleg strupenega ciankaličnega plina ciklona se z istim uspehom vršijo desinsekcije tudi s strupenim cianatrijevim plinom. Delo s cianatrijevim plinom je silno neapraktično, zato se desinsekcije s tem plinom vršijo v glavnem le v mestih.

Gosenice pustošijo slavonske gozdove

Kjer preplavijo drevje, ne ostane na njem niti list

Normanci, junija. Silna katastrofa je zadela velike komplekse slavonskih gozdov, zlasti okoli Normancev. Ljudje ne pomnijo, da bi kdaj tolike množine gosenice preplavile gozdove in polje. Kjer se naselijo, v nekaj dneh ni na drevju niti li ta več in na njivi je vse golo kakor po požaru. Ko opravijo svoje uničujoče delo, se preselijo dalje.

Ljudje si izmislijo najrazličnejša sredstva, da bi rešili gozdove in sadovnjake, toda vse nič ne pomaga, ker je gosenice toliko, da kar v kupih lažijo po potih, polju in cestah, zaradi česar ves njihov trud v tej poplavi utrne. Toliko jih je, da morajo celce proge gozdnih železnic čistiti, ker bi bi sicer nemogoče vsak promet.

Ljudje sekajo pred okni sadna drevesa, da bi jim ne padlele gosenice v sobe. Pa tudi to mnogo ne pomaga, ker je te šibe božje toliko, da lažijo kar v kupih po zido-

Te svoje trditve o stodontnem uspehu pri uničevanju mrčesa in njegovih ličink opriramo na dolgoletne izkušnje uradnih desinfektorjev in zdravstvenih pomočnikov. Desinfektorji in zdravstveni pomočniki v dravski banovini so izvršili od 1923 dalje več kakor deset tisoč desinsekcij s strupenim plinom ciklona in cianatrija, toda vedno s stodontnim uspehom.

Desinsekcije z navedenima strupenima plinoma izvršujejo s svojim strokovnim osebjem na podeželju sreska načelstva, v mestih pa mestna poglavarstva.

Poleg desinsekcij izvršujejo sreska načelstva in mestna poglavarstva tudi desinsekcije proti tuberkulozi, raku itd. Desinsekcije proti tuberkulozi, raku itd. se vršijo s formalidhidovim plinom. Po uredbi g. bana dravske banovine o zatiranju tuberkuloze v letovških krajih je desinsekcija stanovanj, kjer se sprejemajo tuji, strogo obvezna. Stroške v smislu člena 3. citirane uredbe nosi stanodajalec.

Ljudje pripovedujejo, da so lani jeseni v te kraje prileteli čeli oblaki metuljev, sedli na drevje in se nekaj časa držali v gozdovih. Prebivalci okoli gozdov so takoj zaslišali zlo. Tudi pred leti so prihajali metulji v večjih množinah, a nikdar jih ni bilo toliko kakor lani. Gosenice so tudi pred približno sedmimi leti preplavile večje komplekse slavonskih gozdov, toda toliko kakor letos jih ni bilo. Oblastva bi morala nekaj ukreniti. Potrebno bi bilo preučiti, kako se proti taki nadiogi bore v Ameriki, kjer so pogosto deležni takih obilicov.

Razburljiv lov za vlomilcem Tekavcem

Zlikovec je z nožem poškodoval stražnika in bil sam obstreljen, ker se ni hotel ustaviti - Poškodovana je bila tudi neka postrežnica, ki je gledala razburljivi prizor

Ljubljana, 16. junija. V Rožni dolini je bilo danes okoli enajste dopoldne veliko razburjenje v gostilno g. Nereda na oglu Ceste II. in Ceste 14. je malo pred enajsto uro stopil mlajši možki in naročil pijačo. Kmalu zatem sta prihitela za njim dva stražnika in napovedala možkemu aretacijo. Moški se je branil, vendar sta mu vzela samokres, toda nepridiprav, ki je bil 32letni mizarski pomočnik Ivan Tekavec, je že imel nož v rokah in je enega izmed stražnikov hudo ranil na roki. Tekavec je divje opeval, zdaj samo enega stražnika, ker ranjeni stražnik ni mogel več sodelovati. Izvil se mu je iz rok planil proti dvorišni ograji, jo podrl in zbežal po Cesti II. v smeri proti Vicu.

Na cesti se je zbrala grupa ljudi in prestrašeno opazovala razburljivi prizor. Neranjeni stražnik je tekel za beguncem in po predpisih zaklical, naj obstoji. Ker se Tekavec za klice ni zmenil, je stražnik streljal za njim. Nepridiprav, ki ima na vesti

vrsto vlomnih tatvin in je znan oblastvom kot tujemu imetu nevaren človek je kljub streljanju bežal dalje, čeprav je bil od strela lažje ranjen.

Od teka zmučenega in od rane oslabiljenega je potem ustavil tretji stražnik. Kakor pravijo, je zločinec imel se en revolver in je s tem streljal proti stražniku, tako da so ga komaj ukrotili. Pri tem streljanju je bila poškodovana tudi postrežnica pri g. Zigonu Milka Prosenčeva, ki je prišla po cesti in gledala lov za zločincem. Prepeljati so jo morali v bolnišnico. Njena poškodba ni nevarna v bolnišnico so morali malo pozneje prepeljati tudi aretiranega Tekavca.

Tekavec, ki je ljubljanski policiji že prejšnja leta napravil mnogo dela in je bil zdaj zasledovan v policijskem dnevniku kot osumljen vrste vlomov, je po rodu iz Zapotoka v občini Zelimljah. Zdej je bil menda zaposlen pri nekem mizarskem mojstru v Ljubljani.

Mladina na izgubljenih potih

Starejši potepin je zavajal mladoletnike k tatvinam

Ljubljana, 16. junija. Te dni se policija spet obišno bavi z zasliševanjem družbice mlajših mladoletnikov, ki so kljub rani mladosti zaradi slabe družine in zanemarjene vzgoje zabredli na kriva pota kriminala. Zeavno je vprašanje iz dneva v dan številnejše izprižene in zanemariene mladine pereč problem, ki ga bo treba nujno zdraviti pri korenih, če nečemo, da se bodo kar brez konca in kraja polnile kazalnice in da bo zmerom v večji meri ogražana varnost imetja in človeškega življenja.

Pred dnevi je padel policiji v roke brezposelni mehanik M. B., ki je imel že dosti opravka s kazenskimi paragrafi in se je zlasti specializiral na tatvine. Izprašali so mu vest in prišlo so na dan čudne reči. V svoji tatvinski vnmni je B. namreč ustanovil in organiziral pravečito vlomilsko šolo ter zavajal svoje učence, same nedorasle fante, k tatvinam in vlomom. očitno z namenom, da si strokovno vzgoji dobre pomočnike, s katerimi bi potlej podvzemal večje, dobičkononajše kriminalne podvige. Svoje pogubno, brezvestno delo je pričel s tem, da je vzel k sebi nekoga 17 letnega dečka, ki se je potikal b ez vsakega posla, ves izgubljen in zapuščen po mestu. Dajal mu je brezplačno stovanje in hrano ter ga polagoma pripravljaj na vlomilski poklic. Tedne in t dneva je tako poučeval v teoretskih rečeh in ga počasi pokvarjal, v k-likor fant je tako ni bil nagnjen k slabemu. Ko se je učitelju zadelo, da je fant goden za izvrševanje tatvinske obrti, je napravil z njim podroben načrt za prvi praktični podvig. Fant naj bi vlomil v neko stanovanje na Sentjakobskem trgu, in sicer na ta način, da bi najprej obvestil detično gospodinjno, da jo kliče njen mož, ki je v vojašnici. Ko bi žena po lažnem obvesčilu šla obiskat moža, bi skupno z učiteljem v njeni odsotnosti oplenila stanovanje. Fant je v resnici šel v domjenjo hišo, da opravi naročilo, pred vrati žrtve pa mu je upadel pogum in reč se je ponesrečila.

Po svojem učencu se je seznanil B. še z nekaterimi drugimi mladoletniki ter jih prav tako nagovarjal k vlomom in celo k roparskim napadom. Tako je nekoga mladega fanta nagovoril, da naj gre nekam v predmestje in dejansko napade in oropa ženo nekoga strojnika. Učenca je popeljal na kolesu prav do njene stanovanja in čakal na rezultat. Fant je potrkil in se pripravil na napad, toda v zadnjem trenutku mu je splahnil pogum. Zena je odprla in fante je ves preplašen vprašal po nekem podnajemniku, katerega ime si je seveda izmislil, samo da nekaj reče in se opraviči.

B. je počasi zbral okrog sebe pisano družico petih nedoraslih mladeničev, s katerimi je potlej pripravil tudi večje skupne vleme in napade. Tako so name-

vadili in se uvedli v posel. Izdelal je now načrt, vlomil naj bi kar pri njegovem hišem gospodarju. Njegov stanodajalec je vsako dopoldne odsoten in je v njegovem stanovanju samo neka ženska z majhnim otrokom. To žensko bi morali malo-pridežni napasti in jo onemogočiti ter potlej po načrtu opleniti stanovanje. Da ne bi na vodjo, ki stanuje v hiši, padel sum, je sklenil B., da se bo za časa vroma mudil na sodišču. Tudi ta podvig se je zaradi premale iniciativnosti sodelujočih izjalovil že ob začetku.

Edini vidni uspeh vlomilске šole je bila tatvina kolesa, ki jo je izvršil član družščine v prisotnosti samega učitelja. Izpred kina na Kodeljevem ga je odpeljal na Bjev dom, kjer ga je ta razdil in spravil na podstrešju. Tam so ga zdaj tudi našli. Našli pa so pri hišni preiskavi še vse polno različnih kolesnih delov in mehaničarskega orodja, za katero za trdi B., da je njegova last. Skoraj gotovo pa vsi ti predmeti izhajajo iz vlomne tatvine, ki so jo doslej neznan storici izvršili nedavno tega v neki mehanični delavnici v Ljubljani. To naj bi bil potlej drugi podvig nadobužne vlomilске družšine. Nadaljne načrte in podrobnosti delovanja vlomilске šole bo razkrila preiskava, ki je v teku. Vsekakor bo to žalostno poglavje letošnje kriminalne kronike na naslov pokvarjene zapeljave mladine, katere zla usoda je vredno resnega razmisleka.

Zemski plaz porušil pet hiš

Banja Luka, 16. junija. Včeraj jutraj se je v vasi pri Kotovarušogodila velika nesreča. Ze nekaj časa so vaščani opazovali, da se je krushla zemlja s hriba, pod katerim je bilo manjše število hiš. Niso pa temu posvečali večje pozornosti, ker so menili, da se je prst trgala s hriba samo zaradi prehude nevarnosti. Zadnje dni je namreč neprestano deževalo. Včeraj jutraj pa je neadno zagrmel velikanski plaz s hriba in zasul pet hiš. Zagrmelo so vse uničene, na srečo pa ni smrtnih žrtve.

S kolesa je padel

Ljubljana, 16. junija. Pozno popoldne je moral ljubljanski reševalni avto v šmarje pri Ljubljani po posestnika Franca Čepnika iz Iske vasi. Čepnik se je peljal s kolesom iz Skofljice proti šmarju in je padel s kolesa tako nesrečno, da je obležal nezavesten. Dobil je notranje poškodbe.

25 ton premoga so ukradli

Varaždin, 16. junija. Uprava premogovnika Mirne v Radoboju je javila orožništva, da ji je bilo ukradeno 25 ton premoga. Orožništvo je začelo preiskavo in izsledilo tatove. Aretirani so bili trije vaščani.

Objave

Rektorat glasbene Akademije opozarja glasbo ljubitelje občinstvo, da bodo ob zaključku šolskega leta 1939-40. nastopili gojenci srednje glasbene šole in slušatelji glasbene akademije še v petih javnih produkcijah Prihočnja (II. sklope) bo v ponedeljek ob 18. in četrt v veliki filharmonični dvorani. Program bo obsegal točke za klavir, čelo, violino in solistično petje. Nastopijo naslednji gojenci in slušatelji: Spec Erika, Godina Lidija, Gröbming Mirjana, Jančar Angela, Čehovin Bogomil, Praprotnič Stefan, Poljanšek Ivan, Humek Miloš, Ozim Igor, Frlan Pavla, Krulječ Štefka, Operman Lidija, Hubad Samo, Stritar Nada, Prinčič Mileva, Legat Leopold in Bajde Heda. Na programu III. sklope produkcije, ki se bo izvajal v sredo 19. t. m. v Hubadovi dvorani, bodo izključno skladbe za orgle. Na tej produkciji nastopijo gojenci mons. prof. Premrla in profesorja Tomca.

Naše gledališče

DRAMA
Ponedeljek, 17.: Ljubim te. Red B.
Torek, 18.: zaprt.

OPERA
Ponedeljek, 17.: zaprt.

Torek, 18.: Evgenij Onegin. Red četrtak.
Gostovanje B. Popova.

Ponedeljska križanka

1	2	3	4	5	6	7
		8				
9	10		11			12
13		14			15	
16			17		18	
19				20		
21				22		23
24			25		26	27
		28			29	
30	31				32	33
34						

BESEDE POMENIO

Vodoravno: 1. drugo ime za Turčijo (drugi sklon), 8. mesto v Isri, 9. dobra karta v igri, 11. druga oblika za pač 12 oziralni zaimek, 13. strokovni izraz za jahanje v diru, 15. prislov kraja, 16. drag kamen, 18. čedno, krasno, 19. uporaba 20. pogu-

men, drzen, 21. doba, 23. medmet, 24. predlog, 25. nekaj, delež, 27. kratica za srebro, 28. bosanska pijača (čaj iz domačih rastlin), 30. reka v Afriki, 32. trop, krdelo, 34. (sestavljeno) žensko krstno ime.

Navpično: 1. roman Leva N. Tolstega, 2. druga oblika za č, 3. vrsta orožja, 4. drag kamen, 5. zdravilo, 6. kratica za iridij, 7. nauk o izvoru in razvoju besed, 10. puščava v Afriki, 12. nabožna stavba, 14. pokrajina v južni Arabiji, 15. nasprotno od svetlobe, 17. kazalni zaimek, 18. kratica za kraj pečata, 22. odposlanec, 25. podredni veznik, trdilnica, 26. samo, kar, 28. strast, 29. predlog, 31. veznik, 33. medmet.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE:

Vodoravno: meridian, imen, zora, ik, kv, ml., one, n. r., omama, toda, oten, ikona, R. S., Ada, kr., kg. ir., mora, stan, operacija.

Navpično: mu, Emil, rek. in, iz, jok, Aron, na, Ana, meter, omaka, Emona, ropar, odi, ata, oda, skop, kraj, gre, iti, m. o., ar, sc., na.

Troje knjižnih nagrad

Si po naklonjenosti žreba dele Rihard Jug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36-I, Rudolf Turšič, Rakek, in Stanislav Slokar, Trst, Via Cavana 19.

Večje rudarsko podjetje v Dalmaciji

IŠČE RUDARSKÉ INŽENJERJE kot prometne upravitelje.

Nastop takoj. — Ponudbe z referencami na ogl. oddelček »Jutra« pod št. 930.